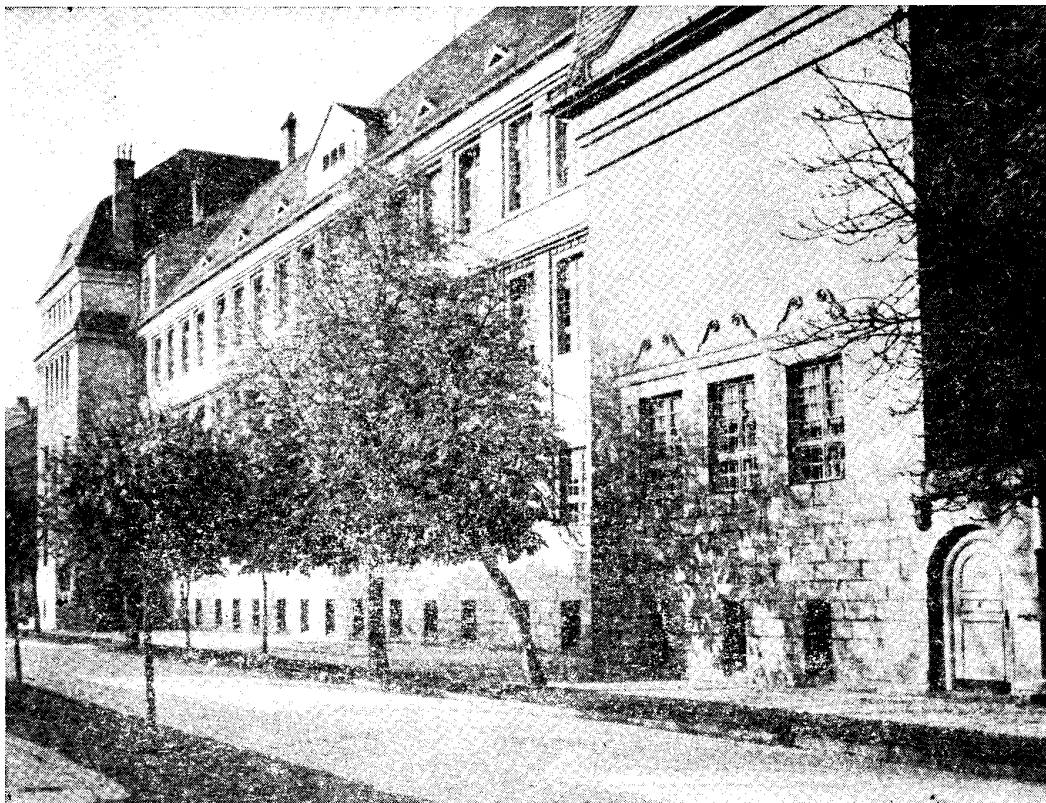

A SZATMÁRNÉMETI
M. KIR. ÁLL. (KIR. KAT.) GIMNÁZIUM

ÉVKÖNYVE

AZ 1940-41. ISK. ÉVRŐL
AZ ISKOLA FENNÁLLÁSÁNAK 301. ÉVÉBEN.

KÖZZÉTETTE:
DR. LŐRINCZ LAJOS
IGAZGATÓ.

SZATMÁRNÉMETI, 1941.

NYOMATOTT:
BALOGH LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDÁJÁBAN SZATMÁRNÉMETI, ISKOLA U. 5. TELEFON: 537.

A SZATMÁRNÉMETI
M. KIR. ÁLL. (KIR. KAT.) GIMNÁZIUM

ÉVKÖNYVE

AZ 1940-41. ISK. ÉVRŐL

AZ ISKOLA FENNÁLLÁSÁNAK 301.
ÉVÉBEN.

KÖZZÉTETTE:
DR. LŐRINCZ LAJOS
IGAZGATÓ.

SZATMÁRNÉMETI, 1941.

HORTHY MIKLÓS

«Áldott a nép, amely szenvedni tud.»
Mécs.

1919. március 21-én a minden szentet felforgató tulajdon véreinkből lett, de főleg másfajú kommunista kalandorok megtagadják az ősi piros-fehér-zöld színeket: a vörös zászlót juttatják diadalra.

S ekkor a nagy Mindenható haragra gyúlt kedveli népe iránt. Nehéz büntetéssel sújtotta népét: idegenek hatalmába adta. A vörös hadsereg sorában bekövetkezik a teljes bomlás, 1919. aug. derekán négy, csupán 4 vármegyénk teljesen és 6 vármegyénk részben szabad. Ebben az időben keletkezett a franciáknak: „C'est une nation morte„, lesújtó mondása. Következett a kálváriázó hosszú-hosszú út.

1920. jún. 4-én Partium kincses bércseit, ékes rónáit is leszakították Trianonban az ország testéről. Vigasztalan, önmagunkat vádoló éjszaka borult reánk. Kétségbeesve esdtünk egy reménysugárt a népek törvényeket és határt szabó Istenétől.

Pedig akkor már ragyogott is a bús magyar égen a minket hazavezérlő csillag a március 1-én kormányzóvá választott „Novara„, gyorscirkáló hős parancsnokának személyében.

Mint a Márványtenger partjáról a bujdosó Mikes, vágytunk haza. Vágytunk, hogy lássuk s erőt merítsünk a reménykedéshez.

22 év után meghalt az idegen urak vigassága, Bécsben augusztus havában győzött az Igazság.

«Boldog a nép, amely örülni tud.»

Mécs.

Szeptember 5-én lángoló napfényben úszott Partiumnak a a trianoni határhoz legközelebb eső városa, városunk. S mint hajdan honfoglaló párducos Árpád, megjelent közöttünk fehér lován Országgyarapító Kormányzó Urunk. Hogy zengett-zúgott az éljen. HORTHY nevét mámorosan zengték a völgyek és hegyek.

Felszabadítónknak fény nevére s áldás nagyszerű életére!

Szatmárnémeti, 1941. júl.

A. P.

GÁSPÁR GYULA
TANKERÜLETI KIR. FŐIGAZGATÓ

A Kormányzó Úr Öföméltósága 1940. nov. 20-án nevezte ki az újonnan alapított szatmárnémeti tankerület királyi főigazgatójává. — Trianon őt is elszakította szülőföldjétől. Városunkban született 1890. nov. 12-én, elemi iskolai tanulmányainak egy részét is itt végezte. Középiskolai érettségi oklevelet Kecskemé-

ten szerzett a kegyesrendiek gimnáziumában. Egyetemi tanulmányainak végzésére visszatér Erdélybe, a Ferenc József Tudomány-Egyetemen 1914-ben szerzi meg mennyiségtan-természettan szakos tanári diplomáját. Végig harcolta a világháborút s tartalékos főhadnagyként szerelt le.

1919. jún. 21-től 1936. máj. 1-ig a mezőtúri állami felsőkereskedelmi, illetve leánygimnáziumban működött mint rendes tanár, az utóbbi évben pedig mint megbízott igazgató. Középiskolai szakelőadóként a debreceni főigazgatósághoz került, s a helyettes főigazgatót innen szólította szíve s a kötelesség vissza szülővárosába.

Az idegen uralom alatt sok inspektor járt nálunk, látogatásuktól azonban kisebbségi diák s tanár egyaránt csak meg-nemértést, rosszindulatot várhatott. Most olyan vezetőt kaptunk benne, aki megérkeztekor hangsúlyozta, hogy érzi, hogy a román uralom alatt a nehéz pedagógiai munkát végzett magyar tanároknak s a több évig idegen nyelven tanuló növendékeknek elsősorban megértő, velük együttérző szerető szívre van szükségük.

Széleskörű tudása mellett ez a megértés s igaz szeretet buzdított bennünket leginkább felelősségteljes munkánknak lelkiismeretes elvégzésére. Bajainkban, ügyes-bajos dolgainkban mindig készségesen mutatta meg nekünk a kivezető utat. Intézetünket az év folyamán számos esetben meglátogatta, minden egyes alkalomkor gyarapította tudásunkat s a sok-sok jótanácsa, amit kaptunk, nagymértékben megkönnyítette az első magyar év munkáját. Legyen Isten áldása érte az ország keleti határán folytatott fontos nemzetépítő munkáján.

ÉVMEGNYITÓ BESZÉD

A 301 éves, Pázmány Péter által 1639-ben alapított Magyar Alma Materbe 21 évi kiüldözés után ismét visszatért a magyar szó, a magyar nemzeti nevelés, a magyar himnusz.

Eljött az ősi magyar intézetből kinézett magyar ifjúság részére a jobb kor, mely után eddig titokban, bezárt ajtók és ablakok mögött, de annál buzgóbb imádság epedett százak és ezrek ajakán

21 év. Jól tudom, ha nehéz is, nem sok egy nemzet, egy 3 évszázados iskola életében.

Azt is tudom, hogy ennek az iskolának történelmi múltja sok súlyos fekete évet jegyzett fel.

Ilyen szomorú év volt az 1742-iki esztendő, amikor a pestis az ifjúság színevirágát vitte el és egy kivételével a betegeket ápoló jezsuita tanárokat.

Gondterhes évek voltak 1773—76-ig, amikor a jezsuitarend eltörlésével a legjobb tanári kara távozott el. A Pálos-rendben, majd 1806-tól a világi paptanárokból kitűnő tanárokat kapott az iskola, de ismét más — anyagi nehézségek — következtek.

A Bach-korszak idején az elnémetesítés fenyegette az iskolát, amikor 1855-ben elrendelték, hogy a felső osztályok „vorherrschend” nyelve a német legyen és 1860-ig a felső osztályok nyelvüül a német nyelvet kell bevezetni.

A fent vázolt történelmi nehéz évek és napok azonban nem voltak olyan súlyosak, mint a most lezárult román 21 év.

Még a Bach-korszak idején is római katolikus szellemű nevelés uralkodott az iskolában s a magyar nyelvet, ha vezető szerepét a felsőben el is vesztette, de megtűrték, és nem bántották a magyar ifjúság nemzeti érzületét.

Mi volt itt ezzel szemben az elmúlt 21 év alatt. Magyar szentjeinknek kidobott és összetört képei és szobrai és a magyar kultúra, nyelv tökéletes kiüldözése tudnának választ adni.

Ne panaszkodjunk azonban most és ne vádoljunk ma senkit!

A mai nap ugyanis a hálának és szent elhatározásoknak nagy napja. Hálát adunk Istennek, mert amikor látta “tengernyi kínját”, az itteni magyarságnak, védő karját nyújtotta felénk.

Hála országgyarapító vitéz Nagybányai HORTHY MIKLÓS Kormányzó Urunk Őfőméltóságának, aki vitézségével, bölcsességével és lankadatlan munkásságával Szent István birodalmának visszaállítója lett.

Ez a nap azonban K. Ifjak, nem csak az öröm, a hála, hanem a szent elhatározások napja is. Mire határozzuk el magunkat az új elinduláskor? Arra, hogy megvalósítjuk az alapító Pázmány Péter célkitűzését, amelyet így fejezett ki: „Adolescentens Hungari in litteris et pietate instruentur.”

Magyar ifjúságot nevelni, ez volt Pázmány ideálja. Abban az időben nem is volt ennek a városnak számottevő más ifjúsága, mint magyar.

Azóta ennek a városnak és a megyének nemzetiségi arculata is erősen megváltozott.

A liberális-emancipációs törvények s a román impérium filozemita évei Galicia export helyévé tették ezt az ősi magyar várost.

A Rákóczi nemzeti küzdelem idején kihalt falvainkba szorgalmas német telepések jöttek, s a románság a maga népi szaporaságával is komoly tényező lett vármegyénk életében.

Ebben a városban és ebben a megyében, ahol a nagy magyar Alföld találkozót ad Erdély bérce világának, a nagy Tisza a szőke Szamosnak, Északkelet országútja Dél és Nyugat országútjának, ennek a megyének legnagyobb gimnáziumában is évszázadok óta találkozik a magyar ifjúság a megye románságával, németségével és más nemzetiségeivel. Azért ebben az iskolában a szentistváni gondolat értelmében összekötő szeretetben kell nevelni a különféle nemzetiségeket és mindegyikben

megacélozni a magyar haza iránti hűséget. Ez Pázmány magyar iskolájának mai magyar hivatása.

Ennek a hivatásnak eléréséhez a szeretet vallását és az áldozatok vallását, a katolikus hitet ajánlotta Pázmány Péter.

Krisztus vallása a szeretet tanával összeköti a nemzetiségeket; és ez a vértanui önfeláldozást nevelő hit alakította ki a j multban a hazáért minden áldozatra kész Szent István, Szt. László, Nagy Lajos királytipusokat; a Hunyadiakat, Zrínyieket, Esterházyakat, II. Rákóczi Ferencet, Apponyi Albertet és mindazokat, akik a hazáért nem kíméltek semmi áldozatot. Nekünk pedig, történelmünk tanítja, áldozatos ifjúság kell, mert mi a hazát nem protekcióval, cselszövésével szereztük meg és nagyobbítottuk, amikor alkalmas volt az idő, hanem vérünkkel szereztük, tartottuk minden szent rögét a Kárpátok szorosaitól a Duna belépéséig és vérünkkel fogjuk visszaszerezni utolsó szent rögét is. Hitler: „Mein Kampf”-jában gúnyosan itéli el a „polgári világ hurrázó hazafiságát” s helyette a vér áldozatának nagyságát hirdeti. Ugyanezt kell, hogy hirdessük mi is.

Nem tagadom, jólesett hallani a Szent Imre ünnepeken Pierre Delletre szavait: „Mikor fogjuk végre mi, nyugateurópaiak megfizetni tartozásunkat ennek a népnek, amely négyszáz éven át az egész nyugati műveltség védőbástyája volt, mert a magyar nép négyszáz éven át vérzett Európáért.”

Mi nem vártuk a multban és nem akarjuk a jelenben sem, hogy más vérezen értünk. A másért való küzdelem a mi történelmi hivatásunk, de ne bántson senkit, ha vissza akarjuk szerezni a Kárpátok gyönyörű medencéjét, amelyben egyedül mi alkottunk ezeréves-államot és olyan államot, amely a keresztény kultúrát tovább terjesztette délen a Balkánon, tovább a Kárpátok keleti lejtőjén, sőt Báthory István idejében magyar kultúrát vittünk Lengyelországba is.

Ahhoz azonban, hogy visszaszerezzük és jobbá, szociálisabbá tegyük Szent István országát, Krisztus áldozatos hitén nevelődő ifjúság kell. Amint Pázmány mondotta: „Adolescentes hungari in litteris et pietate catolica instruentur.”

Ez a multnak, ez a jelen tanévnek és minden jövő tanévnek célja kell, hogy legyen.

Kint ma lombhullató ősz van. Pár héttel ezelőtt még téli varjak károgtak erre is, a holtnak hitt magyar élet felett, de itt ma tavaszi élet zsendülés van: az új, a szebb, a magyarabb, a keresztényibb, a szociálisabb élet elindulásnak tavasza.

Hiszek benne, s ebben a hitben nyitom meg a szamosháti ősi magyar Alma Materben a 301-ik magyar tanévet.

Dr. LŐRINCZ LAJOS.

AZ ISKOLA TÖRTÉNETE

Az iskolát 1636-ban Pázmány Péter alapította és annak fenntartására évi 2000 forint jövedelmet biztosított. III. Ferdinánd Pázmány Péter alapítólevelét jóváhagyta és maga is birtokot adott Zemplén megyében az iskolát vezető jezsuiták számára. Főpapok, főurak, polgárok szintén birtokadományokkal segítették elő az iskolát, azért az iskola és a jezsuita rendház meglehetősen szép birtokokkal rendelkezett.

1639-ben nyílt meg az iskola 4 alsóosztállyal: parva, princípium, grammatica és syntaxis elnevezésekkel. Az iskolát a helybeli ref. családok is annyira értékelték, hogy Szatmár történetírója, Bagossy B. szerint a ref. eklézsia saját iskolájának jövőjét féltette tőle, azért megfenyegette híveit, hogy: »megtagadja a temetés végtisztességét s a temetőben a helyet mindazoktól, akik fiaikat a jezsuiták iskolájába járatják.«

1654-ben II. Rákóczi György kiűzte Erdélyből a jezsuitákat és így ez az iskola sem működött 1660-ig, amikor visszakerültek a jezsuiták. 1754-ben ismeretlen okból szintén szünetelt benne a tanítás. 1773-ban felosztatják a jezsuita rendet, de 1776-ig még jezsuiták vezetik az intézetet. Akkor a Pálos-rend veszi át és 10 évig tanítanak az iskolában. II. József 1786-ban eltörli a Pálosok rendjét, tanár hiányában szünetel az iskola 1806-ig amikor br. Fischer püspök világi papokkal nyitja meg a négy osztályú gimnáziumot. 1808-ban még két humanisztikus osztályt kap az intézet és 6 osztállyal működik. 1852-ben a püspök által külön fenntartott két bölcséleti osztállyal egészítik ki és így 8 osztályú kat. gimnázium lesz. Állandó anyagi nehézségekkel küzd 1863-ig, amikor mint kir. kat. főgimnázium a tanulmányi alap kezelésébe ment át.

Első épülete nem volt más, mint a jezsuiták Szirmay-utcai (ma Pázmány Péter-u.) rezidenciája. 1816-ban a Kazinczy-utcán épül az első jelentősebb épülete, amely épületet 1871-ben nagyobb épületté alakítanak át. Ezen épületet Hehelein Károly igazgatósága idején, 1895-ben hatalmas — mint ők nevezték — palotává építette át a tanulmányi alap. Ez volt a mindenki által ismert kir. kat. főgimnázium Kazinczy-utcai épülete. Ez az épület is azonban rövidesen kicsinek bizonyult, miután Szatmár leghatalmasabb iskolájává fejlődött ki a kir. kat. főgimnázium. Ratkovszky Pál igazgatónak állandó kérésére 1910-ben a Tanulmányi alap megvásárolta a

jézustársasági atyáktól a Szirmay-utcában 2989 m² területet, azon a pénzen, amelyet a püspökségnek eladott Kazinczy-utcai iskola eladásából kapott és Kotál Henrik építész tervei szerint felépítette az ország egyik legszebb iskola épületét. Ezt az épületet vette át teljes felszerelésével együtt Bagossy Bertalan igazgatótól 1919-ben a román állam és Mihai Eminescu állami líceum nevet adott neki.

A jelen iskolai évben az iskola állami jelleggel működött szatmárnémeti m. kir. állami (kir. kat.) gimnázium néven, a agyméltóságú vallás és közoktatásügyi miniszter úr 24024. sz. körrendelete alapján.

AZ ISKOLA A 21 ÉVES ROMÁN MEGSZÁLLÁS ALATT

Az 1919. gyászos év június havának napsütéses napján, 10-én szomorú jelenet játszódott le a Pázmány Péter által alapított 300 éves Szatmárnémeti Kir. Kat. Főgimnázium igazgatói irodájában. Román karhatalom, a román tanügy képviselőivel az iskolát átadni nem akaró Bagossy Bertalan igazgatónak, akit előbb már pár órára le is tartóztattak, vállára tette kezét annak jeléül, hogy karhatalommal veszi át a tiszaháti magyarságnak ezen évszázados, a Szamos partján emelt ősi fellegvárát. Ez a tény mindenesetre csak egy kis epizódja volt a hasonló esetek hosszú láncolatának, melyekkel a román állam könnyen hozzájutott a magyar állam és magyar felekezetek által nagy áldozatokkal emelt, értékes művelődési intézetekhez. Az iskola átvétele csak egy jellegzetes román hódítási esemény volt, de következményei szomorúan látszottak már a román uralom első évtizede után, amikor nemcsak az iskolában szűnt meg a magyar szó, hanem az idejáró magyar fiúk anyanyelve, és főleg titokban leírt magyar sorai mindjobban eltávolodtak a szatmármegyei híres, tiszta magyar nyelvtől. És megszűnt ez az ősi magyar intézmény, a magyar műveltség fellegvára, a magyar ifjúság magyarságának és művelődésének Alma Matere lenni.

Az iskolának ezen 21 évéről adjunk most beszámolót az író tárgyilagosságával, az iskola román irattárának, táblázatos kimutatásainak és saját tapasztalatunk alapján. Három pontban vizsgáljuk meg az Eminescu líceummá 1919-ben kinevezett Kir. Kat. Főgimnázium 21 éves román megszállási történetét. Első kérdésünk, hogyan románosították el az iskolát, a második kérdés, hogyan viselkedtek a magyar művelődési szellemmel és kisebbséggel szemben és a harmadik kérdésünk az, hogy milyen általános, főleg művelődési fejlődést ért el az iskola az elmúlt 21 év alatt.

I. Hogyan románosították el az iskolát?

1919. július 14-én hivatalosan adják át Dr. Pteancu Sándor, váradi tankerületi főigazgató, a magyarság hírhedt ellensége és Dr. Rakoti Sándor vármegyei prefektus, Dr. Lohán László ideiglenesen kinevezett igazgatónak a Mihai Eminescu állami líceum névre kinevezett, 1912-ben épült gyönyörűen felszerelt Kir. Kat. Főgimnáziumot és szeptember 21-én nagy ünnep-

séggel nyitják meg, amelyen a híres Dr. Lucaciu László is jelen volt. Nagy az öröm. A szónokok boldogan hirdetik, »hogy a román haza ezen távol fekvő sarkán, ahol az idegen (magyar) erősebbnek érezte magát, mint az ország bármelyik részén ... a román eszme örökké éber őréül iskolát indít most el, amelyben a biztos román jövő zálogát, a román ifjúságot fogják nevelni.«

Ezt a célkitűzést tartotta 21 éven keresztül elsősorban szeme előtt az Eminescu líceum. Nézzük meg, mit tett a cél érdekében.

a. **Elrománosítják az iskola külső képét.** Ez volt az első teendő. Gyakorlati eszükkel nem csináltattak új márványtáblát, amely az iskola új nevét hirdetné, hanem az iskola alapítását hirdető előcsarnoki hatalmas márványtáblát befelé fordították és rávésték az iskola új nevét. Hálásak vagyunk azért, hogy nem törték össze, mert most egyszerűen visszafordítottuk. Az iskola külső bejárata felett kőbe volt vésve a Kir. Kat. Főgimnázium neve. Ezt elfedték egy egyszerű fatáblával, ráírva az iskola új nevét, vagyis amint az egyik kollegám szellemesen írta: »kitették az Eminescu cégtáblát.« Pár nap alatt a szobákból, folyosókból eltűntek a magyar fölírású képek. A jobbik eset az volt, hogy letették a pincébe. Így menekültek meg a régi papi igazgatók művészi portréi és néhány művészettörténelmi és földrajzi kép. A magyar történelmi és földrajzi képek, sajnos, megsemmisültek, amint megsemmisült a gazdag magyar ifjúsági könyvtár is, amelyet rábíztak az új román ifjúságra. Kis töredéke maradt meg, amit elkért a román impérium elején a Kir. Kat. Főgimnázium pótlására a püspökség által megszervezett Római Katolikus Főgimnázium. Az iskola előcsarnokának főfalát színes mozaikkal ékesített vízmedence ékesíti. Ezt is romanizálták. Festett fakerettel vették körül, rátettek egy Eminescu mellszobrot és ezen új alkotásuk emlékét márványtáblával örökítették meg.

b) **Román tanári kar és román ifjúság.** Az első tanári kar összeállításánál már megnyilatkozott a kisebbségi jogoknak román fogalmazása. Nem vettek át egyetlen magyar tanárt sem a régi gimnáziumból és így Szatmár magyar város egyetlen állami gimnáziumában a húsz tagból álló új tanári karban egyetlen magyar tanár nincs, sőt más kisebbségi sem. Az nem volt baj, hogy csak öt okleveles tanárral indult el a román iskola s a tanári karban több román papból és tanítóból előléptetett tanár szerepelt. A kúrzista tanárok évtizedeken át különben is jellegzetes típusai voltak a román iskoláknak. Az elmúlt 21 év alatt néhány kisebbségi, sőt magyar tanár is bekerült a tanári karba, leépített állami magyar iskolákból. Az 1939—40. évben pl. 22 tanár közül (hitoktatókat kivéve) az iskola kimutatása szerint 3 tanár magyar, 1 német, 1 szlovák és 1 ukrán.

Román ifjúsággal benépesíteni az iskolát még fontosabb feladat volt, hiszen a román ifjúság nevelése volt a cél. Román ifjúság nélkül el sem indulhatott volna az iskola, mert a város és vármegye magyar közönsége

az első években nem törődött az erőszakolt román iskolával. A román ifjúságot azonban faluról és a regátból kellett „importálni“, mert Szatmárnémeti magyar város. Itt mindkét görögkatolikus plébánia a hajdudorogi püspökséghez tartozott s mindkettőnek nyelve és papja magyar volt. A román impérium azonnal gondoskodott arról, hogy a központi plébánián román pap legyen, ez is azonban kénytelen volt éveken át a régi szatmári hívekkel magyarul beszélni és eleinte magyarul prédikálni.

Hogy mennyire magyar volt 1919-ben ez a város, az nyilvánvaló az Eminescu líceum értesítőjének táblázatos kimutatásaiból. Az első 1919—20. tanévben csak 33 városi tanulója van a város egyetlen román gimnáziumának. Ebből is csak 27-ről írják azt, hogy román. Ezek és a vidékről behozott román fiúk is nagyon keveset tudhattak románul, mert az iskola a tanév megkezdése előtt tanárai és tanítványai részére román nyelvtanfolyamot rendez. Az 1920—21. tanévben a 343 beírt tanulóból 34 városi s ebből 30 román. 1921—22-ben 340 tanulóból már 60 városi, de csak 47 román. Ebben az évben és ettől az évtől kezdve még fokozatosabban jönnek nyelvvizsgákkal elbocsátott magyar tisztviselők helyére a gyorstalpaló kurzusokon végzett vagy román nemzeti öntudathoz jutott új román tisztviselők. Ezért 1922—23-ban már 123 városi román tanuló van és ez a létszám fokozatosan emelkedik. A román értesítőkből általam összeállított és mellékeltem I. számú táblázatban a városi tanulók száma 1923—24-ben 377-re emelkedik, mert az előző tanévben megszűnt az állami polgári iskola és a nyilvánossági jog és épület elvételével megszűnt a római katolikus főgimnázium is s a két iskola növendékei az Eminescu líceumba iratkoztak, ahol ideiglenesen magyar tagozatot is állítottak fel. Ezek a tanulók azonban nem a román tanulók, hanem a magyar és más kisebbségi tanulók létszámát emelték fel oly hatalmasan, hogy az 1923—24. tanévben 466 a nem román nemzetiségű tanuló és csak 375 a román tanulók száma. Ezen évtől kezdve a kisebbségi tanulók száma 43—50 % között mozgott a két utolsó 2 évet kivéve, amikor csak 35 % volt a kisebbség. Ilyen nagy % mellett nem hogyan tanították egy kisebbség anyanyelvét sem, sőt anyanyelvükön nem is beszélhettek a kisebbségi diákok.

Az iskolát főleg vidéki földművesek, román papok és tanítók gyermekeivel népesítették be. De nagyon sok diák jött állami ösztöndíjjal a Regátból is. Így az 1919—20. tanévre 100-nál több regátit hoztak állami ösztöndíjjal, A kettős számú táblázatos kimutatásomban évenként feltüntetett görög keleti tanulók legnagyobb százaléka a Regátból került ide.

A falusi román fiúk, valamint a regátiaiak túlzott idehozatala román nemzeti szempontból és iskolai szempontból sem volt egészséges gondolat. A több iskolát már kipróbált, lazább erkölcsi gondolkozású, vén regátiai fiúk állandó szereplői a fegyelmi értekezleteknek, s a román internátusok fegyelmét teljesen meglazították.

A falusi egyszerű román földműves ifjúság túlméretezett középiskoláztatása bénítólag hatott a román falvak gazdasági fejlődésére, de nem volt jó hatással az államra sem. Felnőtt egy hatalmas, kevés lelki és szellemi műveltséggel, de annál nagyobb egyéni és nemzeti öntudattal rendelkező román tisztviselői gárda, amely szám szerint nagyobb volt Németország tisztviselő karánál, megvesztegethetőségével és sikkasztásaival pedig hírhedtté tette magát egész Európában.

Az egyszerű falusi környezetből kikerült, felületesen kiképzett és túlzott egyéni és nemzeti öntudatra nevelt ifjúság, amikor egyéni érdekeit nem látta könnyen elérhetőnek, minden földalatti szervezkedésre kapható volt. Az iskoláknak is, így az Eminescu liceumnak sok baja volt ezekkel a szervezetekkel.

c) **A román ifjúság segélyezése.** Hogy a vidékről behozott szegény román földműves és más fiúk tanulhassanak, dicséretesen összefogott felsegélyezésükben a román állam és társadalom. Az állam főleg ösztöndíjakat adott a két román internátusban elhelyezett falusi és regáti fiúk számára. Az iskola internátusában, az Eminescu internátusban — a régi Pázmány konviktusban, — melyet nagyrészt egyházmegyei róm. kat. papok hoztak létre — átlag 100 tanuló lakott, köztük sok ösztöndíjas. Az első román tanévben a román közvélemény nagy megbotránkozására a vidéki tanulók nagyrészt az iskolában kellett elhelyezni, mert az élelmes román igazgató a Pázmány konviktust zsidóknak adta bérbe. Menesztették is ezért és más okból dr. Lohánt. Az ösztöndíjasok kisebb része a szintén elrománosított Tanítók Házában volt elhelyezve. Egy-egy ösztöndíj összege 200 P körül mozgott akkor, amidőn az internátusok évi tartásdíja 800—1000 pengőt tett ki. Az utolsó román tanévben 36 román ösztöndíjas diák volt a két román internátusban. Az ösztöndíj elnyerése előtt a pályázók vizsgát tettek. Az állam fizette ezenkívül az Eminescu internátus személyi kiadásait, sőt a dologi kiadásokhoz is hozzájárult évi nagyobb (3000—4000 P) összeggel. Nagy segítségére volt a diákságnak az iskolaszék (Comitet școlar). A román közoktatási rendszer szerint az iskola-szék, — amelynek tagjai liceumi igazgató, egy-két tanár és több előkelőbb városi román, — gondoskodott az iskola dologi kiadásairól. Ennek fedezésére megkapta az iskola ingatlan vagyonának összes jövedelmét, továbbá az ifjúságtól beszédett összes díjakat. Ebből a jövedelemből, ami igen tekintélyes, szintén kaptak segélyt a román fiúk, továbbá tandíjkedvezményt és év végi jutalmat a kisebbségi fiúk is.

A magyar fiúk felsegélyezését, tanulási lehetőségét elsősorban a két római katolikus internátus, az Irsik-Konviktus, s a Püspöki-Konviktus szolgálták, különösen 1927-től, amikor a két intézet gazdasági okokból egyesült és Püspöki-Konviktus néven tovább működött. 70 -90 vidéki szegény-

sorsú magyar diák nevelődött ebben az intézetben, amely püspöki támogatással évenként a legtöbb diáksegélyt tudta adni, kb. évi 10.000 pengőt.

d) **Román és magyar ifjúsági egyesületek, könyvtárak.** Már az első román iskolai évben megalakították az Eminescu ifjúsági román irodalmi kört. Ez a kör évenként 8—10 gyűlést tartott egy tanár vezetése mellett. Ugyancsak ez a kör rendezte a november 8-i Eminescu-iskola ünnepélyt és az évmegnyitó és évváró iskolai ünnepélyeken kívül a legtöbb hazafias ünnepélyt. Hazafias ünnepből volt elég, sőt évente szaporodott az alkalmi és évfordulati ünnepekkel a hazafias ünnepek száma. Az év legnagyobb ünnepe természetesen a zece Mai volt, május tizedike, amikor első Károly román királynak Romániába történt bejövetelét, megkoronáztatását és Románia függetlenségének 1879-ban történt elismertetését ünnepelték. Külön ünnepelték december elsejét, Erdélynek állítólagos csatlakozását a Regáthoz és «Nagy Románia» születését. Január 24-én Munténia és Moldova egyesülését. Eleinte március 27-én Beszarábia állítólagos csatlakozását, majd 1939-től február 27-én az új Károly-féle alkotmányt ünnepelték. Ünnepe volt a ténylegesen uralkodó születésnapja és névnapja és míg Mária királyné élt, őt is ünnepelte Románia. A hazafias ünnepek alkalmával az intézet ifjúsága a rövid iskolai ünnepek után résztvett a városi ünnepeken, zece mai-kor felvonult a többi iskolákkal együtt a katonai és polgári előkelőségek előtt, majd este résztvett a fáklyás menetben és az iskolai fegyver nagyobb dicsőségére késő éjjel szállingózott haza a hazafias színházi előadásokról. A hazafias s alkalmi ünnepeken kívül igen sok görög-keleti és görög-katolikus ünnep csökkentette a tanulási napok számát, különösen a római katolikus tanulóknál, akik saját főbb ünnepeiket is megünnepelheték.

A román hazafias szellem ápolására s a *cserkészet* nagy jelentőségének felismerésével már az első évben kísérletezett az iskola román cserkészettel. A román cserkészet a gyenge vezetés miatt mindvégig inkább kísérletezés volt. Pedagógiai eredményt igen keveset tudott felmutatni. 1935—36 tanévben, amikor a liberális kormány megakartta menteni a román ifjúságot a vasgárda és hasonló földalatti szervezetektől, minden román iskolában a cserkészet átalakult országőr (*straja țării*) intézménnyé, melynek minden diák felekezeti és nemzeti különbség nélkül tagja volt. A tanulóknak tetszett az egyenruhával ellátott új ifjúsági intézmény, bár már 1923 óta minden tanuló az intézet kezdőbetűivel ellátott egyensapkát viselt, karszámot hordott, sőt kötelező egyenruhát is előírtak, amit azonban sohasem tudtak általánosan bevezetni.

Az *országőr* intézménybe besorolt ifjúság húzta fel minden hétfőn ünnepélyesen az iskola udvarán a román nemzeti zászlót, amikor elénekelték a román himnuszt és a Miatyánkot s az egyik hittanár rövid bibliai magyarázatot tartott. Szombaton a zászló leeresztése alkalmával ha-

sonló ünnepség volt. Ugyancsak az országőr ifjúság rendezte a június 8-i ifjúsági sportünnepélyt Károly király hazajövetelének „öröme.” Az országőrök dicséretes ambícióval vettek részt az igen gyakori iskolai gyűjtéseken is. Az utolsó tanévben 1939—40. tanév telén, amikor a behívott román hadsereget ruhával sem tudták ellátni, s az ország összes leányiskolájában harisnyát, sál és pulóvert kötöttek még az órák alatt is, a diákfiúk a katonák részére pénzt gyűjtöttek. Közel 400 pengőt gyűjtött az Eminescu liceum ifjúsága, az országőrök pedig az iskola által pártfogolt páfalvai román telepesek számára 100 pengőt.

A tanári kar egyébként az Astra által rendezett falusi felvilágosító munkájába bevonta a román ifjúságot, az országőröket is. Az utóbbi évek antirevizionista mozgalmában is tevékenyen résztvett az intézet román ifjúsága és amúgyis túlfűtött nemzeti sovinizmusát kisebbségi társaival szemben helytelen viselkedésre irányították azok a beszédek és fenyegetések, amelyeket a városban és falukon a magyar nemzeti eszme, a magyar kisebbség és kultúra ellen mondtak tanárai. A román szellem szolgálatában állott a két intézeti román vallási társulat, a görög katolikusok Mária-kongregációja s a görög-keletiek Szent György társulata. Mindkét társulat működésére vonatkozólag sem az értesítőkben, sem az évi igazgatói jelentésekben nincs szó s értesülesem szerint nem nagy lendülettel dolgoztak.

Annál értékesebb és tevékenyebb volt az iskolánkívül működő, s az iskola részéről rossz szemmel nézett római katolikus *Mária-kongregáció*. Az iskola lelkes katolikus hittanárai ebben a kongregációban nevelték a magyar ifjúságnak vallásos és magyar nemzeti szellemét. A püspöki konviktusban a kongregáció által rendezett magyar műsoros délutánokon mindig igen nagy számmal vett részt a város magyar ifjúsága és közönsége. Az utolsó években az iskola megakadályozta ezeket a magyar ünnepségeket is.

A román nemzeti szellem fejlesztését szolgálta a már 1919-ben megalakított iskolai román tanári és ifjúsági könyvtár. Az 1920—21. tanévben a tanári könyvtárban 1035 kötet, az ifjúságiban pedig 548 kötet román nyelvű könyv szerepel. 1930-ig az értesítők közlik a két román könyvtár gyarapodását. Az 1929—30. tanévben a tanári könyvtárban 2215 kötet, az ifjúságiban pedig 1200 román kötet szerepelt. Aránylag gyenge fejlődésről tesznek tanúságot az értesítőkben közölt adatok. Az utolsó évben 1939—40-ben a tanári könyvtárban 3305 mű, az ifjúságiban pedig 1936 román nyelven írt vagy románra fordított mű szerepel.

Az eddig közölt adatok elég világosan igazolják azt, hogy az iskola tanári kara az elmúlt 21 év alatt meg akart felelni az intézet ünnepélyes átvételekor hirdetett azon célkitűzésnek, hogy „a román haza ezen távol fekvő sarkán, ahol az idegen erősebbnek érezte magát, mint az ország

bármelyik részén, ez az iskola a román eszmének éber őre legyen és a biztos román jövő zálogát, a román ifjúságot nevelje“ a rendelkezésére álló minden eszközzel. A módszer megválasztása nem mindig sikerült és amint az előbb említettekől kitűnik, nem mindig volt hasznára a román államnak sem.

II. Hogyan viselkedett az iskola a magyar művelődési szellemmel és kisebbséggel szemben?

Jogosan felvethetjük ezt a kérdést is, mert hiszen a román állam Erdély területével együtt vállalta a magyar kisebbség jogainak és műveltségének tiszteletben tartását, a magyar ifjúság nevelését. A fölvetett kérdésre lehetőleg adatok felsorolásával óhajtók választ adni. Ez a válasz mindenesetre nem lesz kedvező, de tárgyilagos akar maradni.

a) **Eltávolítják vagy tönkre teszik a magyar vonatkozású szobrokat és képeket.** Az első pontban említett magyar történelmi és művelődéstörténeti képek eltávolítása vagy megsemmisítése egészen jelentéktelen ahhoz a romboláshoz képest, ami a magyar szentek vagy magyar történelmi nagyságok szobrait és képeit érte.

A tanári kar nemzeti sovinizmusa nem tudta nézni a díszterem négy hatalmas mozaik ablakát, mert azok Szent Istvánt, Szt. Imrét, Szt. Lászlót és Szt. Erzsébetet ábrázolták. eltávolították és más ablakkal cserélték fel a gyönyörű mozaikablakokat. Ugyanígy eltávolították a díszterem oltárának művészi faragású fafeszületét és minden iskolai keresztről levették a Corpus-Christit, hogy azok is románosítva legyenek. Ez még mind igen enyhe intézkedés. Az intézetnek művész-rajztanára, Conciu, úgylátszik gyakorlati észjárásával arra a gondolatra jutott, hogy a díszterem falába illesztett 3 hatalmas történelmi képet nem szükséges eltávolítani, hanem be lehet állítani a román hazafias szellem szolgálatába. E képeket Révész József kiváló festőnk készítette. Az első Pázmány Pétert ábrázolta, amint 300 évvel ezelőtt a Jézus-társasági atyáknak átadta az intézet alapítólevelét. A középső képen a magyar ifjúság és felnőttek a kongregáció Patronájának mutatták be hódolatukat. A harmadik képen Boromisza püspök, Zichy János gróf és Apponyi Albert gróf miniszterek előtt az új iskolai épület igazgatója és építői tisztelegnek. Conciu tanár úr, Dr. Pteancu Sándor főigazgató jóváhagyásával, román történelmi képeket próbált csinálni ezekből az értékes Révész képekből oly módon, hogy a magyar szereplőket román ruhába öltöztette s a magyar arcok átalakításával, illetőleg elrontásával a román történelmi nagyságok kerültek a képekre. Így lett Apponyiból megfelelő süveg segítségével a román történelem híres Vitéz Mihály vajdája, aki a Rudolf császárrá előléptetett és átmaszkírozott Boromisza püspök előtt vitézei hódolatát mutatja be. Az intézet volt jámbor papi igazgatója-

ból, Ratkovszky Pálból is így lett egy román történelmi nagyság. Az átfestett, illetőleg elrománosított képekben azonban nem sokáig gyönyörködhetett művész alkotójuk, mert az iskolát meglátogató Dr. Anghelescu miniszter, amikor meglátta, igen nagy lármát csapott azért, hogy Conciu úr tönkretette a 3 művészi képet s a művész a legmagasabb helyről jött különös elismerés után, ha nem is 1 tollvonással, de valami lúgos lemosással tönkretette élete legnagyobb munkáját s ezzel együtt jórészt Révész művészi alkotásait is.

A Révész-képekkel szemben való bánásmódot magasan fölülmúlta azonban a Pázmány Péter és Szt. Imre dombormű szobraival szemben elkövetett vandalizmus. Az intézet főbejáratát Pázmány Péternek relief domborműve ékesítette. Ezt egyszerűen letörték, de még durvábban bántak Szt. Imrének az intézet homlokzatát díszítő, 2 méternél magasabb domborműszobrával. Sz. Imre ünnepén törettek ki az intézet falából és zúzták darabokra az iskola volt védőszentjének szobrát. Az intézet magyar diákjai az est homályában titokban vittek el emlékül egy-egy kődarabot az iskola meggyalázott védőszentjének szobrából. Hasonló sors érhetne volna az iskolalépcső feljázatát ékesítő hatalmas Madonna kőszobrot is, amelyet főleg Dr. Ardelean Octavian vármegyei prefektus és Scurtu Vasile tanár nem akarták tovább tűrni s a görög katolikus román egyház, hogy megmentse, elvitette, s azt 1940. őszén saját költségén vissza is hozta.

b) **A magyar nyelv teljes kitiltása az intézetből.** Valami meg nem magyarázható ellenszenvvel viselkedett az iskola a magyar nyelvvel szemben abban az épületben, ahol Vasile Lucaciu a világháború előtt mint a román nyelv tanára a magyar állam költségén tanította kevés számú román hallgatóinak a román nyelvet és ahol ma minden osztályban heti 2 órában kötelezően tanítják a román nyelvet. A mellékelt nemzetiségi statisztika világosan mutatja, hogy minden mesterséges névelemzés ellenére, az iskola igazgatósága kénytelen volt jelentékeny számú magyar tanulóról tudomást venni. Azt is tudta mindenki, hogy az összes kisebbségi tanulók magyar anyanyelvűek, sőt nagyon sok románnak minősített fiú anyanyelve is magyar. Mindezek ellenére nemhogy nem tanították a magyar nyelvet, hanem még a privát magyar beszélgetést sem tűrték. A tanári kar magyar anyanyelvű tagjai örültek, ha a tanári szoba egyik sarkában halkán beszélhettek magyarul. Ha magyar fiukat magyar beszélgetésen értek, azonnal büntették. A magyar nyelvet líceumi diák sehol sem használhatta. Amikor az általam vezetett püspöki konviktus ellen a román impérium utolsó éveiben a lapokban és a minisztérium részéről teljes erővel megindult az üldözés, a fővadás között mindig ott volt az intézet ifjúságának a magyar nyelv használata. Egyes tanárok a pedagógia nagyobb dícséretére az órák alatt valósággal kéjelegtek, »a nyershúst evő és emberi vért ívó« ázsiai magyarok »bükkfanyelvét« gúnyolva. Még a római katolikus hittant is romá-

nul kellett 1935-től tanítani azon a címen, hogy nem minden róm. kat. tanuló magyar eredetű.

Természetes, arról szó sem lehetett, hogy magyar diák magyar könyvet olvasson vagy magyar irodalommal foglalkozzék.

A magyar nyelv és művelődés iránti gyűlölet megnyilvánulásának klasszikus példája volt a korán elhunyt kiváló erdélyi költőnknek, *Dsida Jenőnek* liceumi esete. Dsida Jenő, a kir. kat. főgimnáziumba, majd annak elvétele után a püspökség által felállított római kat. főgimnáziumba járt. 1923. szeptemberében a kat. főgimnázium megszűnése után az Eminescu liceumnak magyar tagozatára iratkozott be. Itt is jelesen végezte a hetedik osztályt. Az 1924/25. tanévben mint nyolcadik osztályost egy verse miatt ki akarták csapni. Dsida addig is írt már verseket kolozsvári magyar folyóiratokba és lapokba, ezekről azonban az intranszigiens román tanárok nem vettek tudomást. Az 1924. év karácsonyán a helybeli Szamos napilap ünnepi számában Dsidától igen hangulatos »Karácsonykor« című vers jelent meg, amely az 1925. január 8-iki liceumi fegyelmi értekezletnek tárgyát képezte. Erről az értekezletről felvett jegyzőkönyv világos bizonyítéka annak, hogy milyen ellenséges érülettel viselkedett az iskola vezetősége és tanárai a magyar művelődés minden megnyilvánulásával szemben és milyen szemmel nézték az intézet magyar diákjait. A jegyzőkönyv szavai szerint a magyar diáknak örülnie kell, ha megtűrik az iskolában, azért húzódjék az iskola falai mögé és magyarságáról ne próbáljon semmiféle életjelt adni. Az intézet vezetősége feltétlenül ki akarta csapni Dsidát, a tanári kar nagyobb része azonban tekintetbe véve a halk szavú, mindenkivel szemben udvarias, kiváló tanuló eddigi mintaviselkedését és azt a tényt is, hogy több román verset tökéletesen fordított magyarra, enyhébb büntetést szavazott meg. Osztálykönyvi beírásban, igazgatói megrovásban részesült; magaviseleti jegyét elégségesre rontották le, tandíjkedvezményét elvették és az év végén már csak mint átment tanuló szerepelt Dsida Jenő azért, mert az iskola engedélye nélkül egy magyar költeményt magyar lap számára írt.

c) **A magyar diák helyzete az Eminescu liceumban.** A magyar kultúra iránti ellenszenvet egyes román tanárok nyíltan átvitték a magyar ifjúságra is. Sok magyar fiút elkésérített az igazságtalan bánásmód, másokat még nagyobb szorgalomra buzdított és mindegyiknek a lelkében, ha addig talán nem is volt elég öntudatos magyar, felébresztette a magyar öntudatot. A magyar fiukkal szemben állandóan táplált bizalmatlanság tetőfokára hágott a román impérium utolsó éveiben és az 1938—39. tanévben megakasztotta több magyar fiúnak romániai tanulását és valóságos kálváriát járatott velük. Aczél Gyula, Békéssy Pál, Fila Sándor, Horváth Gyula és Rácz Ferenc, Eminescu liceumi VII. oszt. tanulók voltak az áldozatai az akkor már igen ideges, mindenkire gyanakvó és minden-

kitől félt a román tanári gondolkozásnak. Rendőrségre hurcolták, veréssel vallatták ezeket a fiukat, mert a szüleik lakásán a magyar himnusz énekelték, revízióról beszéltek és állítólag arról is tárgyaltak, hogyan fognak bűnhődni a magyar hadsereg bejövetelekor egyes magyar ellenes román tanárok. A szerencsétlen diákokat természetesen azonnal kicsapták az iskolából, sőt vasra verve a kolozsvári hadbíróshoz is elcipeltették, amely azonban 3 napi kihallgatás után, adatok hiányában elbocsátotta a fiukat.

d) **A magyar diákság létszámának csökkentése névelemzéssel.** Névelemzés, de sokat hallottunk róla, keseregünk miatta mi, akik kisebbségi iskolát vezettünk. Angelescu miniszternek ez volt egyik legjobb eszköze, hogy a magyar iskolákat elszorvassa. Amikor a magyar népiség vezetői tökéletesen bebizonyították, hogy névelemzéssel népi hozzátartozóságokat eldönteni nem lehet, mert akkor a románság száma, köztük vezető emberek száma is (Angelescu) erősen lecsökkenne, akkor kitalálták a népi eredet (originea etniă) szerinti osztályozását a tanulóknak.

A névelemzés — az iskola létszámának szempontjából — román állami iskolában, így az Eminescu liceumban is, nem volt veszedelmes, mert román iskolában, bármilyen nevű vagy nemzetiségű tanulót beírhattak. A névelemzést mégis csinálták, hogy minél kevesebb magyar tanulót tüntessenek ki, nehogy a gyűlölt magyar nyelvet esetleg tanítani kelljen, bár nagyobb magyar létszámú állami iskolában sem tanították és hogy a magyar tanulók nagyobb létszámából ne kelljen következtetést levonni a város és vármegye magyarságának létszámára. Az első 3 évben a névelemzés, habár végezték is, komolytalan volt, mert alig iratkozott be néhány magyar diák. Komollyá vált ez a probléma az 1923—24. tanévben, amikor a helybeli állami magyar polgáriiskola és a római katolikus főgimnázium megszűnésével a két intézet tanulói az Eminescu liceumba iratkoztak és egyszerre több volt a kisebbségi tanuló (466), mint a román (375). Mivel azonban állami iskolával szemben a minisztérium e téren is más mértékkel mért, a két megszűnt magyar iskolából az Eminescu liceum ideiglenesen felállított magyar tagozatába beírták a tanulókat abban az esetben is, ha nevük nem volt jó magyar hangzású.

Az 1927—28. tanévben már nincs magyar tagozat, annál önkényesebben történik tehát az Eminescu liceum tanulóinak nemzetiségi osztályozása vallás és név szerint. Görög katolikus, pláne görög keleti magyar nem lehetett abban a városban, ahol a jelen tanévben 80 görög katolikus magyar tanuló van. Luteránus szintén nem lehetett magyar. A református fiukat kevés kivétellel magyar nemzetiségűnek minősítik, a római katolikus tanulókat azonban megkérdezésük nélkül, sőt a szülők nyilatkozatának tekintetében nem vételével, önkényesen osztályozták az illető gyerek nevének hangzása vagy „ősei eredete” szerint. Így például az 1927—28. tan-

évben 121 római katolikus és 25 református tanuló iratkozott be, összesen 146. Ebből csak 76-ot minősítettek magyarnak. 1928-29-ben 162 r. kat. és reformátusból csak 88 lesz magyar. A legtúlzottabb módon 1939— 40-ben szállították le a magyar tanulók létszámát, amikor 85 római katolikus, 19 református, összesen 104 tanulóból csak 17-et minősítettek magyarnak. Ennek a minősítésnek a háttérében a politikai helyzet és egy 106.944 számú 1940. július 6-án kelt miniszteri körrendelet állt, amely felelősségrevonás terhe alatt felszólítja az igazgatót, hogy 3 napon belül táblázatos kimutatást küldjön a tanárokról, iskolaszemélyzetről és tanulókról, az illetők nemzetisége, vallása és etnikai eredete szerint.

A magyar tanulók számának névelemzéssel való mesterséges leszorítását egyébként pontosan feltűnteti az Eminescu líceum értesítőiből összeállított 3-as számú táblázatos kimutatásom. Ebben a kimutatásban a magyar nemzetiségi névvel együtt a székely név is szerepel. A román értesítőkből ugyanis így van. A románok Iorga professzorral szerették volna a székelyeket önnálló népiségnek, Iorga szerint román eredetűeknek tekinteni, hogy ily módon csökkentsék a magyarok számát.

Az eddig vázoltakból nyilvánvaló, hogy Pázmány Péter 300 éves róm. kat. magyar intézetében a román megszállás 21 éve alatt csak túrt volt a római katolikus vallás és ifjúság és teljesen ki volt tiltva a magyar szó és műveltség.

III. Milyen vallás-erkölcsi, tanulmányi, művelődési eredményt ért el ifjúságánál az iskola? Hogyan gyarapodott, fejlődött épületében, felszerelésében az elmúlt 21 év alatt?

a) **Az intézet tanári karának és tanulóinak létszámával** akarunk először foglalkozni. A tanárok, osztályok és a tanulók számának történeti vonala igen hullámzó. A tanári kar az első 1919/20-as tanévben 20 tagból állott. Az utolsó 1939/40. tanévben 22 tanárból (igazgatóval együtt) állott a tanári kar és 3 hittanárból, illetőleg hitoktatóból. A hittanárok között egy görög keleti, egy görög katolikus és egy római katolikus tanár volt tagja a tanári karnak és tanított az intézetben. A többi felekezetek tanárai állami fizetés nélkül, rendszeren saját felekezetük iskoláiban adták elő a vallástant. Az 1939/40. évi tanári karból, hittanárokkal együtt vallás szerint 3 görög keleti, 16 görög katolikus, 3 római katolikus, 1 református vallású; nemzetiség szerint pedig 18 román, 4 magyar, 1 német, 1 ukrán és 1 szlovák. Az intézet igazgatói voltak: 1919. szeptember 1-től 1920. május 16-ig Dr. Lohán László gk. paptanár, 1920. május 16-tól au-

gusztus 27-ig ideiglenes megbízással Groza Ferenc tanár, 1920. augusztus 27-től a román megszállás végéig Dr. Szeles Jenő gk. pap-tanár.

A tanulók létszáma az első év igen szerény 320-as rendes tanulói létszámából 4 év múlva hirtelen 853 emelkedik, mert — amint már említettem, — 2 helybeli magyar iskola megszűnt az 1922/23. tanév végén. Az osztályok létszáma is az első év 9 számáról 19-re emelkedik. Ezt a felemelkedést ismét hanyatlás követi és az 1931/32. tanévben már csak 505 a rendes tanulók létszáma. Ennek a rohamos hanyatlásnak feltétlenül gazdasági okai is voltak, talán a tanári kar néha túlzott szigorúsága is, de mindenesetre több nyilvánvaló ok is közreműködött. Így pl. a magyar diákoknak a 2 megtúrt magyar iskolából való átcsalogatása végett 1923/24. tanévben felállították a magyar tagozatot, amelyet már az 1926/27. tanévben megszüntettek. Rendkívül megnehezítették a magyar tanulók felvételét az 1925/26. tanévtől beállított első és V.-ik osztályokra szóló felvételi vizsgákkal. A román falusi fiúk anyagi támogatása is csökkent a fentemlített években. Az 1932/33. tanévtől, amikor a magyar elemi iskolákból kikerülő diákok is már jobban tudnak románul és más okok közrejátszásával ismét emelkedik a létszám és 1936/37. tanévben 711-re emelkedik. Egy év múlva azonban hirtelen lezuhan és az utolsó évben már csak 523 rendes tanuló van. Nem volt már biztos az »örökké egyesített« Nagy-Románia keleti határa. A mellékelt III. számú táblázatos kimutatás egyébként pontos adatokat közöl az elmúlt 21 évről a rendes és magántanulók létszámával kapcsolatban,

b) **Milyen eredményt ért el az iskola pedagógiai és tanulmányi szempontból?** Az intézet vallás-erkölcsi életéről nem sok adatot találtam az irattárban és értesítőben. Minden értesítő végén a következő szöveg szerepel: »az iskola igazgatósága, a három internátus vezetőjével s az egész tanári karral, különös gondot fordított arra, hogy a tanulók vallás-erkölcsös szellemben nevelődjenek. Minden egyes tanulót köteleztek, hogy részt vegyen vallásának istentiszteletein és hogy teljesítse vallásának, amelyben született, minden parancsát.« Ennyi az egész. A valóság mindenesetre több volt. Több volt, amint már előbb említettük a római katolikusoknál, de több volt a román fiúknál is, a tradicionális román vallásosság alapján. Pedig az iskola és az egész román közoktatási rendszer nem nagy segítséget nyújtott a vallás-erkölcsös nevelésnek. Az iskola tanári karának több gör. kat. pap-tanár tagja talán az ortodoxiától való félelmében egyenesen igyekezett eltitkolni még papi mivoltát is. A vallásilag és világnézetileg igen vegyes tanári karból sokan egyházellenesek, mások meggyőződés nélküli hívők, mások egyenesen atheisták voltak. Gyakori eset, hogy az előadások által lelkükben megzavart róm. kat. fiúk paptanárukhöz siettek, hogy a gúnyos, vallásellenes megjegyzésekre választ nyerjenek.

Az egész újabb román közoktatási rendszeren, annak rendeletein, tantervein, főleg tankönyvein meglátszott, hogy az ortodoxiát már csak történelmi múltja és hazafias szerepe miatt értékeli, a katolicizmussal szemben legfeljebb kíméletet gyakorolnak, de az értelmiség vezetői már a bukaresti „Orient” szabadkőműves páholy légkörében élnek. Érthető, ha ilyen közoktatási rendszer mellett, ilyen vallás-erkölcsi nevelés közepette gyakori a súlyos erkölcsi kihágás a diákság körében és a fegyelmi konferenciák minden tanév jegyzőkönyvében igen nagy helyet foglalnak el.

Nem tudom, mi okból a tanulók magaviseletének táblázatos kimutatása is az 1926/27. tanévtől elmarad. Megtalálható azonban minden értesítőben és az értesítők hiányában a tanévvégi felterjesztésekben a tanulók tanulmányi előmenetele, amelyről szintén táblázatos kimutatást készítettem.

Ha a mellékelt III. számú táblázatos kimutatást nézzük, mindenesetre feltűnik az ismétlőre bukottak nagy száma. Csak két évben kisebb ez a szám 10 %-nál, de az 1924—25. tanévben, amikor a magyar diákokat a két leépített intézetből átvették, 21 %-ra és 1928—29-ben pedig 21.5 %-ra emelkedik az ismétlők száma. Azokban az években, amikor a tanulók létszáma erősen csökkent, aránylag kevesebb tanulót buktatnak ismétlőre. A román impérium utolsó két éve közkegyelmi év volt a tanulók számára. Fusson, aki csak tud, ez volt a jelszó. 1938—39-ben csak 5.5 %, 1939—40-ben 4.3 % lett ismétlő s a javítón 139-ből csak 1 bukkott. A fent említett s mellékelt kimutatásból még jobban látszó szigorú osztályozásnak több oka volt. Létre hozta ezt a régi pedagógiai rendszer, amely szerint a tanár az iskolában *judex* volt, aki a katedra magaslatáról sokszor egészen felelőtlenül ítelt elevenek és holtak, elsősorban a diák felett. Ennek a nagy buktatásnak oka volt a helytelen román osztályozási rendszer, amely a jegyek számtani középátlóságával osztályozott. Jaj volt a szegény diáknak, ha valamelyik tanár úr igen könnyen adott neki egy rossz jegyet, pl. 3-ast, 2-öst, vagy 1-est, mert ezeket a jegyeket csak elégségesre feljavítani is rendkívül nehéz volt. Észrevette ezt a tanár is, és ha az év-közi, vagy év-végi osztályozásnál az irgalom megszállta lelkét, akkor egy-egy egészen magas jegy (9-es, 10-es) önkényes beírásával segített a bukásra szánt diákon. Magyar fiú ritkán részesült ebben az irgalomban. Az osztályozás szigorúságához hozzájárult az a tény is, hogy az elmúlt 21 év alatt a tanárok nyugodt és lelkiismeretes munkáját rendkívül megnehezítette az *állandó tanterv- és tankönyvváltozás*. Az elmúlt 21 év a tanterv kísérletezés ideje volt és ki lett volna elsősorban a kísérleti szenvedő alany, mint a szerencsétlen diák. Foglalkozunk kissé bővebben ezzel a 21 éves tanrendszer és tanterv kísérletezéssel.

Az első 1919—20. tanévben nagyjából még a magyar tanrendszer szerint a híres konziliul dirigent által a csatolt részekre készített átmeneti tanterv alapján tanítottak és érettségiztettek. A magyar nyelv, történelem

és földrajz helyett mindenütt bevezették a román nyelvet, történelmet és földrajzot, bevezették a francia nyelvet minden osztályba és törölték a latint az első osztályból. A következő tanévben már csak a harmadik osztálytól tanítják a latint és megszüntetik az évvégi magyar vizsgáztatási rendszert, amennyiben osztályonként csak 3 tárgyból vizsgáznak a diákok. A román nyelv minden osztályban vizsgatárgy, a második két tárgy osztályonként változó.

Az 1922—23. tanévben először megy át gyökeres változáson a román középiskolai közoktatás. Egyesítik a középiskolák alsó tagozatát gimnázium címen és 4 osztállyal. Ekkor szüntetik meg a polgári iskolákat. A gimnázium felett áll az ugyancsak 4 osztályú líceum vagy akár tanítóképző vagy felső kereskedelmi iskola stb. A gimnáziumból kiszorul egészen a latin, tanítják azonban a franciát minden osztályban s a német nyelvet a második osztálytól. Mind az alsó tagozat, (gimnázium) mind a líceumi felső tagozat általában a modern nyelvekre és természettudományi tárgyakra fekteti a fősúlyt és keveset törődik a humanisztikus műveltséggel. A görög nyelvet teljesen elhagyja. A tanévet ekkor osztják három évharmadra (trimester). Az első évharmad december 10-én fejeződik be, a második évharmad március 1-én, a harmadik pedig május végén. Mindhárom évharmad végén osztályozás volt. Ekkor vezették be a 10 osztályozási jegyet: jeles 10, 9, jó 8, 7, elégséges 6, 5, elégtelen 4, 3 és rossz 2, 1. 1923—24-ben ismét bevezetik a latint a III. és IV. osztályokba, a bölceletet és természetrajzot a VII.-be. Ebben az évben nincs érettségi vizsga, csak abszolváló vizsga, amelynek sikeres letétele után végképesítő (diploma de absolvire) bizonyítványt kaptak.

Az 1925. év a nagy tanrendszer és tanterv változás második éve. Ekkor jelenik meg francia hatás alatt az új középoktatási törvény „az év végi vizsgálatokról az ötödikes felvételi és bacalaureatusi vizsgákról.” Az új rendszer megszünteti a negyedik (gimnáziumi) osztály elvégzése után tartott ú. n. abszolváló vizsgát és helyette bevezette az ötödik osztályra szóló felvételi vizsgát. A felvételi vizsgát a diákok kiválasztására vezették be, a magyar intézeteknél azonban, amennyiben nyilvánossági jog nélkül állami tanárok vették ki ezt a vizsgát, a felvételi vizsga nagy veszedelem volt a felső tagozat elsorvasztására. Az ötödikes felvételi vizsgát a román nyelvből, történelemből, földrajzból, továbbá a francia nyelvből és mennyiségtanból tették a tanulók. Ez évtől kezdve sürgeti a román minisztérium az első osztályra szóló felvételi vizsgát is a román nyelvből és mennyiségtanból. Újabb eszköz a kisebbség tanulók beírásának megakadályozására, illetőleg arra, hogy a felvételin alacsony érdemjegyet kapott kisebbségi tanulók részére az iskolaszék egy újabb ú. n. költségvetésen kívüli osztályt létesítsen, amelyben, természetesen, nagyobb volt a tandíj, mert ebből fizették a tanárok óraszám-többletét.

Az 1925. évi közoktatási törvény legjelentősebb alkotása azonban az érettségi vizsgák behozatala és az új érettségiztető rendszer. Ezen rendszer szerint nem a saját iskolájukban és nem saját tanári karuk előtt érettségiztek a diákok, hanem egy-egy nagyobb iskolában, illetőleg érettségi központban évenként kétszer, júniusban és szeptemberben. Az érettségi bizottság elnökét, aki egyetemi tanár volt, ritkán tankerületi inspektor és tagjait a közoktatásügyi miniszter rendszeren politikai párttagjai sorából nevezte ki. Minden román tanár rádió előtt ült az érettségi megkezdése előtt 2, esetleg 3 nappal szűrölve, hogy vajjon politikai viselkedésével kiérdemelte-e, hogy valamelyik jól jövedelmező érettségi bizottságba kinevezzék. A szatmári Eminescu-líceum is ilyen érettségiztető központ volt, ahol Szatmár, Máramaros és Szilágy vármegyék fiú- és leány gimnáziumainak diákjai érettségiztek. A tanári karnak — egy-két tagját kivéve — nem lehettek valami nagy politikai összeköttetései, mert ritkán szerepeltek, különösen a szatmári érettségiztető bizottságban.

Ugyanebben az 1925-ös évben jelent meg Angheliescu miniszternek hírhedt magánoktatási törvénye. Tervezetét, igaz, elolvasta parlamenti megszavazás előtt annak a felekezeti bizottságnak, melyben én is résztvettem, de az írásban és szóban tett módosító indítványoknak úgyszólván semmi eredménye sem volt. Ennek a törvénynek 35. cikkelye vezette be a névelemzést, ami a bukaresti könyörgéseinknek ezentúli alapját képezte. Ugyanezen törvény 58. paragrafusa tiltotta el a felekezeti iskolákat attól, hogy magántanulókat vehessenek fel. Ez a rendelkezés pénzügyi szempontból igen hasznos volt az állami iskolák tanárainak, így az Eminescu líceum tanárainak is, akiknek addig is jó mellékkereseti forrás volt a nyilvánossági jogától megfosztott zárdai leánylíceum és református fiú líceum tanulóinak vizsgáztatása. Az Eminescu líceum magántanulóinak létszáma a fenti rendelkezés meglehetősen nagy volt, amint a mellékelt III. sz. táblázat feltünteti.

Újabb tantervváltozást hoz az 1928/29. tanév. Ettől az évtől egészen az 1935/36. tanévig csak 7 osztályú a líceum, 3 alsó és 4 felső osztályból áll. Felvételi vizsgát az első és a negyedik osztályba iratkozók tettek. Már az 1927/28. tanévben a hetedik osztályt végzett tanulókkal összevont vizsgát tettek a VIII-ról és szeptemberben érettségiztek.

Az 1931/32. tanévben ismét változás van, amennyiben az alsó tagozat lesz 4 osztályú, s a felső 3 osztályú, azért már az 1930/31. tanévben a harmadik osztályt végzett tanulók nem tettek felvételi vizsgát a negyedik osztályra, hanem csak a negyedik osztály elvégzése után.

1933—34. tanévben újra bevezetik az év végi vizsgákat.

1935—36-ban újra visszaállítják a VIII. osztályt és a liceumban két tagozat lesz a VII. osztálytól: Humanisztikus tagozat, (sectia literară), ahol latint és görögöt tanítanak, de számtan és természettan nincs és a termé-

szettudományi tagozat (sectia științifică), ahol a nemzeti tárgyak mellett a számtan és fizika a fő tárgyak. Mindkét tagozaton közös tárgy a román nyelv, történelem, földrajz és alkotmánytan, francia nyelv, bölcelet, német nyelv és természetrajz.

1939—40-ben ismét új tanterv változás készült, amennyiben a következő évtől kezdődőleg a VII. osztállyal befejeződött volna a gimnázium s a VIII. osztály csak érettségi előkészítő osztály lett volna erre kijelölt nagyobb iskoláknál, külön képesített tanári karral. Az 1939—40. tanév végén az év végi vizsgák is elmaradtak, azok helyett összefoglaló (szintetikus) dolgozatokat írtunk a diákokkal. A fent jelzett tanterv-változások nem merítik ki azokat a részletváltozásokat, amelyeket különösen a tantárgyak cserélésével az egyes miniszterek és államtitkárok létesítettek. Mert a gyakori tanterv-változásnak legvalódibb oka a gyakori kormányváltás volt. Minden új román közoktatási miniszter különösen, ha nem volt tanár és államtitkár meg akarta mutatni, hogy ért a közoktatáshoz. És ez könnyű volt egy olyan államban, amelynek rendes közoktatási törvénye sem volt. Hogy mennyire politikai oka volt a gyakori tanterv-változásoknak megvilágítja az az egyidőben tanügyi körökben elterjedt szállóige, hogy a nemzeti-parasztpárt csak egy órát adott a hetedikben a görögnek, mi a műveltebb liberálisok azért adtunk két órát. Amikor Kirițescu volt az államtitkár, mint jó természetrajzszakos tanárember teletömte természetrajz órával az egész középiskolát. Petrovici miniszter a filozófia egyetemi tanára már elkészítette tervezetét, hogy az ötödik osztálytól tanítsák a bölceletet, de előbb bukott meg, mint a tervezete életbelépett volna. Iorga miniszternek az ipari kézimunka volt a kedvence. Be is vezették az iskolába. Könyvkötést, kefekötést, asztalosmunkákat, játékkészítést, slöjdot tanultak diákjaink. Leányiskolákban a kézimunka kapott több órát. A legsikerültebb munkákból mintapéldányokat volt köteles minden iskola a bukaresti iskolaközi kiállításra felküldeni, ott a felküldött tárgyakat eladták és a bukaresti diákok felsegélyezésére fordították az összeget. Közben megbukott Iorga miniszter és rövidesen eltűnt az ipari kézimunka tanítás is a középiskolákból. A legszenzációsabb eset azonban 1931 júniusában történt. Iorga miniszter június 24-én este szavaztatta meg a parlamenttel az érettségit módosító javaslatát akkor, amidőn június 25-én már meg kellett volna kezdeni az érettségit. A parlament a javaslatot természetesen azonnali hatállyal megszavazta. Az érettségit elhalasztották és pár hét múlva az új törvény alapján érettségiztek azok a diákok, akik csak az érettségi alkalmával szereztek tudomást a módosításról.

Ilyen rendszer mellett nem lehet csodálkozni azon, hogy nem volt elég eredményes a tanítás. A tanítás menetét és eredményét nehezítette az új tantervek szerinti tantárgy és anyagfelhalmozás. Szelektálni az anyagot merész dolog volt, mert a szakinspektorok rendszeren a részletkérdések

íránt érdeklődtek. A zárdai leányliceumban történt, hogy egy román inspektor úr nagy megbotránkozással vette észre, hogy az általa kért jelentéktelen moldvai fejedelem sírját sem a tanár, sem a növendékek nem tudják. Amikor rosszálló tekintettel nézett rám, az igazgatóra, bátorkodtam odasugni, hogy méltóztassék megmondani, nehogy a gyerek azt higgye, hogy mi sem tudjuk. Az inspektor úr hallgatással felelt.

Természetesen a szegény tanár valahol kikutatta a boldogult fejedelem sírját s a következő órától kezdve a részletkérdésekkel is részletesen foglalkozott. Mert az inspektoroktól felekezeti iskolában csak félni lehetett. Jóindulattal kevés jött. Az állami iskoláknál így az Eminescu liceumban is természetesen más volt a helyzet. Oda is jöttek inspektorok, hiszen Romániában az egyes politikai pártok uralomrajutása újabb és újabb inspektorok kinevezését vonta maga után. A szaktudás nem volt föltétlen szükséges. Ezek az urak, amint a tavaszi jobb idő beállott, siettek az iskolák látogatására, mert a rendes fizetésen kívül szabadjegyet és napidíjat kaptak.

Egy alkalommal egy délelőtt három inspektor jött a zárdai leánygimnáziumba. Amikor a harmadikat éppen az irodámba jövő regáti román nyelv tanárnőnek mutattam be, nem volt hajlandó a fiatal tanár úrban inspektort látni és gúnyosan jegyezte meg, ne komédiázzék velem, hozott már kettőt is ma a nyakamra. Rendes hivatalos látogatás minden tanév elején és végén volt. Tanév elején, beiratások után, felekezeti iskolákban a beiratkozott tanulók neveit elemezték a látogató inspektorok és jaj volt az iskolának, ha szülői nyilatkozat alapján ugyan, de előzetes miniszteri engedély nélkül vett fel magyar iskolájába nem elég magyaros név hangzású tanulót. Állami iskoláknál, így az Eminescu liceumnál ilyen probléma nem volt. A látogató inspektorok, amint a jegyzőkönyvekből olvasom, megdicsérték az iskolát kitűnő, még a magyar világból származó felszerelése miatt és az igazgatói irodát, amelyet az igazgató két jogvégzett irodatiszttal vezetett. Évközi látogatásoknál természetesen itt is szurkoltak a tanárok, azonban sohasem kellett attól félni, hogy egy látogatás az iskola életét vagy nyilvánossági jogát fenyegeti, amint a felekezeti iskoláknál.

A román tanrendszer változásaival és felügyeleti rendszerével talán túlságosan bőven is foglalkoztunk, azonban e kettő volt e legjellegzetesebb a román közoktatásügy 21 évében és talán legelső sorban ezekben találjuk magyarázatát annak, hogy az elmúlt 21 év alatt román és magyar tanulóink rengeteget tanultak és annál kevesebbet tudtak. Az általános műveltséget a román közoktatásügy kevéssé tudta elérni folyton változó, kellően át sem gondolt tanrendszerével.

c) Fejlődött-e épületeiben, felszereléseiben az elmúlt 21 év alatt az iskola? 1919-ben teljesen új, a modern kor minden követelményének megfelelően épített és felszerelt iskolát vett át a román állam.

Kérdés, fejlesztette-e tovább? Válaszomat a 21 év hivatalos kimutatásai és leltárai alapján készítettem. Előre bocsátom; hogy pontos helyzetképet adni nem tudok: Már az elindulási alapom is gyenge, mert az 1917-ben készült utolsó magyar leltárt csak töredékében találtam meg: Kiindulópontul tehát az 1920/21. évben készült első román kimutatást kellett vennem. Ennek adatai szerepelnek több éven át a román értesítőkből is. 1930-ban készíti el az Eminescu líceum első román leltárát és ez a leltár a további leltároknak alapja, legtöbbször egyszerű másolata. Mint minden leltár készítésnél, itt is kellő utasítás és felügyelet hiányában igen érvényesültek az egyéni legtöbbször kényelmi szempontok, amelyek akadályozzák a leltár helyességét. Ezek az egyéni elgondolások még jobban érvényesülnek a következő évek adat- és értékkimutatásainál.

1930/31. tanévtől inkább csak a berendezés és felszerelési tárgyak értékösszegéről készítenek kimutatásokat. Látszik ezeken, hogy a megbízott tanár „kapásból” adta az adatokat. Így történhetik meg, hogy pl. a rajzszerter berendezése 1937/38-ban 77584 lej értékű, és ugyanaz 1939/40-ben már csak 59952 lej értékkel szerepel. A díszterem faliképei jobb kariert futottak meg. 1936/37-ben 69,300 lejre, azaz 2131 pengőre vannak felvéve. A következő évben 1300 lejjel, azaz 43 pengővel felemelték az értékét, 1939/40-ben pedig ugyanazok a képek már 118,009 lej, azaz 3666 pengő értékben szerepelnek. Pedig a képek kurzusa ebben az évben elég alacsony volt. Van olyan tanár, aki csak néhány pengő árkülönbözetet tüntet fel a következő évben azért, hogy az igazgató leltározásának pontosságáról legyen meggyőződve. Az utolsó leltár 1939/40-ben készült, a legtöbb esetben és szerternél ötletszerű adatokkal.

A fentemlített leltárokból és kimutatásokból, ha nem is teljesen pontos, de a következő képet kaphatjuk az intézet és felszerelésének 21 évi fejlődésére, illetőleg hanyatlására vonatkozólag.

1. Az iskola épülete az elmúlt 21 év alatt bővült. Építettek a földszinti Pázmány Péter-utcai folyosóhoz két szobából álló igazgatói irodát, mivel a régi irodát az igazgatói lakáshoz csatolták. Ezen új irodai szobák alatt egy 1 szobás lakás van, jelenleg a cserkészlet otthona. Az épületnek majdnem teljes pince rendszerét átalakították meglehetősen nagy költséggel 690 személy befogadására alkalmas légoltalmi óvóhellyé, gázmentes ablakokkal és ajtókkal felszerelve. Ezen új építés és átépítés miatt emelkedik az épület értéke az 1936—37. és 1939—40. tanévekben.

Padlóval látták el az összes osztályokat, mivel az eredeti vegyi anyagból készült burkolat hideg volt.

2. Ezzel szemben az épület külső és belső tatarozását az utolsó években annyira elhanyagolták, hogy felületes javítása a benyújtott költségvetés szerint 7016 pengőt igényel.

3. Butorzati berendezést egy rádiót, néhány irodai kisebb asztalt, író-

gépet, szőnyeget kivéve alig vásároltak. Nem is volt szükség reá, mert az új épület 800 diákra volt berendezve. Az épület butorzatát, berendezését sajnos kevésbé javították. A pincékben berendezett diákfürdők hasznavehetetlenné váltak és az egész vízvezetékrendszer meglehetősen gyenge állapotban van. A butorok javítása sem látszik egyetlen szobában sem.

4. A Pázmány, illetőleg Eminescu internátus részére 10.000 pengőért, azaz 300.000 lejért vásároltak egy katasztrális hold és 744 négyszögöl területű igen szép gazdasági kertet, amely a leltárakban 400.000 lejre, azaz 13.333 pengőre van feltüntetve.

5. Az internátust és felszerelését azonban nem javították és siralmas állapotban hagyták.

6. A tanári könyvtár, amely 1847-ben alakult az 1920—21-es első román leltárban 7325 kötetnek van felvéve. 1922—23. tanévben kiadott miniszteri rendelet alapján ezt a könyvtárt elkülönítették az új román tanári könyvtártól, többet nem törődtek vele, róla kimutatást nem készítettek. Sajnos privát könyvgyűjtők annál inkább érdeklődtek a könyvtár pedagógiai, bölcséleti, latin és történelmi könyvei iránt, mert több száz értékes mű hiányzik a könyvtárból és nagyon sok a hiányos kötet.

7. A régi magyar ifjúsági könyvtár szomorú sorsáról már irtunk. Diákokra bízta, akik kéjjel szedték szét a magyar könyveket s a megmaradt kevés és értéktelenebb anyagot megkapta a volt római katolikus főgimnázium. A két magyar könyvtár helyett már kezdetben létesítettek román tanári és ifjúsági könyvtárt. 1920—21-ben 1035 kötetből állott a román tanári és 548-ból a román ifjúsági könyvtár. Az utolsó 1939—40. évi leltár szerint 3305 műből állott a román tanári és 1936 műből állott a román ifjúsági könyvtár. Meneküléskor ezekből is sokat elmenekítettek.

8. Igen sok értékes darab eltűnt a régi magyar 790 darabból álló numismatikai gyűjteményből.

9. Talán egyedüli a földrajzi szertár az, amelyet csak gyarapítottak román és német térképekkel és földgömbökkel.

10. A fizikai szertárnál, amely még 1851-ben alakult az 1928—29. tanévig 88 darabbal való gyarapodás van feltüntetve. Ettől kezdve komolyabb gyarapítás nem történt, sőt több tárgy hiányzik s a régiek olyan rossz állapotban vannak, hogy kijavításukért 794 pengőt kért az egyik budapesti cég.

11. A vegytani szertár, amely szintén 1851-ben alakult, az első 10 évben 59 darabbal bővült. Azóta bővítést nem találtam. Mindíg ugyanazzal az összeggel szerepel a kimutatásokban is.

12. A természetrajzi szertárnál az első 10 évben 22 darab vásárlás van feltüntetve. Azóta még a preparátumok oldatai is leapadtak.

13. A torna felszerelés egy csomó fapuskával gyarapodott, a régi

felszerelés azonban meglehetősen leromlott s azért a minisztérium már eddig küldött 1581 pengő értékű pótlást.

14. A kápolnai felszerelés kopott és részben elkallódott. Megmaradt az a rész, amit kölcsön kaptunk a Püspöki Konviktus részére és most visszahoztuk. Gyarapodott egynéhány görög katolikus egyháziruhával.

15. A rajzterem felszerelése a leltárakban igen zavarosan van feltüntetve és mivel mind ennek, mind a többi szertárnak leltározása csak most van folyamatban, tiszta képet róla nem tudunk adni. A rajzterem falain néhány igen jó ifjúsági rajz és festmény szerepel a román időkből. A berendezés itt is kopott és elhanyagolt. A zene terem 1928—29. évi szertárában feltüntetett brácsa, cselló, hegedű eltűntek.

16. Legjobb karban az igazgatói lakást találtam, amelyet az iskola terhére az iskolaszék tökéletesen rendbehozott, sőt modern csillárokkal szerelt fel.

A fenti adatokból nyilvánvaló, hogy az iskola felszerelésének fejlődéséről dicshimnuszokat zengeni nem lehet. Pedig az iskolát gondozó iskolaszékek pénze volt bőven a diákoktól beszedett díjából. 1053300 lej, vagyis 30351 P pénze volt az iskolának az utolsó pénztári napló szerint értékpapírokban. Ezek azonban a vezetőséggel együtt eltűntek. Sajnos 12450 lej 1940/41. évre szóló, augusztus hó folyamán szedett beiratási díj és tandíj is hiányzott átvételkor a kézipénztárból. Úgyanigy hiányzott az Eminescu (Pázmány) pénztárából 374691 lej, azaz 12499 pengő. Mindkét intézet számára egyetlen méter fa sem volt beszerezve, kaptunk azonban bőven kifizetetlen számlákat.

Fejezzük be annak a 21 évnek ismertetését, amely amint a közölt adatokból látszik, román nemzet értékelési szempontból sem volt elég dicsőséges korszak, a magyar nemzeti művelődés számára pedig egy újabb, de sokkal súlyosabb Bach-korszakot jelentett.

Ne búsuljunk miatta! Isten irgalma, Kormányzónk bölcsessége s dicső hadseregünk ereje kiszabadított ebből az újabb Bach-korszakból is. A 300 éves ősi magyar katolikus Alma Mater pedig 21 év után ismét keblére öleli szeretett magyar ifjúságát és mindazokat, akik a Szt. Istváni gondolat értelmében, Szt. István birodalmában akarnak élni, boldogulni, de mindenekelőtt dolgozni és ha kell, meghalni ennek a birodalomnak helyreállításáért és megtartásáért.

Dr. LŐRINCZ LAJOS.

A tanulók önkényes nemzetiségi és felekezeti megosztása a román statisztika tükrében.

	Beiratkozott rendes tanu- lók	G. kel.	G. kat.	Össze- sen	R. kat.	Ref.	Lut	Össze- sen	Izr.	Mohamed. v. örm.	Nem román vallásu össze- sen	Olasz	Német Sváb	Magyar Székely	Szlo- vák Orosz	Rulén	Szerb	Zsidó	Más nem- zetiség	Nem román nemz. össz.	Román nemz.	Össze- sen
* 1919—20	331	72	254	326	3	—	1	4	1	—	5	—	1	3	—	—	—	—	—	4	327	331
** 1920—21	313	39	271	310	1	—	1	2	1	—	3	—	1	1	—	3	—	1	—	6	307	313
** 1921—22	340	51	276	327	1	1	1	3	10	—	13	—	1	1	—	2	—	10	—	14	326	340
1922—23	362	27	316	343	3	1	—	4	15	—	19	—	—	—	—	—	—	—	—	21	341	362
1923—24	853	24	363	387	291	38	—	329	137	—	466	—	—	—	—	—	—	—	—	478	375	853
1924—25	811	49	372	421	226	33	—	259	131	—	290	—	—	—	—	—	—	—	—	390	421	811
1925—26	755	45	348	393	203	38	—	241	121	—	362	—	—	—	—	—	—	—	—	362	393	755
1926—27	639	44	330	374	114	21	—	135	130	—	265	—	46	74	2	12	2	131	9	276	363	639
1927—28	628	58	300	358	121	25	—	146	124	—	270	—	58	76	3	8	1	126	10	282	346	628
1828—29	606	50	289	339	118	44	—	162	105	—	267	—	55	88	—	12	2	107	16	280	326	606
1929—30	539	66	222	288	109	36	4	149	102	—	251	2	40	101	2	7	—	104	6	262	277	539
1930—31	510	58	207	265	102	28	2	132	112	1	245	1	40	87	—	8	—	114	6	256	254	510
1931—32	505	49	217	266	111	20	4	135	103	1	239	1	48	79	1	7	—	105	7	248	257	505
1932—33	559	63	229	292	122	19	9	150	117	—	267	—	61	86	—	6	—	117	3	273	286	559
1933—34	597	55	253	308	121	35	7	163	124	—	287	2	63	98	3	4	—	125	7	295	302	597
1934—35	640	60	279	339	126	42	9	177	123	—	300	3	62	101	2	8	—	124	2	302	338	640
1935—36	670	48	305	353	134	38	12	184	133	—	317	—	76	83	18	2	—	134	3	316	354	670
1936—37	711	68	334	402	130	42	10	182	127	—	309	—	64	99	12	4	—	128	4	311	400	711
1937—38	695	74	344	418	134	39	6	179	98	—	277	1	61	94	12	4	2	99	4	277	418	695
*** 1938—39	525	57	274	331	95	22	5	121	73	—	194	—	—	Nemzetiségi kimutatást nem adták						193	332	525
1939—40	523	60	278	338	85	19	—	104	81	—	185	—	86	17	2	—	—	81	—	186	337	523

* Csak az osztályozott rendes és magántanulók.

** A beiratkozott

***Csak az osztályozott rendes "tanulók."

	városi	más városbóli	falusi	összesen	nagybírtokos kisbírt. bérlő	középbirtokos földműves	nagy- és kisiparos	munkás	kereskedő	tisztviselő	tanár, pap tanító	katona	szabad foglalkozás	szolgá	más fogalkozásu	árva																								
1926—27	233	62	344	639	18	187	54	21	62	78	118	5	32	4	29	31																								639
1927—28	287	22	319	628	22	160	23	33	68	98	112	6	36	6	28	36																								628
1928—29	244	17	345	606	21	149	1	33	57	115	103	6	29	4	54	34																								606
1929—30	239	45	255	539	21	114	42	11	64	95	90	7	37	5	26	33																							539	
1930—31	226	44	240	510	17	92	35	17	62	93	89	7	28	1	35	34																							510	
1931—32	242	14	249	505	12	100	48	23	50	104	85	15	32	2	5	29																							505	
1932—33	294	28	237	559	14	109	48	21	57	109	86	14	35	4	28	34																							559	
1933—34	313	43	241	597	18	94	55	81	66	118	81	26	32	—	—	26																							597	
1934—35	342	58	240	640	19	104	36	32	82	130	76	27	36	—	78	20																							640	
1935—36	360	78	232	670	1	11	54		97	269					139																									670
1936—37	358	55	298	711	20	134	26	44	78	151	81	14	55		108																									711
1937—38	358	82	255	695	11	133	30	46	76	155	74	32	46		77	15																								695
*** 1938—39	239	78	208	525		105	50		47	248					75																									525

* Osztályozott rendes és magántanulók.
** Beírt rendes és magántanulók.
*** Csak az osztályozott rendes tanulók.

Az iskola növendékeinek osztályzata az 1919/20. tanévtől.

	Osztály- létszám	Rendes, beírt tanuló	Magán- tanulók	Összesen	Osztályzat- lan, kimaradt	Osztályozva	Magaviselet			O s z t á l y z a t						Javító nél- kül átment	Javítóval átment	Ismétlő	A kik többet nem ismél- telhetnek	Ismétlő
							Jeles	Jó	Elégs.	Jeles	Jó	Elég- sége	Elégt. 1 tárgy	Elégt. 2 tárgy	Elégtelen több tárgy					
1919—20	9	320	80	400	69	331	217	50	3	61	60	128	41	26	15	249	41	41		12·4 %
1920—21	8	254	59	313	53	260	194	24	—	52	59	98	24	13	14	209	24	25	2	10·4 %
1921—22	9	298	42	340	28	312	232	45	—	47	66	122	30	25	22	236	30	43	3	14·7 %
1922—23	9	362	59	421	26	395	nincs	kimutatás		42	74	220			59	336		59		15·0 %
1923—24	19	853	52	905	58	847				71		638			134	713		134	4	16·0 %
1924—25	19	811	61	872	53	819				52		588			165	640		165	14	21·0 %
1925—26	18	755	58	813	78	735				13		547			134			134	14	20·1 %
1926—27	15	639	41	680	51	629										426	98	102	3	16·6 %
1927—28	16	628	57	685	41	644										418	131	91	4	14·7 %
1928—29	14	606	27	633	39	594										356	110	124	4	21·5 %
1929—30	14	539	29	568	16	552										371	93	85	3	15·9 %
1930—31	14	510	25	535	32	503										330	122	49	2	10·2 %
1931—32	14	505	27	532	18	514										326	143	45		8·8 %
1932—33	15	559	29	588	19	569										361	141	67		11·8 %
1933—34	15	597	35	632	24	608										359	179	70		11·5 %
1934—35	16	640	42	682	38	644										342	199	103		13·7 %
1935—36	18	670	64	734	49	685	507	123	2							439	158	88		12·9 %
1936—37	17	711	70	781	46	735										435	191	109		14·8 %
1937—38	17	695	65	760	47	713										448	177	88		12·4 %
1938—39	13	558	90	648	38	610	472	48	5							430	146	34		5·5 %
1939—40	13	523	66	589	21	568							139			404	138	25		4·3 %

A GIMNÁZIUMHOZ TARTOZÓ PÁZMÁNY KONVIKTUS 1940—41. ÉVI TÖRTÉNETE

A mostani Pázmány konviktust eredeti néven »Gimnáziumi Tápintézet«-et 1865-ben alapította az akkori kir. kat. főgimnázium igazgatója, Novák Antal paptanár. A Kölcsey-utcában vettek diákokthontra alkalmas házat és telket. Évenként több katolikus tanuló részesült kedvezményes és ingyenes ellátásban. A pénzt erre leginkább az egyházmegyei püspökök, kanonokok városi és vidéki rk. papok, továbbá a főgimnázium pap- és világi tanárai adták össze. A Károlyi-grófok és tehetősebb katolikus urak is juttattak évenként adományokat; a gimnázium ifjúsága is gyűjtött valamit. A tápintézet vezetői papi és világi tanárok voltak.

1911-ben a Kölcsey-útcai házat és telket eladták és megvették a mai Vajay-útcai telket (843 négyszögöl). Ezen telken építették a mostani Pázmány-internátust. Ha ezen internátus távolabb is van a Kálvária-templom mellett 1910-ben épült új gimnáziumtól, egészségesebb helyen, kevésbé forgalmas utcában lévén, sokkal inkább megfelel internátusi céljának.

1919-ben a román állami líceum tulajdonába megy át. Vezetősége a líceum tanári karából kerül ki. 1929-ben megveszi a román állam az Erzsébet-királyné-utcai telket az internátus háta mögött, 300,000 leiért, 10.000 Pengőért. Ezen 1 hold 730 négyszögöl nagyságú telken az első rész kb. 650 öl parkirozott, a hátsó rész veteményes kert és gazdasági udvar istállóval és disznóállal.

Az 1940. aug. 30-i bécsi döntés következtében az Eminescu-internátus is magyar kézbe került már 1940, szeptember 1-én. Fóris Jenő tanár átvette az épületet és az ott levő felszerelési tárgyakat az Eminescu-internátust vezető Tamás Silviu líreumi tanártól. Az akkori ideges állapotok és sietség miatt darab szerinti átadás nem történt, de már az átadásnál is észre lehetett venni, hogy a vászonneműek, zsákok, általában a csomagolásnál hasznavehető dolgok hiányzanak. Az irodában levő Wertheim-szekrény üresen, de kulccsal adatott át.

Fóris Jenő lezárta az összes ajtókat, magához vette a kulcsokat és az intézet őrizetével Erdei László szolgát bízta meg.

A bevonuló honvédcapatainkkal jövő csendőrség, gépkocsiosztagok átmenetileg szállást kaptak internátusunkban, ahol az út porát a fürdőszobákban lemoshatták és az internátus 3 itt hagyott tehenének tejével kedveskedhattünk a mi szeretett katonáinknak.

De miharabb gondoskodni kellett az internátus helyiségeinek ifestéséről, a mulhatatlanul szükséges javításokról. mert a román vezetőség a már előre érzett bekövetkezendő változás miatt nem végezte el a szokásos nyári tatarozási munkálatokat.

A volt Eminescu-internátus irodájában levő hátralékok jegyzéke alapján ügyvédi felszólításra befizettek 265 P. 67 f. ellátási díjhátralékot. Ez az összeg és a tej eladásából befolyt összeg, valamint a már jelentkező növendékek befizetései képezték azt az alapot, amivel megkezdtük a javítást, takarítást. Szobafestő, asztalos, vízvezetékszerelő stb. kb. 1100 Pengőt kaptak.

A növendékek az évi 360 P. ellátásdíjat 9 részletben fizethették. A növendékek 30%-a kedvezményben részesült (fizettek évi 270; 180; 90 P-t. Egy növendék ingyenesnek vétetett fel.

Az intézetbe a növendékek október 20-án jöttek be a tanévet megnyitó Veni sanctéra.

Megkezdődött az iskolai élet, az első magyar év. Növendékeink vezetésére az állami kir. kat, gimnázium tanári kara egyhangúlag megválasztja internátusi igazgatónak Fóris Jenő gimn. tanárt, lelki vezetőnek dr. Láng Ferenc pap-tanárt és felügyelő tanárnak Antal Péter gimn. tanárt.

A növendékek minden reggel misét hallgattak az internátus kápolnájában, ahol a román uralom alatt vastag papírral eltakart, de már az átvétel után mindjárt ezen papir eltávolításával teljes szépségükben tündöklő két szent színes üvegfépe vigyázott a mi növendékeinkre. A kápolna két hatalmas ablakát Szent Imre magyar herceg és Gonzagai Szent Alajos színes üvegfépe díszíti. Az intézet harmoniumozni tudó növendékei felváltva játszottak a szent misék alatt és kísérték az énekeket. Az intézet növendékei közül többen heti áldozók voltak, de azonkívül is a gimnáziumban elvégzett 4-szeri tanévközi gyónás mellett minden növendék legalább havonként meggyónt és áldozott. Az intézet hálószobáiban és tantermeiben keresztekot függesztettünk fel.

Fegyelmi vétség nem fordult elő.

Az udvaron (600 négyszögöl) a délutáni szabadórákban footballoztak, a tornaszereken tornáztak, a játékteremben ping-pongoztak tanulóink.

A tavaszi napokon az internátus dísznövényekkel beültetett kertjében (kb. 800 négyszögöl) készültek a másnapi leczkéből.

Az élelmezés 1941. január 22-ig sok gondot okozott az igazgatónak, mert a szülők nehéz anyagi helyzete miatt a minimálisra szabott ellátási díjnak és a szegényebborsú növendékeknek adott kedvezmények össze-

géből kellett élelmezésről, javításokról, konyhai íéherneműek beszerzéséről, fűtésről, világításról, vízdíjról, cselédség béréről, irodai beszerzésekről stb. gondoskodni. De minden nehézség mellett is növendékeink megkapták az ifjú szervezetnek feltétlenül szükséges tápanyagot.

Nagy fellélegzés volt, mikor a nagym. VKM. kiküldöttje, dr. Lőrincz Pál min. számtanácsos az igazgatóval összeállította a gimnáziumhoz tartozó internátus évi költségvetését és a magyar állam szeretete felkarolta a mi növendékeink jövőjének sorsát. A növendékek ellátása 40 %-al javult és szemmel láthatólag telt ki és pirosodott a növendékek arca. Az erős, testileg jólellátott jövő nemzedék így a magyar haza jószágából ennek javára biztosítva volt.

Az egészségi állapot rendes volt. Az intézet orvosa mindig megjelent hívásunkra, ha a beteg diák állapota úgy kívánta. Két esetben fordult elő himlő, de ez is a legenyhébb lefolyású volt. A tisztaságra nagy gondot fordítottunk. Minden héten mosásba adták a növendékek ruháikat, amiket az intézet mosónője mosott és vasalt ki. Két mosdóhelyiség 10—16 porcellán kagylóval és vizcsappal szolgált a mindennapi mosakodásra és a 2 fürdőszoba 2—2 fürdőkazánjában minden héten melegítettük a vizet a fürdéshez. A betegek elkülönítésére 2 betegszobát és 1 járványszobát rendeztünk be.

Az intézet teljes rendbehozása, szebbététele különös gondját képezi a gimnáziumnak és a m. vallás és közoktatásügyi minisztérium kegyes pártfogása segítségével, amelyet már ebben az évben is élvezett az internátus, reméljük, hogy ez meg is fog rövidesen valósulni.

F. J.

AZ 1940-41. TANÉV TÖRTÉNETE.

1. *Az iskola átvétele*, 1940. szeptember 5-ike örökké boldog nap minden szatmári magyar lelkében, mert akkor vonult be fehér lován diadalmasan Kormányzó Ürünk Őfőméltósága, akinek nevét 21 éven át nyilvánosan ki nem ejthettük, de annál erősebben őriztük szívünkben, mert tőle remélte minden erdélyi tanár, hogy talán életében még eljön az az idő, amikor nem titokban, hanem nyíltan, teljesen odaadással dolgozhat a magyar hazáért s annak jövő reménységéért, az ifjúságért. A bevonulás örömeinek boldog órái után azonnal hozzáfogtunk, hogy ebben a régi magyar iskolában visszaállítsuk a magyar nemzetnevelő munkát.

Egy vitéz és agilis magyar tábornok, vitéz Bayor Ferenc tábornok volt az, akire a magyar állam a város katonai közigazgatását, ezzel kap-

csolatban az iskolák szervezését is rábízta. Bayor tábornoknak első teendője az volt, hogy minden állami iskola élére magyar igazgatót állítson, miután 21 év alatt Szatmáron egyetlen román állami iskolának se volt magyar vezetője, a híres román vezetők pedig mentve, amit lehet biztosabb területre tettek át működésük helyét. Az Eminescu líceummá átkeresztelt régi kir. kat. főgimnáziumot 1963-tól kezdődőleg, amikor a róm. kat. gimnáziumból kir. kat. gimnázium lett, mindig paptanár igazgató vezette, akit a szatmári róm. kat. püspökség terjesztett fel kinevezésre a minisztériumhoz. Bayor tábornok értesülvén erről a jogi helyzetről, azonnal megkereste a püspökséget papi igazgató ajánlása érdekében. A püspöki hatóság az utolsó kiváló igazgatónak, Bagossy Bertalan turterebesi plébánosnak előrehaladott kora miatt Dr. Lőrincz Lajos zárdai leánygimnáziumi pap-igazgatót ajánlotta úgy Bayor tábornoknál, mint a N. M. V. K. minisztériumnál igazgatói kinevezésre. Bayor tábornok az zárdai gimnáziumban már 17 éve igazgatóként működő Dr. Lőrincz Lajos jelölését örömmel fogadta és megbízta a gimnázium átvételével. Ezen megbízatást a N. V. K. minisztérium 1941. ápr. 24-én 68297/941. V. 1. sz. alatt megerősítette. Dr. Lőrincz Lajos Groza Ferenc volt Eminescu líceumi tanárral lépett azonnal összeköttetésbe, akinek Dr. Seles Jenő volt Eminescu líceumi igazgató az intézet fontosabb okmányait és kulcsait átadta. Szeptember 30-án Dr. Lőrincz Lajos igazgató, Platz Emil és Antal Péter tanárok, továbbá Sándor András volt Eminescu líc. titkár jelenlétében, jegyzőkönyv alakjában vette át Groza tanártól az intézet kézi pénztárát, amelyben a jelen tanévre a diákok által még augusztusban befizetett beiratási és tandíj összegekből még 13.891 lej, azaz 629 pengő 20 fillér volt, továbbá több az intézet magyar idejéből származó ma már jelentéktelen értékű értékpapírt. A román iskolaszék által a befolyt tandíjából gyűjtött 1.053.300 lejt, azaz 35.110 pengőt az iskola volt vezetősége elvitte. Mindenről jegyzőkönyvet vettek fel a jelenlevők és Dr. Lőrincz Lajos átvette az intézet kulcsait, mivel azonban Groza Ferenc tanár nem tartotta magát jogosítottnak arra, hogy az intézet ingóvagyonát leltárilag átadja, amit ő se vett át Seles igazgatótól, Dr. Lőrincz Lajos, Groza Ferenc tanár bemondása alapján állapította meg a kisebb értékű néhány bútordarab eltűnését és erről, valamint a hiányzó pénzüsszegekről hivatalos jelentést tett a katonai hatóságnak.

Az átvétel után azonnal hozzáfogtak az épület szükséges termeinek rendbehhozásához, ezt azonban megnehezítette az a tény, hogy a szatmáron átvonuló katonai alakulatok majdnem két hétre az irodákat és több tantermet lefoglaltak.

2. *Tanárok megbízatása.* Az Eminescu líceumnak az utolsó évben Dr. Seles Jenő igazgatóval, egy gör. keleti, egy gör. kat. és egy róm. kat. hittanárral együtt 25 tanára, 2 irodatisztje és 4 altisztje volt. Az utolsó román statisztika szerint ezen tanárokból 18 románnak, 4 magyarnak, 1 németnek, 1 szlováknak és ukránnak vallotta magát. Vallás szerint 16 gör.

kat., 3 gör. kel., 5 róm. kat. és 1 ref. A két titkár közül az egyik róm. kat. magyar, a másik gör. kat. román. A 4 altiszt közül 1 volt róm. kat. német és 3 gör. kat. román. A 25 tanárból 10 tanár jelentkezett szolgálattételre: Fóris Jenő, Groza Ferenc, Herman László, Kirilla Tivadar, Nagy Lajos, Mlinarecz Lajos, Pap Gyula, Sarkady Sándor, Schneider József és Terebesi János. A titkárok és altisztek mindannyian szolgálatra jelentkeztek. A fentemlített tanárok közül Mlinarecz Lajos és Sarkady Sándor időközben a helybeli kereskedelmi iskolához mentek át, Herman Lászlót pedig a rendőrség kiutasította az ország területéről. A fentemlített többi tanárt a megbízott igazgató ajánlatára a katonai közigazgatás szívesen fogadta. Rövidesen újabb tanárok jelentkeztek, és pedig Antal Péter, Haller Ferenc, Dr. Láng Ferenc, Platz Emil, Murányi Endre, Gnándt János és Dr. Orosz Gábor. A püspökség róm. kat. hittanárnak Dr. Dobos Jánost ajánlotta. A fenti tanári kar 1940. szeptember 21-én a város összes igazgatói, tanárai és tanítóival együtt önnepélyes keretek között tett fogadalmat vitéz Bayor tábornok előtt a városháza dísztermében. A fogadalomtétel után a fogadalmat tett tanférfiak nevében Dr. Lőrincz Lajos fejezte ki minden új magyar tanerő azon örömteljes ígéretét, hogy a mai naptól kezdve összes szellemi és erkölcsi erejüket a magyar haza szolgálatába állítják. Vitéz Bayor Ferenc tábornok válaszában a magyar közoktatás apostolait vélte látni azokban a tanügyi férfiakban, akiknek nemzethűségét a román impérium nem tudta megingatni.

A tanári kar újból bővült, amikor Szopos Kálmán, Burai Béla és Lukács László tanárok kaptak megbízást. Ezzel a tanári karral indult meg az intézet. Kevés volt. Különösen magyar tanárra és számtan tanárra volt még szükség, miután Dr. Orosz Gábor családi okokból rövidesen kénytelen volt megválni az intézettől. A hiányzó tanárok pótlására meglehetősen későn kaptunk tanárokat, amint az a személyi változások című rovatban fel van tüntetve,

3. *Beíratások.* Beírásokat erre a tanévre már az elmúlt tanév végén és szeptember első napjaiban is végzett az intézet volt román vezetősége, amiből igen sok kellemetlenségünk volt, egyrészt azért, mert a beszédett beíratási és tandíj összegekből 12,450 lei, azaz 145 pengő hiányzott, másrészt, mert az elmúlt tanév végén nagy tömegben beírt román ifjúság az uralom átvétele után valóságos rohamot intézett irodánk ellen, hogy iratait kivegye és a még megszállás alatt levő erdélyi területen iratkozzék be.

Mi szeptember 18-án kezdtük meg a beírásokat és október 19-ig ugyyszólván, szünet nélkül végeztük, mert a terület átvétele folytán sok szülő költözött vissza vagy kapott áthelyezést Szatmárra.

A beírásnál az életkorra vonatkozólag a katonai parancsnoksággal egyetértve a régi román beírási rendeletet tartottuk szemelött. Október 15-én kaptuk meg a nm. Vkm-nek 24024—1940. sz. október 5-én kelt kör-

rendeletét, amelynek 4. §-a az életkorra vonatkozólag ugyancsak a román beírási rendet erősítette meg.

A zsidó tanulók beírását a sok eltérő szóbeli utasítások miatt az utolsó napokra hagytuk, amikor is az I. osztályban csak 6 %-ot vettünk fel s a régi zsidó tanulókból a többi osztályokban annyit vettünk fel, hogy számuk az intézetben a 6 %-ot nem múlja felül.

Igen sok korosabb magyar fiú, akik a román impérium idején V., VI., VII. elemi osztályt végeztek, kérték, hogy különbözeti vizsgával a gimnázium II. illetve III. osztályába beiratkozhasanak.

Az I. hadtest katonai közigazgatási csoport 410—1940. sz. rendelete az ilyen tanulóknak megengedte, hogy az általa előírt tananyagból felvételi vizsgát tegyenek s a polgári II.—IV. osztályába beiratkozhasanak. Polgári iskola hiányában négyosztályú gimnáziumba is hasonló módon felvehetők voltak. Mivel Szatmáron csak VIII. osztályú fiugimnáziumok vannak, minden egyes kérvényt felterjesztettünk a katonai parancsnokszághoz, és az engedélyezte a felvételi vizsgákat. Ennek alapján november 7-én, 13-án és 21-én felvételi vizsgát tartottunk. A vizsga eredményét évkönyvünk más helyén közöljük.

4. *Javítóvizsgálatok, magánvizsgálatok, érettségi vizsgálatok.* Javítóvizsgákat még a román tanári kar kezdett tartani szeptember első napjaiban, de mi is tartottunk októberben, nehogy valamelyik fiú javító nélkül iratkozzék be. A fentemlített 24.024—1940. sz. miniszteri körrendelet 9-ik §-át még nem ismertük, amely a bukott tanulók évközi vizsgálatát engedélyezte. A katonai parancsnokszág intézkedése folytán a román nemzeti tárgyakból történt bukást nem tekintettük bukásnak.

Magánvizsgálatot két alkalommal tartottunk február 10—12-én Gáspár Gyula tanker. kir. főigazgató elnökletével és június 10—14-én Tereh Géza főigazgató helyettes elnökletével. Érettségi vizsgálat három ízben volt intézetünkben. Rendkívüli érettségi vizsgálat 1940 december 2—14. és május 5—14-ig. Rendes érettségi írásbeli vizsgálatokat június 16. 17. és 19-én, szóbelit június. 23—28-án tartottunk. A részletes kimutatásokat évkönyvünk megfelelő lapján közöljük.

5. *A tanév megnyitása és lefolyása.* Okt. 12-én megtartottuk az alakuló értekezletet, 16-án az első módszeres értekezletet 20-án Veni Sanctét és 21-én megkezdtük a tanítást, 11 osztályban. Beiratkozott 525 tanuló. Az I. II. és IV. osztályok mellé katonai engedéllyel párhuzamos osztályokat nyitottunk.

A tanév megnyitása után a hazafias és vallási szüneteket kivéve a tanítás menete zavartalanul folyt december 21 ig, amikor főigazgatói rendeletre kiadtuk a karácsonyi szünetet, amely január 6-ig tartott. Az első félévet csak február 20-án zártuk le és 21-én főigazgatói szünet volt. A VIII. osztályban május 7-én fejeztük be az előadásokat és 15—20-ig tartottak az összefoglalók. A tanév befejezése a főigazgatóság rendeletére június 22-én történt.

SZEMÉLYI VÁLTOZÁSOK A TANÁRI KARBAN.

21 év után újból a magyar kultúrának visszaadott iskola új tanári kart kapott. A tanári kar összeállításáról évkönyvünk más helyen számol be részletesen.

A nm. Vkm. intézetünkhöz helyezte Hartly Domokos tanárt igazgató-helyettesi minőségben a hatvani gr. Klébensberg Kunó állami gimnáziumtól 1941. március 26-án. Dr. Dancu Vazul, ideiglene rendes tanárt a kolozsvári állami leánygimnáziumtól, Czímbalmos László s.-díjas tanárt a kőszegi m. kir. állami Hunyadi M. honvéd középiskolai nevelőintézettől 1941. március 18-án, Kis-Horváth Jenő s.-díjas tanárt 1941. május 26-án; Medveczky Lajos s.-díjas tanárt az esztergomi Szentferencendi r. k. gimnáziumtól 1941. június hó 7-én helyezte iskolánkhoz a nm. Vkm. minisztérium.

Áthelyezte továbbá intézetünktől Fóris Jenő tanárt a nagybányai állami gimnáziumhoz igazgatói megbízatással; Papp Gyula ideiglenes rendes tanárt a máramarosszigeti m. kir. állami (kegyesrendi) gimnáziumhoz és Lukács László énektanárt a nagyváradi állami tanítóképzőhöz.

HIVATALOS LÁTOGATÁSOK.

Az iskola átvétele után, október 8-án *Dr. Stolpa József* vallás- és közoktatásügyi minisztériumi államtitkár úr tekintette meg intézetünket.

Vitéz *Bayor Ferenc* tábornok-városparancsnok úr szeptember 21-én látogatta meg az intézetet.

Dr. Balassa Brunó miniszteri osztályfőnök úr április 7-én az intézetünkben tartott tanítói átképző tanfolyam alkalmával látogatta meg iskolánkat.

Dr. Kölcsey Ferenc szatmárvármegyei főispán a március hó 16-án tartott cserkész újjoncovatás alkalmával látogatta meg intézetünket.

Gáspár Gyula tankerületi főigazgató a tanév folyamán több ízben tett látogatást az intézetben.

Lőrincz Pál kultuszminisztériumi számvevőségi tanácsos és *Czvank László* kultuszminisztériumi előadó urak január hó folyamán látogatták meg intézetünket. Lőrincz Pál számvevőségi tanácsos úr az iskola és Pázmány Internátus költségvetését állította össze, míg Czvank László kultuszminisztériumi előadó úr a tanári kar személyi adatait vizsgálta felül.

TESTVÉRINTÉZETEINK.

A budapesti *Markó-utcai Bolyai reálgimnázium* igazgatója Dr. Fógel Károly tanügyi főtanácsos már a tanév elején értesített, hogy iskolája testvérintézeté fogadta iskolánkat és értékes nemzeti zászlót küldött.

Testvérül fogadott bennünket a *Dombóvári kir. kat. gimnázium is*, amelynek ifjúsága meleghangú levélben üdvözölte új testvéreit. Mindkét intézet testvéri kéznyújtását örömmel fogadta a szamosháti ősi magyar iskola tanári kara és ifjúsága és reméli, hogy az intézetek között magyar testvéri közösségi szellem és barátság fog kifejlődni.

VALLÁSERKÖLCSI NEVELÉS.

Intézetünk első magyar éve minden tekintetben s így ifjúságunk valláserkölcsi nevelésében is fordulópontot jelent. Az elnyomatás évei alatt a kisebbségi sors és a magyarság elleni mind gyakrabban fellángoló gyűlölet az intézet magyar növendékeinek valláserkölcsi nevelését sokszor igen nehéz próbának tette ki. Katolikus növendékek elég nagy számban voltak s ezért államilag kinevezett hittanár működött az intézetben, de különösen az utóbbi években annyi zaklatásnak volt kitéve és annyi nehézséggel kellett megküzdenie, hogy növendékei valláserkölcsi nevelését képtelen volt intenzív alapon elvégezni.

A boldog feltámadás, amely ismét magyarrá tette ezt az ősi várost és intézetünket, most tág lehetőségeket nyújt e téren is. Az eszmény, amelyet valláserkölcsi nevelésünk el akart és el akar érni növendékeink lelkében: az öntudatos mély vallásos érzésű katolikus élet és ezzel a magyarabb magyar. Minden óra ezt a szent célt tartotta szem előtt, minden tanár ezért a szent eszmény eléréséért dolgozott egész éven keresztül. S ez nem is lehet másképp. Ezekben a sorsdöntő órákban, amikor a hit és hitetlenség, vallás és vallástalanság, kereszténység és bolsevizmus élethalál harcát vívja, csak mélységesen vallásos, öntudatos katolicizmust átélő ifjak lehetnek azok, akik minden áldozatra készek, akik kiveszik részüket a szebb, jobb, szociálisabb Magyarország, az igazi Regnum Marianum felépítésében. A mély vallásosságnak egyszersmind művelt vallásosságnak kell lennie, hogy az ne csak a szív, hanem az értelem követelményeinek is megfeleljen. A hit és erkölcstan tanításában számtalanszor kihangsúlyoztuk, hogy az nem csupán tantárgy, hanem életre való előkészület. A tudomány és műveltség fegyverei azok, amelyek ellen tudnak állni minden támadásnak, amely olyan sokszor éppen a tudomány álarca alatt tetszetős és divatos formában alássa a vallás és hit alapjait. A katolikus világnézet diadalmas, minden, még a legnehezebb kérdéseket is megoldó eszményisége, amelynek szépségeit sokszor megpróbáltuk megcsillogtatni fiaink lelke előtt, reméljük, meghozza annak öntudatos, művelt megvallását is. Nem feledkeztünk meg szemelvényeket is előadni nagy magyar katolikus hazafiak életéből, akiknek élete és harca egybeforrott a magyar történelem kialakulásával. Ezzel a legtökéletesebb példáját mutattuk be annak, hogy aki öntudatosan vallásos katolikus, az egyszersmind minden

áldozatra kész magyar hazafi is. Elnyomatásunk évei alatt ifjúságunknak többször is alkalma volt erről meggyőződni, amikor többeket is a volt hittanárok és katolikus férfaink közül a legszörnyűbb kínzásoknak vetettek alá magyarságuk miatt. A katolikus hit növelte magyar érzésünket, bátorított és sokszor a legreménytelenebb időkben is kitartásra buzdított. Hogy mennyire igaz ez, azt tudták elnyomóink is és ezért próbálták meg sokszor a leghatékotlenebb eszközökkel is megakadályozni a templom és katolikus iskoláink működését. Ahol nem volt katolikus, hanem csak állami iskola, ott a vallásoktatás nyelvét kifogásolták és az állam nyelvén engedték meg sok esetben csak a hitoktatást, mert tudták, hogy ezzel az intézkedéssel a vallás mellett, tönkreteszik a magyarságot. Hogy mindez nem sikerült, az csak azoknak köszönhető, akik minden áldozatot meghoztak vallásukért és ezzel magyarságukért. Ha 22 éven keresztül mint a magyar kultúra legerősebb bástyája állott a katolikus vallás és hit, illik azt megbecsülni, ahhoz öntudatosan, áldozatkészen mindenkor ragaszkodni. A katolikus Egyház és hit megszerettetése volt a legfőbb törekvésünk, mert aki Egyházát szereti az meg is védi azt, meg is becsüli és minden áldozatra képes érte.

A jobb katolikus és jobb magyar ifjúság felnevelésére igyekeztünk minden eszközt is felhasználni.

Minden vásár- és ünnepnap növendékeink szentmisén vettek részt 9 órakor a Jézus társasági atyák Kálvária templomában, ahol szentbeszédet is hallgattak. Az évi szokásos 4 szentgyónást és szentáldozást mindenki kötelességszerűen és lelkiismeretesen elvégezte, de igen sokan, főként a nevelőintézetek növendékei, minden hó első péntekén, a Mária Kongregáció tagjai a hó első vasárnapján is a szentségekhez járultak.

Az intézet tanári kara is példaadóan többször is a növendékekkel együtt járult a szentségekhez.

Az évi lelkigyakorlatokat Lőrincz János kálmándi plébános, intézetünk volt hittanára tartotta a tőle megszokott lelkesedéssel. Számos, életből vett példája és az azokhoz fűzött gyakorlati alkalmazása igen nagy hatással volt növendékeire. Igazi újjászületést jelentett a lelkigyakorlatok három napja. Munkájáért e helyről is hálás köszönetet mondunk, növendékeink pedig érte elmondott imájukkal kértek áldást a jó Istentől fáradságáért.

A lelkigyakorlatok sikerének tudható be, hogy örvendetesen megsaporodott a napi áldozók száma is, de főként a heti áldozóké. Ezek példája, adja Isten, mind több fiut buzdítson arra, hogy ők is izleljék meg az Élet kenyérében milyen édes az Ur Jézussal igazi keresztény életet élni.

Különös köszönet jár a Jézustársasági atyáknak, akik minden alkalommal készséggel rendelkezésére állottak diákjainknak szentgyónásaik elvégzéséhez.

Dr. DOBOS J.

HAZAFIAS NEVELÉS.

Két évtizeden át az intézetből kiüldözött magyar nemzeti nevelést elsősorban gyakorlati alapon vezettük be. A koncentráció elvét sehol nagyobb lelkesedéssel és sikerrel nem valósította meg a tanári kar, mint a hazafias nevelés terén. Érthető is! Ez a tanári kar, amelynek több tagja megízlelte a román katonai börtönt is, saját szenvedésein tapasztalta, hogy mire vezetett a 19-ik század híres liberális nevelése, amely csak a műveltséggel törődött és kinevelt egy internacionális gondolkodású vezető réteget, amely a haza legválságosabb pillanatában nem volt hajlandó egyéni áldozatokra. Hazafias nevelésünk egységes volt és éber, hiszen az orosz rónák közelében lakunk s az orosz rónákon ma nem békés muzsikok dolgoznak csupán, hanem államokat felforgatni készülő világforradalmárok, akiknek bérencei mindenütt megtalálhatók s akik az ifjúságra vetik elsősorban szemüket. De éberek voltunk azért is, mert román szigetek és szórványok között élünk, s a mai román ifjúságot nem mi neveltük, hanem ellenünk, illetőleg a magyar haza ellen nevelték. Azt is tudtuk, hogy a ma is álomképeket kergetők aljas aknamunkával környékezik meg azokat a fiukat, akiket pedig be lehet állítani a közös haza szolgálatába. A bujtogatásnak egy román fiú áldozata is lett és éppen egy olyan atyának a gyermeke, aki a MÁV-nál rendes fizetéssel volt alkalmazva. Ebből az esetből azonban természetesen nem vontunk le rossz következtetést román diákjainkra vonatkozólag, sőt a karácsonyi ruhasegélyezés alkalmával még jobban segítettük őket, mert a magyar állam nem elidegeníteni, hanem megnyerni akarja kisebbségeit. Aki vétkezik, természetesen bűnhődik is.

Az egységes magyar nemzeti nevelőmunkának egy pár szép eredményét tapasztaltuk. Az év végi összefoglalók alkalmával pl. a két első osztályban önszorgalomból minden kisdiák megtanulta a magyar himnusz teljes szövegét. Arra gondoltam, mennyivel szomorúbb volt a helyzet ugyanezen intézet magyar diákjainál román időben.

A püspöki konviktusban pár évvel ezelőtt, amikor a rádióban felhangzott a magyar himnusz, az Eminescu-líceum több magyar diákja csodálkozva kérdezte, miért állnak fel a fiuk. Ezek még nem hallottak a magyar nemzeti imádságról. A magyar nemzeti közös tanári nevelésnek szép eredménye volt az a tény is, hogy a tanév végén még a román fiuk is türethetően írtak és beszéltek magyarul. Nagy örömünkre szolgált az a lelkesedés, amellyel diákjaink a magyar történelmet és földrajzt tanulták. A nemzeti nevelés egységének biztosítása végett vállalta és teljesítette a tanári kar a román nyelv tanítását is mindaddig, amíg más felsőbb intézkedés nem történt. Mi értékeljük kisebbségeink anyanyelvét, hiszen nekünk fáj legjobban, amikor a mi anyanyelvünket nem tisztelték. Iskolánkban magyar, német román, zsidó gyerek testvéri egyetértésben tanult a jelen-

ben, de tanult a múltban is a világháború előtt, amíg a magyar állam által fizetett dr. Vasile Lucaciu mint intézeti tanár nem bujtogatta a román ifjúságot.

Arra természetesen mi még jobban vigyázunk, hogy csakis a magyar hazának neveljünk ifjúságot és pedig megbízható honpolgárokat.

A hazafias nevelés szolgálatában állottak iskola ünnepélyeink.

ISKOLAI ÜNNEPÉLYEK.

Szeptember 20. Ünnepélyes évmegnyitó.

A szülők s a város előkelő közönsége, élén vitéz Bayor Ferenc tábornok, városi parancsnokkal; iskolák vezetői, tanárai, Dr. Martonyi János és Dr. Konnya Ferenc katonai tanügyi előadókkal jelentek meg az ősi iskola 301. éves iskolai megnyitó ünnepélyén. Az ország egyik legszebb iskolai díszterme csillárjainak fényében ragyogott, de még jobban fénylett az örömtől a helybeli magyarság arca, amikor Dr. Lőrincz Lajos igazgató bejelentette, hogy 21 éves üldöztetés után ebbe az ősi magyar Alma Materbe ismét bevonult a magyar szó, a magyar állameszme, a magyar Himnusz s a magyar ifjúság. Az ünnep másik kellemes meglepetése volt a magyar diákság tisztán csengő magyar himnuszénekklése. Megkapó volt Zelovits Sándor VIII. oszt. diák hálaszava azért, hogy a kiülőzött magyar fiúk ismét visszajöhettek és minden magyar fiú ismét otthon érzi magát.

A díszterem színpadját két értékes magyar zászló díszítette. Az első az intézet román megszállás előtti molyrágta, kifakult ősi lobogója, amelyet az iskolának régi derék altisztje, Ophent István a román imperium idején az intransigens román igazgató katedrája alatt rejtegetett. A másik egy szép címeres új zászló, amelyet az intézetet testvérül fogadó budapesti Markó-utcai Bólyai-reálgimnázium küldött, amelynek kiváló igazgatója, Dr. Fögel Sándor ennek az iskolának volt jeles tanulója.

December 6-án Kormányzó Urunk Öföméltóságának névünnepén az igazgató országunk Kormányzójáról mint a magyar hősiességnek s a Hazáért minden áldozatra kész igaz magyarnak példaképéről emlékezett meg. Az ünnepélyen jelent meg ifjúságunk előtt először az első szatmárnémeti tanker. kir. főigazgató, Gáspár Gyula Öméltósága, akit az igazgató üdvözölt. A főigazgató úr közvetlen meleg szavakkal köszöntötte a tanári kart és ifjúságot, akiknek jóságos támogatója akar lenni. Ez alkalommal mutatkozott be Schneider József természetrajz tanár nagy buzgóságával megszervezett intézeti énekkara is. Kitűnő előadásban adta elő a Himnuszt, Hiszekegyet és Szózatot. A műsor többi számát zongora, hegedü és szavalat alkották.

December 19-én karácsonyi ünnepséget rendezett az iskola. A díszteremben felállított hatalmas és minden jóval és ékességgel megrakott ka-

rácsonyfa körül ruhák, cipők, ajándéktárgyak jelentős száma volt elhelyezve, amelyet az e célra gyűlt 361 pengő 60 fillérből, továbbá a budapesti Szent István és Széchényi-gimnáziumok nagylelkű ruhaadományából hozott össze az intézet. A Kazinczy Önképzőkör betlehemi játékot és énekeket mutatott be s az igazgató beszélt a karácsonynak minden időket átélő és szociális szeretetre buzdító nagy misztériumáról.

Február 25-én délután ötletes farsangi műsort rendezett a VIII. osztály, jórészt általa készített színdarabokkal, ének és zeneszámokkal. Az ünnepséget, amelyen Gáspár Gyula tanker. kir. főigazgató is megjelent, családi teaest követte, amelyen 12 pár díszes kuruc ruhába öltözött diák palotást mutatott be.

Március 15. Megható lelkesedéssel készült az iskola az ifjúság nagy nemzeti ünnepére, március 15-re. Eddig titokban-rejtve emlékezhettünk meg a szent szabadság ifjú hőseiről s most pompás ünnepség keretében hódolhattunk a Petőfi szerint újra csöndes Európa bilincsekbe vart népeit bámulatba ejtő hős magyar honvédek emlékének. S őket ünneplve hódoltunk a visszatért Erdélyt birtokba vevő s őrző Horthy-katonának. Az ünnepi műsor a következő:

1. Himnusz, énekli az iskola énekkara Lukács László tanár vezényletével.
2. Ünnepi beszéd. Mondja: Dr. Lőrincz Lajos igazgató,
3. Kelet visszatér. Szavalja az intézet szavalókórusa. Vezényel Nagy Sándor VIII. oszt. tanuló.
4. Liszt XII. Rapszódia. Zongorán játssza: Laár László VIII. o. tanuló,
5. Nemzeti dal. Szavalja: Fragstein László VIII. o. tanuló.
6. Szép vagy, gyönyörű vagy, Magyarország. Énekli az intézet énekkara.
7. A szabadságharc diákjai, alkalmi sznímű. Előadják: Makora Gyula, Tempfli Vilmos, Schlachter Béla VIII. o. t., Turterebesi György és Mitró János VII., Garancsy Tibor, Barth István, Jagos Sándor, Ginál Béla, Láng Tibor, Szolomájer István VI. o. tanulók, Róth Gyula III. o. t.

Az ünnepélyen jelen volt Gáspár Gyula tankerületi kir. főigazgató úr.

Április 4-én gyász-istentisztelettel, igazgatói beszéddel róttuk le hálánkat a tragikusan elhunyt Gróf Teleki Pál miniszterelnökkel szemben.

Május 8-án ballagási ünnepséget tartott a VIII. osztály.

A VIII. osztályú tanulók előbb a Jézus-társaság templomában Te Deumon vettek részt, aztán elbúcsúztak a VII. osztály által csinosan feldíszített VIII. oszt. termétől, majd lejöttek az intézet udvarára, ahol a felhúzott nemzeti zászló előtt az intézet tanári kara, ifjúsága és nagy közönség várta a búcsúzó diákokat. Békéssy Pál szónokuk megindult hangon emlékezett meg arról, hogy milyen meleg szeretettel vette körül mindenki azt a VIII. osztályt, amelynek több tagját elüldöztek a románok.

Buzdította a VII. osztályt, hogy mindenben engedelmeskedjenek az iskola utmutatásainak, mert ezzel saját és nemzetünk javát szolgálják. Turterebesi György VII. oszt. tanuló ügyesen felépített beszéd keretében vette át az iskolai zászlót és megfogadta társai nevében, hogy tovább építi a VIII. oszt. egészséges szellemét, a feltétlen engedelmesség és példaadás szellemét. Végül az igazgató mondott köszönetet a hála szavaiért, amely egyik jutalmazása a tanár munkájának s kérte a távozni készülő diákokat, hogy az igazi hálát vallásos életükkel s a minden áldozatra kész hazafiasságukkal adják meg az életben.

Május utolsó vasárnapján iskolai ünnepség keretében tartottuk meg a hősök ünnepét, amikor Gnándt János tanár a hazáért a legnagyobb földi értéket, a vér és élet áldozatát adó mult és jelen hős katonáiról emlékezett meg. Ünnepség után a tanári kar és ifjuság a hősök sirjához zarándokolt.

Az év végi tornavizsgát június 21-én tartottuk. Az intézet hatalmas udvara kicsinynek bizonyult az ifjúság és azon hatalmas közönség befogadására, amely 21 év után nagy várakozással jött, hogy ismét magyar tornaünnepélyt lásson. Az ünnepség a tornászoknak a nemzeti zászló előtt való diszfelvonulásával és a magyar Hiszekeggyel kezdődött. A műsor többi számát rudmászás, közös szabadgyakorlatok, súlydobás, ugrószekrényen való gyakorlatok, cserkészjátékok, lögyakorlatok, magasugrás és talajtorna, korlát- és nyújtógyakorlatok, buzogánygyakorlatok és kosárlabda játék alkották.

Versenydíjat a következő tanulók nyertek: 100 és 200 méteres síkfutásban I. díjat nyert Bercsényi Béla VIII. osztályu tanuló, 170 cm. magasugrással I. díjat nyert Juranits Miklós VIII. osztályu tanuló, nyújtón I. díjat nyert Fonó Károly VIII. o. tanuló, II. díjat Simonka László I. b. o. tanuló; korláton I. díjat nyert Fonó Károly VIII. o. tanuló, II. díjat Fragstein László VIII. o. tanuló, súlydobásban I. díjat nyert Fekete Kázmér VIII. o. tanuló; diszkoszdobásban I. díjat nyert Némethy Andor VII. és II. díjat Schlagger Nándor VII. o. tanuló, talajtornában díjat nyertek Simonka László és Bognár Béla I. o. tanulók. A VII. és V. oszt. kosárlabda versenyében győzött a VII. osztály.

A jólsikerült tornaünnepély a Himnusz éneklésével ért véget.

Június 22-én évváró. **Öregdiák szövetség megalakítása.** 21 év után az első magyar évváró ünnepséget szokatlanul ünnepélyes keretek között tartotta meg az intézet. Az ünnepély nagyságát fokozta, hogy ezen a napon Szatmár mindhárom középiskolájának öregdiákjai találkozót rendeztek. A díszteremben megjelent öregdiákokhoz először Juranits Miklós érettségiző diák szólott és kérte őket, hogy irányító szellemet és segítő kezet adjanak a mai nemzedéknek. Az irányító, segítő kezet szívesen adjuk meg, mondotta Gopcsa Gergely MÁV. főintéző de más szellemet és jobb szellemet

ők sem tudnak és nem is akarnak adni, mint ez a 300 éves Alma Mater adott. Örömmel hallja és látja, hogy az Alma Mater szellemét elsajátították, csak kövessék, mert ez a haza érdeke.

Dr. Lőrincz Lajos igazgató köszöntötte azután az Alma Mater nevében az öreg diákokat, akik büszkeségei az intézetnek, mert az iskola utmutatását követték akkor is, amikor nem volt előnyös istenhivő embernek lenni és a piros-fehér-zöld színhez ragaszkodtak akkor is, amikor előnyösebb volt a vörös szín. Köszönetet mondott Gáspár Gyula tanker. kir. főigazgató úrnak, aki az első magyar iskolai évben, »az átváltás kezdetén« állandóan az iskola mellett volt jóakaratu utmutatásával és támogatásával. Az igazgató azután beszámolt az elmúlt iskolai évről, valláserkölcsei, hazafias, szociális, nevelési, egészségügyi és tanulmányi szempontból. Igen tartalmas baszámolót tartottak Róbel István VII. oszt. tan. a Mária Kongregáció, Duli Tibor VI. oszt. tan. a Pázmány Péter cserkészcsapat, Némethy Andor VII. oszt. tan. a Kazinczy Ferenc Önképzőkör és Turterebesi Andor VII. oszt. tan. a Diákkaptár elmúlt tanévi munkájáról. Végül Gáspár Gyula tanker. kir. főigazgató szólott elismeréssel az intézet első magyar tanévről, majd az öreg diákokhoz intézett nagy beszédben azt a kérdést világította meg, hogy miért vágyódik vissza minden diák a régi iskolába. Ajánlotta, hogy alakítsák meg a szatmárnémeti kir. kat. gimnázium öregdiákjainak szövetségét, amelyet a jelenlevő öregdiákok nagy lelkesedéssel alakítottak meg.

A megalakult Öregdiák Szövetség első tagjai lettek: Dr. Kishalmy Lajos sebészorvos, Nagykároly, Gopcsa Gergely MÁV. főintéző, Debrecen, Dr. Sauer mann Lajos szolgabíró, Szatmárnémeti, Lázin Tivadar földbirtokos, Lázári, Groza Ferenc gimnáziumi tanár, Szatmárnémeti, Komka László adótiszt, Öttevény (Győr m.), Dr. Nonn János miniszteri osztálytanácsos, Tápiószőlő (Pest m.), Stekker Márton forg. adótiszt, Eger, Suta János körjegyző, Sárközujlak, Dr. Kölcsey Kálmán, OTBA körz. orvos Szombathely, Dr. Mán Zoltán várm. tb. főügyész, ügyvéd, Felsővisó, vitéz Dr. Reszegey Rudolf m. kir. pénzügyi tanácsos, Szatmárnémeti, Munkhart Gyula városi adótisztviselő, Szatmárnémeti, Seless Pál m. kir. dohányáruraktárfőnök, Szatmárnémeti, Dr. Uhl József körorvos, Szamoskrassó, Wallon Lajos gyógyszerész, Hajdúszoboszló, Dr. Balogh István vegyész, Zalaegerszeg, Dr. Zékány József m. kir. rendőrfogalmazó, Budapest, Weisz László nyug. jegyző Szatmárnémeti, Dr. Váry Gyula rendőrfogalmazó Felsőbánya, Dr. Tusnádi Pál urad. intéző, Csegöld, Bodor Marosán Kornél Máv. állomási főnök, Gilvác, Dr. Schlagetter Nándor főorvos, Szatmárnémeti, Dr. Kincsessy István m. kir. detektív, Budapest, Dr. vitéz Kincsessy Endre rendőrkapitány, Kispeszt, Kozányi Zsigmond várm. főjegyző, Szatmárnémeti, Dr. Banner László kir. törv. bíró, Szatmárnémeti, Dr. Banner Antal banki cégvezető, Szatmárnémeti, Kirilla Tivadar tornatanár, Szatmárné-

meti, Ráthonyi István mérnök, Szatmárnémeti, Vermes Ferenc Máv. főintéző, Szatmárnémeti, Glück Nándor kereskedő, Szatmárnémeti, Dr. Steuer Jenő, orvos, Szatmárnémeti, Berendy János, székesfővárosi adóhivatali főtiszt, Budapest, Haraszthy Gábor földbirtokos, Szatmárnémeti, Dr. Lőrincz Lajos gimn. igazgató, Szatmárnémeti.

Az öregdiákok szövetségének megalakítása után, a szövetség védnökéül Gáspár Gyula tanker. kir. főigazgatót, ügyvezető elnökéül pedig Dr. Lőrincz Lajos gimn. igazgatót választották meg. A szövetség többi vezetőjének megválasztása alaposabb szervezés után később fog megtörténni. A szövetség ügyvezető elnöke, Dr. Lőrincz Lajos, ezuton is kéri az intézet volt diákjait, hogy csatlakozásukat címére (Pázmány P. u. 7.) bejelenteni sziveskedjenek. Ugyancsak kér mindenkit, hogy jelentsék be az intézet hősi halottainak nevét, akik akár a világháboruban, akár a vörös terror idején, akár a jelenlegi háboruban hősi halált haltak, mert az öregdiákok szövetsége az intézetben felállítandó emlékművel akarja nevüket megörökíteni.

Ötvenéves érettségi találkozót tartott intézetünkben június 25-én Dr. Antal Sándor ny. tiszti főügyész, Szatmárnémeti volt mgb. polgármestere, Jeney Sándor dr. debreceni kir. törvényszéki elnök és Dr. Szegvári Sándor nagyváradi ny. ügyvéd.

A jubilánsokat nagy szeretettel fogadta és üdvözölte Gáspár Gyula tankerületi kir. főigazgató s az éppen érettségiző diákoknak példaképekül mutatta be őket. Dr. Lőrincz Lajos az iskola, Hartly Domokos a tanári kar és Nagy Sándor az érettségizők nevében köszöntötte az ünnepeltek, akiknek nevében Dr. Antal Sándor köszönte meg a szeretetteljes fogadtatást.

FEGYELMI ÁLLAPOT, SZÜLŐI ÉRTEKEZLET.

Kissé aggódva néztünk az új tanév elé, mert az elmúlt években az Eminescu liceumban igen gyakori volt a fegyelmi értekezlet, amely egyes diákok súlyos botlásaival foglalkozott. Arról is tudunk, hogy csak kicsapási rendszerrel (1 hetes, 1 hónapos kicsapások) és buktatásokkal tudták a fegyelmet fenntartani. Istennek hála, csak egy diákot távolítottunk el nemzetgyalázásért a tanév folyamán és kettőt igazolatlan órák miatt. A román iskolával szemben kétségtelen előnyünk volt az, hogy a regáti fiúk eltűntek a láthatárról és az élénkebb temperamentumu zsidó diákokból is csak 6%-ot vettünk fel.

Diákjainkban eleinte a román iskolában érzett félelem tartotta a fegyelmet, mikor azonban a tanári kar atyai jóindulatáról meggyőződtek, a közös iskolai munka s a vallás-erkölcsi nevelő erők hatása óvták őket

a súlyosabb fegyelmi vétségektől. Sok bajunk volt a mulasztásokkal. Ellenőrző könyvet nem tudunk bevezetni, mert az intézet jellege még nincs eldöntve. A szülők egy része az osztályfőnökök hívására is — sajnos — csak akkor jött el, amikor az ellenőrzők vagy osztályozó értekezletek után csodálkozva kérdezte, hogy miért kapott fia jó vagy elégséges magaviseleti jegyet és akkor próbálta igazolni a mulasztott 5—10 órákat, amelyeknek igazolásával előbb nem törődött.

A megnehezített és késedelmes vonatforgalom miatt igen sok bajunk volt a tekintélyes számú vonaton bejáró tanulók késéseivel. A vonaton való bejárást nem tilthattuk meg, mert valóban szegény fiuk, akiknek később az ebédeltetését is elrendeztük.

A soha nem látott magyar filmek tulságosan nagy vonzóerőt gyakoroltak az ifjúságra és meglehetősen növekedett a titkos mozizók száma. Ezen a téren, ha a szülők segítségünkre nem jönnek, a jövőben is gyökeres változást csak szigorú büntetésekkel tudunk elérni. A mozik ellenőrzést nem gyakorolnak. A tanári kar ellenőrzése pedig nem elégséges.

Az iskolák közös fegyelmezése és a diákság közös ellenőrzése érdekében már október 16-án a helybeli középiskolák vezetőivel és tanáraival értekezletet tartottunk, amikor megegyeztünk abban, hogy az intézetek tanárai egyöntetűen őrzik ellen a helybeli középiskolák ifjúságának iskolán kívüli viselkedését. Ugyanakkor megállapodtunk abban is, hogy ifjúságunkat csak külön, az ifjúság részére rendezett ifjúsági előadásokra visszük. Bevezettük az intézeti egyensapkát, címeres pajzs nélkül, miután az intézet jellege nincs még meghatározva és kötelezővé tettük annak utcán való viselését.

Április hó 30-án Gáspár Gyula tanker. kir. főigazgató úr hivatalába közös értekezletre hívta a helybeli középiskolák igazgatóit. Ezen értekezleten Tereh Géza tanügyi tanácsos javaslata és az igazgatók hozzászólása alapján a főigazgató úr az ifjúság fegyelmezésére vonatkozólag a következő főbb rendelkezéseket léptette életbe.

1. A tanuló ifjúság mozgási szabadsága. Tekintettel arra, hogy a Horthy Miklós-tér Pannónia oldala, a Hám János (Hitler-utca,) a Kálvin térnek a Hungária mozgó előtti része és szombat déltől vasárnap estig a Horthy Miklós-téri park, sem egészségügyi, sem léleképítési, illetve követendő példaadási szempontból uri fiuk és leányok számára nem megfelelő helyek sétálás, annál inkább ácsorgás vagy korzózás céljára, azért az értekezlet ezeknek ily célból való látogatását eltiltja. Ajánlja e helyett, mint jólevegőjü, nem zsufolt és vegyeselemektől mentes, sétára alkalmas helyet a Széchenyi és Árpád utcát.

Ezen rendelkezés betartására a sétájukat végző tanárok valamennyien kötelezettek. Nemcsak joga, de kötelessége is minden tanárnak bármely iskola növendékét megszólítani és annak kötelessége illedelmesen felelni és engedelmessé válni a kapott utasításoknak.

2. *A nyilvános helyek, bál, mozgó, színház, cukrászda, stb. látogatása.* A bálók, nyilvános éttermek látogatására az érvényben levő tiltó Rendtartási rendeletek a mérvadók. Intézeteink szinte hetenkint adnak alkalmat ifjúságunknak mozgó és színházi előadások látogatására. Ezenkívül az igazgatók is adhatnak még külön engedélyt saját felelősségükre. Az esti fél 9-es mozgók előadására tanulók csak kivételesen, szüleik társaságában és előzetes kérés mellett mehetnek. A délutáni előadásokat, a kimondott ifjúsági előadásokon kívül, szintén csak tanári engedéllyel lehet látogatni. Az éjszakába nyúló családi összejövetelek tilosak.

3. *Záróra.* A záróra tekintetében, amely időpont után a tanulók nem járhatnak az utcán, az értekezlet nyáron (április 15-től október 15-ig) este 9 órában, télen (okt. 15-től április 15-ig) esti 8 órában állapított meg.

Ezek voltak az április 30-i értekezletnek fontosabb, az ifjúság fegyelmezésére vonatkozó közérdekű intézkedései, amelyeket az intézet azonnal életbe léptetett a többi, itt nem közölt intézkedésekkel együtt.

4. *Rendszeretetre,* az intézet vagyonának megbecsülésére, tisztaságra meglehetősen nehéz hozzászoktatni ifjúságunkat. Igen sok diák, sajnos, már hazulról is rendetlenül jön. Ezen állapot megjavítása érdekében kerestük a szülőkkel való összeköttetést.

Szülői értekezlet. Az első magyar tanév sokoldalú elfoglaltsága akadályozták a szülői értekezletek rendszeres bevezetését. Az igazgató már a tanév megnyitása alkalmával megmagyarázta a szülőknek a magyar Rendtartás főbb intézkedéseit; június 4-én általános szülői értekezleten az igazgató fejtegette a szülők előtt a tanár szerepét a román iskolában és a magyar iskolában, a szülők és iskola kapcsolatainak szükségességét, a magyar iskola nevelési rendszerében. Ezen az értekezleten az egész tanári kar megjelent. A tanárok a szülőkkel való gyakori személyes érintkezések alapján törekedtek nevelő munkájukat eredményesebbé tenni.

Igen bevált az osztálybiztos diákok napi 11 órás jelentéstétele, amikor az osztály állapotáról, fegyelmeről és egészségéről tettek jelentést az igazgatónak.

Jól tudjuk, hogy az iskola fegyelmi állapota még nagyobb fejlődést igényel. A szülőkkel való közös munka, s a magyar diákság remélt önfegyelmezettsége ezt a fejlődést előmozdíthatja.

A tanulók magaviseletéről és rendszeretéről az évkönyv táblázatos kimutatást közöl.

SZOCIÁLIS NEVELÉS ÉS SEGITÉS.

A címet szándékosan osztjuk két részre és előre helyezzük a szociális gondolkodásra való nevelésnek elsőrendű fontosságát. A keresztény és magyar sorsközösség mélyen gyökerező tudatának felébresztését szolgálta ez a nevelés, hogy mindenki úgy szeresse magyar felebarátját, mint önmagát, tudjon sirni azon magyar testvéréért, aki az aradi, vagy fogarasi, akár nyitrai várak börtöneiben sinylődik és töprengjen azon, hogyan lehetne minden magyart boldoggá tenni. A magyar sorsközösségben csakis a becsületességgel, tehetséggel és munkával és nem a protekció vagy „aladároskodás” által való érvényesülés egyedüli jogosságát hirdettük a katedrán és a diákokkal való közvetlen érintkezésben. Szavaink jó talajra találtak. A magyar sorsközösség tudata ébredezett diákjaink lelkében, meglátszott ez az árvizkárosultak felsegélyezésére való gyűjtés alkalmával. Az osztályok versengtek azért, hogy melyik hoz össze több pénzt. Szerény zsebpénzükből és ismerőseiktől 249 P. 50 f.-t gyűjtöttek össze a mi szegény diákjaink, legtöbbit az első B. és a hatodik osztály.

Már a beiratáskor láttuk, hogy 21 év alatt teljesen leszegényedett a magyarság, de a románságból is a szegényebb elem maradt itt. Segíteni, ahogy lehet és ahogyan kell, pénzzel, ruhával, könyvvel: ez volt a jelszó. A legnagyobb segítséget természetesen a magyar állam nyújtotta akkor, amidőn az intézethez tartozó Pázmány-Internátust költségvetésébe fölvette és az ott elhelyezett szegény tanulóink helyzetén könnyített.

Multjához méltóan a Püspöki Konviktus ebben az évben is alaposan kivette részét a diákok segélyezésében. Az igazán leszállított 400 P. évi tartásdíj összegéből 95 tanuló után elengedett 7000 P. tartásdíjat. Itt az érdem természetesen elsősorban a püspökségé, amely alapjaival és segélypénz-írával siet a szegény diákok segítségére.

Hálával gondolunk a Püspöki Konviktusra azért is, mert átutazó diákok vendéglátásában és vasuton utazó diákok ebédeltetésében is szívesen állott rendelkezésünkre.

Ezuton is hálásan köszönjük a „Tanítók Házának” és elsősorban Neubauer Elemér igazgató úrnak, hogy tanáraink elhelyezésében mindenkor készséggel segítségünkre volt és intézetében több diákunk kedvezményes elhelyezést kapott.

Ruha- és pénzsegély. Kedves meglepetésül karácsonyra a budapesti XIV. ker. állami Szent István gimnázium tanulói 5 láda ruhát és

játékszert küldöttek „hogy biztosítsák erdélyi magyar társaikat őszi magyar szeretetükről.”

Ember Ilona helybeli szociális szervezeti elnöknő közbenjárására a helybeli szociális szervezet 21 pár újcipőt adott diákjainknak.

Tandíjsegélyre, ifjúsági könyvtár gyarapítására, szegény diákjaink felruházására és segélyezésére, nemkülönben tornavizsgai díjakra a következő pénzbeli adományokat kaptuk a tanév folyamán:

1. Testvérintézetünktől, a budapesti Markó-utcai Bolyai reálgimnázium ifjúságától.....	100 P.
Tandíjsegélyre az Erdélyi Párt helyi tagozatától.....	450 P.
A Magyar Munkaközösség helyi tagozatától.....	200 P.
Magát megnevezni nem akaró jóttevőtől.....	300 P.
Szabó István püspöki helynöktől 20+50 P. =	70 P.
Kovács Gyula apát-kanonoktól 20+30 P. =	50 P.
Komka Vilmos kanonoktól 15+15 P. =.....	30 P.
Pakocs Károly kanonoktól.....	30 P.
Ilosvay Lajos apát-kanonoktól.....	10 P.
Dr. Lőrincz Lajos igazgatótól.....	33 P.
Kölcsey Körtől.....	50 P.
Groza Ferenc tanár gyűjtése.....	65 P.
Dr. Bárány József teológiai 1. igazgató.....	5 P.
Dr. Kuncz József teológiai tanártól.....	5 P.
Intézet növendékei.....	32 P.
Intézet barátai	11 P.
Gr. Sztáray uradalom.....	20 P.
Tűzharcos Szövetség tornadíja.....	20 P.
Bercsényi Béla kórházi gondnok tornadíja.....	10 P.
Dr. Somlyai Elemér tornadíja.....	<u>5 P.</u>

Összesen: 1496 P.

Ezúton is hálás köszönetet mondunk a fenti adományokért.

A fenti adományokat a következőképpen osztottuk meg:

A budapesti Szent István gimnázium által küldött ruhákból és játékszerekből ellenőrzésünk mellett szabadon választottak szegényebb diákjaink és azoknak szülei. A könyvek (kivéve a jutalomkönyveket) kiosztását az osztályfőnökök végezték.

Az erdélyi Szociális szervezet által küldött cipőket a következő diákjaink kapták: Biró Péter, Hintalan Albert, Petrovay Mihály, Györfy László, Hudák István, Kosztya Gábor, Nagy István, Róbel Antal, Sirgel József, László István, Windt Rudolf és Nagy Kálmán 1. oszt. tanulók, Pántlik Béla, Nevezi Sándor II. oszt. t., Tempfli Tibor, Rácz Pál, Csirák Antal III. oszt. t., Morzsa Gyula, Rácz János, Sarkadi Sándor, IV. és Czumbil István V. oszt. tanulók.

Az Erdélyi Párt 450 P. tandíjsegélyét kiosztottuk: Sirgel József (50), Nevezi Sándor (50), Turzuly József (50), Palencsár Antal (50), Rácz József (50), Gózner István (50), Fragstein László (50), Ulicsák Mihály (50), Papp János (18) és Darida György (32) között.

A fentemlített adományokból karácsonykor 33 darab szvettert, 1 télikabátot, 1 pár kesztyűt, 2 pár harisnyát és a karácsonyfára cukorka féléket vásároltunk 361 P. értékben.

Télikabátot kapott: Nevezi Sándor II. o. t., 2 pár harisnyát Róbel Antal I. o. t., szvettert kaptak: Biró Péter, Poszet József, Balogh Péter, Babb István, Windt Rudolf, Pintye György, Morár János, Petrovay Mihály, Hochdorfer Ferenc, Hintalan Albert, Siska Miklós, Selmeczi István I. oszt. Béltéki Ferenc, Palencsár Ernő, Kaskocsák Gyula, Nagy Gusztáv, Pászti Mihály, Vaszil Ferenc II. oszt. tanulók, Donucz János, Hegedűs Mihály III. oszt. tanulók, Rácz János, Palencsár Antal, Áchim Viktor, Petruska György, Krespai Aurél, Mik László; Hatvani Antal IV. oszt. tanulók, Papp István, Marthy László V. oszt. tanulók, Böhler István VI. és négy hetedik, illetőleg VIII. oszt. tanuló.

A fentemlített összegből az ifjúsági könyvtár gyarapítására fordítottunk 211 P. 40 fillért. A budapesti iskolaközi verseny költségeire 80 P-t.

Évvégi pénzjutalmazásra és könyvjutalmazásra a fenti összegből 190 P-t, tornavizsgai jutalomdíjakra pedig 63 P-t fordítottunk.

Pénzjutatmat kaptak: Makara Gyula VIII. o. t. 15 P-t a magyar nyelv és irodalomban tanúsított jeles előmenetelért; Juranits Miklós VIII. o. t. 15 P-t a róm. kat. vallásban tanúsított jeles előmenetelért. Kiváló előmenetel jutalmául 10 P. jutalomra részesültek a következők: Mitró János, Turterebesi György VII. o. t., Duli Tibor VI., Czumbil István, Bálintffy Imre V., Palencsár Antal, Szabó László IV., Tündik László III., Palencsár Ernő, Mellau György, Pászti Mihály II., Geng István, Halász Imre, Biró Péter és Hudák István I. oszt. tanulók.

Tornadíjat kaptak: Bercsényi Béla V., Juranits Miklós, Fonó Károly VIII. o. tanulók 10—10 P. versenydíjat, Fonó Károly, Fragstein László VIII. oszt. tanulók és Némethy Andor VII. o. tanulók 5—5 P-t. A kosárlabda győztes csapata és a cserkészek 13 P. értékű csokoládét és cukrot.

A Kazinczy F. Önképzőkör szavaló versenyén a következő tanulók nyertek pénzjutalmat: Fragstein László VIII. o. t. 10 P., Makara Gyula VIII. o. t. 8 P., Némethi Andor VII. o. t. 5 P., Nagy Sándor VIII. oszt. t. 5 P. és Szolomájer István VI. oszt. tan. 5 P-t. Összesen: 33 P.

A tanulmányban tanúsított kiváló előmenetelért könyvjutalomban részesültek a következő tanulók: Békéssy Pál, Nagy Sándor és Wohl András VIII. o. t., Fuchs Sándor VII. o. t., Láng Tibor, Sikolya Bálint, Szolomájer István VI. o. t., Hoffmann Rudolf, Borgida Tibor V. o., Barbul László, Földes Péter, Hegedűs János, Mezei János, Mik László és Láday

József IV. o. t., Róth Gyula, Nonn István, Nyisztor Ervin, Ilea Péter, Péntes Géza, Keszler Tibor, Rózenfeld Sándor, Szolomájer Márton, Fecser Mihály és Mets László III. o. t. Bélteky Ferenc, Fried Gábor, Kamenszky Sándor, Milián László, Pobozsnyi István, Papp József, Roskó József és Róth Ferencz II. o. t., Duli Zoltán, Fehér Kálmán, Klein Imre, Komoróczy Miklós, Mán Dénes és Simonka László I. oszt. tanulók.

Tornaversenyen könyvdíjat nyertek: Simonka László, és Bognár Béla, I. o. t., Schlagetter Nándor VII. oszt. tanulók.

A segélyezésre szánt összegből még 107 P. 60 fillér maradványunk van.

KÖNYVADOMÁNYOK AZ ISKOLA ÉS IFJUSÁG SZÁMÁRA

A közgyűjtemények országos főfelügyelőségének erdélyi osztálya a tanév folyamán tanári könyvtárunk részére 502 kötet, az ifjúsági könyvtár részére pedig 198 kötet értékes irodalmi, tudományos és ifjúsági művet, továbbá több értékes folyóirat évfolyamát ajándékozta. A nm. Vkm. a tanulóifjúság év végi jutalmazására 35 értékes munkát küldött, a tanári könyvtár számára pedig a következő folyóiratokat rendelte meg: Athenaeum, Állattani közlemények, Botanikai közlemények, Egyetemes filológiai közlöny, Ethnografia, Földrajzi Közlemények, Irodalomtörténet, Magyar kémiai folyóirat, Magyar nyelv, Magyarosan, Magyar pedagógia, Matematikai és fizikai lapok, Néptanítók Lapja, Orsz. középiskolai Tanáregyesületi Közlöny, Századok, Társadalomtudomány, Természettudományi Közlöny, Testnevelés, Külügyi Szemle, Szellem és élet.

Testvérintézetünk, a budapesti Markó utcai reálgymnázium, derék ifjúsága sok szép ifjúsági könyvet küldött ifjúsági könyvtárunk számára. A nyiregyházi ág. ev. Kossuth Lajos gimnázium „Magyar irodalmi ritkaságok” című gyűjteményével gazdagította tanári könyvtárunkat.

A budapesti Széchenyi István-gimnázium és a X. ker. m. kir. áll. Szent László-gimnázium szintén több ifjúsági könyvvel kedveskedtek, amelyeknek egy részét kiosztottuk az ifjúság között, másik részét pedig az ifjúsági könyvtárba soroztuk. Tanári könyvtárunk így módon ebben az évben 598 kötetrel gyarapodott, az ifjúsági könyvtár állománya pedig 550 kötetre emelkedett. A tanári könyvtár régi állománya ezenfelül közel 7000 kötetes. Rendezése, mint a többi szertár rendezése, folyamatban van.

Ezúton is hálás köszönetet mondunk mindazoknak, akik könyvadományaikkal siettek könyvtárainkat fejleszteni.

ÉRTELMI NEVELÉS.

Az évkönyv érdemjegyeiből és táblázatos kimutatásaiból nyilvánvaló, hogy a tanulmányi eredmény általában kielégítő volt.

Csonka-Magyarországból több szorgalmas és tehetséges diákot kaptunk tisztviselők áthelyezése és csonka Szatmár m. visszacsatolása folytán. Az év eleji sietős beíratási munka közben néhány, több iskolát kipróbált „vándordiák” is becsúszott iskolánkba. Itt se volt nagy szerencsájük.

A román iskolákból beírt fiúk általában szorgalmasabbak voltak, de több pótolni valójuk is volt. A román állami elemi iskolákból beírt gyerekek igen csekély ismerettel, főleg kevés számtani tudással jöttek. Látszott, hogy tanítóik az utóbbi években többet politizáltak és katonáskodtak, mint tanítottak. Ezekből az iskolákból jött gyermekek magyarul igen keveset tudtak. De a magyar felekezeti iskolák se értek el — különösen a magyar nyelv tanítása terén — megfelelő eredményt, mert iskolájuk sorsa a román nemzeti tárgyaknál elért eredményektől függött. Hasonlóan kevés tudással jöttek a mesterségesen elnémentesített iskolákból beiratkozott tanulók is, akik pl. pontosan el tudták mondani a beszéd és mondatrészek meghatározását, de nem értették azokat.

A nem anyanyelven való tanulásból származó alapismeretek hiányát illetőleg meg nem értését tapasztaltuk általában a román középiskolából jött diákoknál.

Kevés latin nyelvteni tudást és fordítási készséget árultak el ezen iskolák tanulói. A román iskola, amint az Eminescu liceum 21 éves történetében olvashatjuk, kevésbé értékelte a latin nyelvet. A természettudományi tagozatra iratkozók a VII-osztban nem is tanulták a latin nyelvet, viszont a humanisztikus tagozatba iratkozók pedig a fizikát és mennyiségtant nem tanulták. Ily módon a VIII. osztályos növendékeink nagy része egy éve nem tanult latinul, másik része pedig nem tanult mennyiségtant és fizikát.

A német nyelv tanítása szintén igen felületes volt a román iskolában. A legnagyobb nehézséget azonban a magyar nyelv hiányos tudása, a magyar szakkifejezések teljes nemismerése okozta. Azért minden tanár elsősorban a magyar nyelv tanára volt ebben az évben. Állandóan javítani diákjaink írásait és beszédét, ez volt a fő kötelesség. A fentemlitett és más hasonló nehézségekhez még néhány igen komoly eredményt gátló tényező járult. A tanévet másfél hónappal később, csak október 21-én tudtuk megkezdeni. A tanári kar létszáma csak az év végi összefoglalók alkalmával volt kielégítő. Az egész tanév folyamán kevés volt a magyar nyelv és irodalom tanár. Tankönyvekről csak karácsony körül tudtunk

tökéletesen gondoskodni és végül az első magyar tanévben mi is két átmeneti tanterv szerint tanítottunk.

Az első átmeneti tantervet a két helybeli gimnáziummal, és pedig a zárdai román. kat. leánygimnáziummal és a ref. fiugimnáziummal együtt készítettük. Dr. Martonyi János és Dr. Konnya Ferenc katonai előadókkal történt előzetes megállapodás után megkértük a három intézet szaktanárait, hogy a saját elgondolásuk szerint külön-külön csináljanak egy átmeneti tantervet. A három intézet tanári kara október 16-án gimnáziumunk tanári szobájában közös gyűlésre ült össze, ahol Dr. Lőrincz Lajos igazgató, miután üdvözölte azt a magyar testvéri összetartást, amely 21 éven át a felekezeti iskolák között Erdélyben és különösen Szatmáron megvolt és amelytől áthatva örömmel jöttek most abba az iskolába, ahová 21 éven át nem szívesen tették be lábukat, ismertette az értekezlettel a nagyméltóságú vallás és közoktatásügyi miniszternek 24024/1940 sz. körrendeletét, amelynek alapján kidolgoznak most egy átmeneti tantervet és ez addig lesz érvényben, amíg a minisztérium a maga átmeneti tantervét le nem küldi. Ezen miniszteri rendeletnek 13. §. kimondja: „Mind a népiskolák, mind a középiskolák, középfokú iskolák, szakiskolák, tanítóképzők működésüket további intézkedésig a szerint a tanterv szerint folytatják, amely az illető tanintézetre nézve az 1939/40. tanévben irányadó volt. A magyar nyelvet és magyar nemzeti tárgyakat a külön megállapítandó tantervek szerint kell tanítani.“

A körrendelet 8. §-a a román nyelv tanítását segíti elő s a tanügyi előadó urak heti 2 román óra bevezetését elengedhetetlennek tartják. A román tanterv követésénél természetesen vigyázni kell arra, nehogy valamely fontosabb, a magyar tanterv által az előző évekre előirt anyag elmaradjon, azért a román tanterv követését nem kell szóról-szóra értelmezni. A fenti szempontok ismertetése után az egyes iskolák szaktanárai külön termekbe vonultak, hogy az általuk előkészített terveket egységesítsék. Hosszas külön tanácskozás után ismét összeült a három intézet tanári kara és most tárgyaként tárgyalta meg a közös tantervet.

A megtárgyalt közös tantervet azután az igazgatók ismét megtárgyalták a tanügyi előadókkal és néhány óraszámváltoztatás után elfogadták az átmeneti tantervet, amelynek főbb szempontjai a következők voltak: A magyar nyelvet heti öt órában tanítják minden osztályban. Minden tárgynál irányadó elv, hogy a magyar tanterv szerinti előző osztályok anyaga, amennyiben nem tanulták, fontosabb részeiben előadassák. Az első osztály tanterve teljes egészében a magyar tanterv. A történelmet csak a harmadik osztálytól vezetjük be. A harmadik, negyedik, hetedik és nyolcadik osztályban magyar történelmet tanítunk. A hetedikben a világtörténelemből elmaradt tananyag is előadandó, Bevezettük a gazdasági és társadalmi ismeretek tanát is a hatodik osztályba. Földrajzot, az ötödik osztályt ki-

véve, minden osztályban tanítottunk. Az első, negyedik, hetedik és nyolcadik osztályban, főleg magyar földrajzot. Latint az első osztálytól kezdve tanítottunk. A görög nyelvet teljesen elhagytuk, helyette a francia nyelvet tartottuk meg kevesebb óraszámmal, de már a második osztálytól kezdődőleg, mivel a román rendszer szerint minden osztályban tanították. A német nyelvet a harmadik osztálytól vezettük be. Bölcséletet a nyolcadik osztályban tanítottunk heti egy órában. Természetrájzot az első, második és negyedik osztályban tanítottunk a román tanterv szerint, de a hatodikban is adtunk két órát, mert a román iskolába járt tanulók nem tanultak állattant, embertant és biológiát. Vegytant a hatodik osztályra nézve írtuk elő heti két órában. Legnehezebb volt a mennyiségtan és fizika tantervének összeállítása, illetőleg a magyar és román tanterv valamelyes összeegyeztetése. Mennyiségtant minden osztályban tanítottunk s a legtöbb osztályban két évi anyagot kellett előírni. Fizikát a harmadik, hetedik és nyolcadik osztályban tanítottunk. A többi tárgyak tanításánál, amelyek közül különösen a testnevelést és rajzot, a román tanterv meglehetősen elhanyagolta, lehetőleg a magyar tantervet vezettük be, csökkentett óraszámmal. Az I—VII. osztályokban heti két órában javasoltuk a román társalgási nyelv tanítását, a nyolcadik osztályban pedig heti egy órában.

Megtartottuk román rendszer szerint az osztályfőnöki órát is az alsó osztályokban heti egy órában, mert annak nevelő értékéről meg voltunk győződve. December 20-án kaptuk meg a Nagyméltóságú vallás és közoktatási minisztériumnak december 10-én 772747/1941. számmal kiadott tantervét, amelyet a december 20-i ellenőrző értekezleten tárgyalunk meg és elhatároztuk, hogy a karácsonyi vakációban minden tanár ennek alapján készíti el ebben az évben már második tanmenetét, mert karácsony után az új tantervet teljes egészében be fogjuk vezetni. Az új miniszteri tanterv több pontban eltért az általunk készített ideiglenes tantervtől. Kiküszöbölte a latin nyelvet az első és második osztályból, aminek gyakorlati eredménye az volt, hogy több latin tanárunk lévén, Pap Gyula tanárt Máramarosszigetre helyezték. Bevezette a magyar történelmet az első és második osztályba is, olvasmány foglalkoztatás alapján. A nyolcadik osztály számára előírta azon alkotmánytani és földrajzi ismereteket, amelyeket a rendkívül érettségizők számára külön tankönyvben már előzetesen kiadott. A v. k. minisztérium törölte a bölcséletet és vegytant. A természetrájz tanterve egyezett a mi tantervünkkel, ugyanígy a természettannál is a harmadik és a hetedik osztályban. A nyolcadik osztályban az 1926. évi reálgimnáziumi tanterv hetedik és nyolcadik osztályi tananyagát írták elő. Mennyiségtanból az új tanterv általában a magyar tantervet írta elő és mivel mi is ehhez igazodtunk és kiegészítettük az előző osztályokban nem tárgyalt magyar anyaggal, nagyobb nehézség nem állott elő. A nyolcadik osztályban is az 1926. évi reálgimnáziumi hetedik s nyolcadik osztályok

anyagát írták elő a gömbháromszögekkel, a kapcsolással és valószínűséggel foglalkozó részek elhagyásával. A rajz tanítását az új tanterv a negyedik osztályba is bevezette. Törölte azonban az osztályfőnöki órákat. Előírta a román nyelvnek, mint rendkívüli kötelező tantárgynak tanítását, a nyolcadik osztályt kivéve, minden osztályban heti két órában.

Későbbi miniszteri rendelet megengedte, hogy a Csonka-Magyarországból jött felső osztályú tanulók szüleik kérésére felmentessenek a román nyelv tanítása alól. Rövidesen kiegészítő rendeletet kaptunk a földrajz tanítására vonatkozólag is, amely az alsó osztályban a rendes tantervi anyagot írta elő, a második osztályban a rendes tantervi anyaghoz hozzáfűzte a történeti Magyarország földrajzát. A harmadik osztályban, a történelmi Magyarország földrajza mellett Európát és Északamerikát, továbbá a harmadik osztály rendes tantervi anyagát tette kötelezővé. Mindkét tanterv az átmeneti évnél megfelelően igen nagy anyagot írt elő, azért rendkívül fontos volt a tanár szelektáló képessége.

A fentemlített nehézségek mellett is, amint már említettük, a tanulási eredmény kielégítő volt. A magyar nyelv elsajátításában örvendetes eredményt mutattak fel a román fiúk. Magyar diákjaink az év végén elég helyesen írtak magyarul. A magyar történelmet és földrajzot mindenki nagy szeretettel tanulta. A legszebb eredményt a vallásban és a francia nyelvben érték el, amelyet diákjaink az első osztálytól kezdődőleg tanultak. Az évkönyv végén látható táblázatos kimutatás a kitűnő és jeles tanulók számát 7.4 százalékban, a jó tanulók számát 26 százalékban az elégséges tanulók számát közel 44. 4 százalékban, s az elégtelen tanulók számát 22.2 százalékban tünteti fel. Ebből osztályisméltésre utasítottak 6. 1 százalék. Az osztályok tanulmányi eredménye meglehetősen hullámzatos. Az első ellenőrző alkalmával tanulmányi eredmény sorrendjében az osztályok sorrendje a következő volt: legjobb eredményt mutatott fel a II. B osztály. Utána következtek a II. a, VI., VIII., I. b., I. a, VII., IV. b, V., IV. a. A félévi osztályzó alkalmával legjobb a hatodik osztály, utána következtek: II. a, VIII., VII., I. a, I. b, II. b, IV. a, III., IV. b, V. A márciusi második ellenőrző értekezlet alkalmával első helyre került a második a. osztály, utána következtek VII., VIII., VI., I. a, I. b, V., IV. a, II. b, III., IV. b. Az évvégi osztályozások alkalmával legjobb a II. b utána következnek: VI., VIII., II. a, VII., I. a, IV. a, I. b, V., IV. b, III.

Az osztályok helyet cseréltek ugyan az egyes osztályozások után, de az intézetben általános hanyatlás nem volt, sőt némi javulás mutatkozott.

TANÁRI ÉRTEKEZLETEK.

a.) Az alakuló értekezletet csak október 12-én tudtuk megtartani, miután a tanári kar nagyobb része katonai parancsnoksági megbízatását megkapta. Ez az értekezlet jelölte ki az osztályfőnököket, szertárőröket, az ifjúsági körök és ifjúsági egyesületek vezető tanárait és hozzá fogott a javítóvizsgálatok lefolytatására.

b.) *Módszeres értekezletet* kettőt tartottunk. Az elsőt október 16-án, a másodikat pedig március 12-én. Az első módszeres értekezlet az új átmeneti tanterv készítésével foglalkozott, a második pedig azokkal a nehézségekkel, amely az új ideiglenes tanterv életbeléptetése folytán, főleg tananyagtorlódásból előállottak. Igazgató az első módszeres értekezleten a koncentráció elvéről, a másodikon pedig a szelektálásról beszélt.

c.) *Nevelési tárgy értekezlet* 3 volt a tanév folyamán. Az elsőt okt. 21-én tartottuk, amikor az igazgató a magyar rendtartás alapelveit ismertette. A másodikat febr. 21-én és folytatólagosan 28-án, amikor az igazgató a vallás-erkölcsi és hazafias neveléssel foglalkozott. Febr. 28-án Pallós-Platz Emil tanár a dolgozatírásról tartott felolvasást. A harmadik nevelési tárgy értekezleten, június 3-án az igazgató azokat a pedagógiai, didaktikai alapelveket ismertette, amelyeket Dr. Balassa Brunó, miniszteri osztályfőnök, és Dr. vitéz Fraknói József, budapesti tanker. kir. főigazgató, az erdélyi igazgatók kolozsvári átképző tanfolyamán adtak elő, mint a mai magyar középiskola pedagógiai és didaktikai alapelveit.

d.) Az első ellenőrző értekezletet dec. 20-án tartottuk, a másodikat pedig március 22-én. Ezen az értekezleten az igazgató megemlékezett a tragikusan elhunyt gróf Teleki Pál miniszterelnökről.

e.) Az első félévi osztályozó értekezletet, amelyet osztályértekezletek előztek meg, febr. 20-án tartottuk. Május 15-én volt a VIII. oszt. osztályozó értekezlete, június 20, 21-én pedig az év végi osztályozó értekezlet.

f.) Évzáró értekezletet június 26-án tartottunk.

g.) Tandijkedvezményt megállapító értekezletet nov. 30-án és február 25-én tartottunk.

EGÉSZSÉGÜGY.

A folyó tanévben komolyabb megbetegedés nem fordult elő. Könnyű lefolyású influenza miatt mulasztott a tanulóifjúság. Intézetünknek orvos-egészségtan tanára nem volt. A tanév elején Dr. Balázs Béla OTBA főorvos

látta el az egészségügyi órákat, de az új tanterv életbeléptetésével megszűntek az egészségügyi órák és így az intézet orvos nélkül maradt.

A román impérium az egészségügyet elhanyagolta. Növendékeink, akiknek legnagyobb része szegény, se akkor, se most nem jár saját költségén orvosi kezelésre, ennél fogva intézetünk nélkülözte az iskolaorvost.

Jelen tanévben a városi tisztiorvos csak egy alkalommal, március 17-én látogatta meg intézetünket. Állandó aggodalomban voltunk a városunkban annyira gyakori járványos betegségek és tüdőbaj elterjedése miatt.

Nagy gondot fordítottunk a rendszeretetre és a tisztaságra.

Az intézet fürdőjét a román impérium lehetetlen állapotba juttatta. Az intézet tornaterméhez tartozó mosdót igyekeztünk használható állapotba hozni, hogy szegény tanulóink, akiknek nincs módjukban nyilvános fürdőt látogatni, legalább tornaóra után mosakodjanak meg. Módot kell találnunk az intézet fürdőjét rendbehozni. Ezzel nagymértékben megoldódik majd a testi tisztaság kérdése.

A tanári testület minden alkalmat megragadott, hogy az egészségápolásra, tisztaságra és helyes életmódra szoktassa az ifjúságot. Nemcsak az egyén és család, hanem mindenekfelett a nemzet jövője szempontjából tartotta fontosnak ezt a kérdést.

Újraoltási bizonyítványok bekérésekor a növendékek nagyrésze nem tudta újraoltását igazolni. Az ellenőrzés alkalmával a városi tisztiorvosi hivatal megállapította, hogy tanulóinknak mintegy 10% -a nincs beoltva.

A testnevelés alól a felmentéseket a legnagyobb szigorral végeztük. Teljes felmentésben részesült 7, részleges felmentésben 9 tanuló.

Május 12-én délután temettünk. Tragikus körülmények közt húnyt el *Pintye György* I. b. oszt. tanuló. Temetésén az intézet hittanára, Dr. Dobos János, búcsúztatta a tanári kar és az ifjúság nevében. Az I. osztály főnöke és osztálytársai kísérték el utolsó útjára.

TANULMÁNYI KIRÁNDULÁSOK

A rendkívüli helyzetre és rossz vasuti forgalomra való tekintettel nagyobb tanulmányi kirándulást ebben az évben nem rendeztünk. Kisebb osztály- és cserkészkiránduláson vettek részt diákjaink május és június hó folyamán az Avasba, Nagybányára és Erdődre.

RAJZKIÁLLÍTÁS

Június 15—22-ig az I.—IV. oszt. rajzaiból intézeti rajzkiállítást rendeztünk, amely jó kezdetnek ígérkezett. Gherdán Sándor IV. o. tanuló rajzai könyvjutalomban részesültek.

IFJÚSÁGI KÖRÖK

IFJUSÁGI MÁRIAKONGREGÁCIÓ.

Őseinktől hagyott legszebb hagyományunkat a Máriatiszteletet, a Szeplőtelen Fogantatásról elnevezett és Sz. József pártfogása alatt álló diák-Máriakongregációban műveljük. Ez a hitbuzgalmi egyesület valláserkölcsei nevelésünk egyik legfőbb támassza. A magyar ifjuság mindig nagyon szerette a Mária tiszteletet, jobban talán a világ akármelyik ifjusága. Magyarországot valamikor Regnum Marianum-nak tartották és ekkor is volt a legboldogabb az ország. A szebb jövő és boldogabb magyar élet záloga legmélyebb meggyőződésünk szerint csakis ennek a Regnum Marianum-nak a felújítása és felépítése. Ez a Mária-Kongregáció célja most is, mert ezért dolgozott és működött 1863 óta. Az egyesület ápolta az elnyomás éve alatt is ezt a gondolatot és a magyar tudomány és irodalom szeretetét a Kongregáció csepegtette be fiaink lelkébe, legtöbbször titokban, mert nyíltan minden, ami magyar volt, ki volt zárva iskoláinkból.

A felszabadulás előtti évben ezért már nem is működhetett. November 3-án tartottuk alakuló ülésünket és kezdtük meg a kongregációs munkát. 32 taggal. 11 gyűlést tartottunk. Három szakosztályt szerveztünk meg: az irodalmi-világnézeti, a missziós és szociális szakosztályt. Ájtatossági gyakorlatainkat a Püspöki Konviktus kápolnájában, önképzőköri gyűléseinket pedig a Konviktus tantermében tartottuk meg. Minden gyűlésen egy-egy szakosztály működött közre és több magas színvonalu vallásos, világnézeti, missziós és főként szociális felolvasást és vitát tartottunk. December 8-án egy nyilvános gyűlésen több szindarab is előadásra került. — Április 6, 7, 8-án P. Tornósy Gyula vezetésével kongregációs vezető tanfolyamot tartottunk, amelyen a huszti, beregszászi, ungvári és helybeli Kongregációk vezető diákjai vettek részt.

Minden, amit tettünk, a szebb, boldogabb, szociálisabb magyar jövőt tartotta szem előtt és fiaink vallásos, öntudatos nevelését, amely egyedüli alapja a Regnum Marianum megvalósításának.

A KAZINCZY FERENC ÖNKÉPZŐKÖR RÖVID TÖRTÉNETE S AZ 1940-41. ÉVI MŰKÖDÉSE.

Kazinczy születésének százéves fordulója az osztrák uralomtól elnyomott magyar léleknek első szabadabb megmozdulása volt. Szatmárnémeti főutcái este is fényárban usztak 1859. nov. 23-án. Kazinczynak az

akkor még egyemeletes katolikus gimnázium homlokzatára kifüggesztett arcképe hirdette a széphalmi mester születésének emlékünnepét.

A tanárok a diáksággal boldogan siettek a színházban tartandó díszelőadásra, hisz a Bach idejében német tannyelvűvé nyilvánított színmagyar iskolához a minap érkezett a rendelet, hogy a kormány a tannyelv megválasztását újból az iskolára bízta. A megpróbáltatások nehéz tiz esztendeje után megint szabadon csenghet a magyar szó a boltíves tantermekben. A mostani Kazinczy ünnepség jövedelmének sorsáról pedig a városatyák úgy döntöttek, hogy annak kamataiból jutalomdíj adassék annak a felsőosztálybeli tanulónak, aki a magyar nyelv és irodalomban leginkább kitűnik.

A következő tanév végén a Kazinczy-díj kiosztása alkalmából Kulen igazgató úr megpendíti, hogy helyes volna, ha az ifjúság egyesületbe tömörülve versengene a nagydíj elnyeréséért a magyar nyelv ápolásában és az irodalmi jártasság megszerzésében.

Igy alakult meg nyolcvan évvel ezelőtt (1861. nov.) a gimnázium Kazinczy-Köre. Célja a nyelv és irodalom alaposabb megszerzése és az önképzés elősegítése dolgozatok készítése, szavalatok, szabadelőadások és azok megbíráásával. A kör lelkes tagjai minden vasárnap tartottak ülést s rövidesen a város közönsége előtt is bemutatkoztak.

1875-ben már öt szakosztályra oszlik, külön választott szakosztályi elnökök vezetése alatt. A tagok főleg dolgozatok írásában jeleskednek, ezeknek tartalmi része sokszor önálló, többször azonban komolyabb szakkönyvek ismertetése, kivonata. Zajtalanul, csöndben munkálkodnak, az év végén azonban nagyobb szabású akadémia-szerű díszülésen számolnak be a végzett munkáról szépszámú közönség előtt.

1894-ben a nyilvános szereplésben már bátorságot és kellő jártasságot szerzett növendékek nyomtatott műsorral hívják meg a várost a nagy álmodónak, a nemzet mesemondójának, Jókainak ötven éves írói pályája helybeli megünneplésére.

A kör vagyona, a Kazinczy-alap évről-évre nő, pedig évente sok pályadíj serkenti az ifjúságot a fokozottabb munkára. A világháború alatt a kör ezer koronát meghaladó vagyonának jórészét hadikölcsönbe fekteti az ifjúság.

* * *

A huszas években ránszakadó végzetes nemzeti csapás az intézet legállandóbb és legtöbb eredménnyel működő ifjúsági egyesületének szellemi és anyagi örökségét egyaránt megsemmisíti.

Az elnyomó román kormányzat csakhamar megfojtja a nagymultú kir. kat. főgimnáziumot, örökébe az állami Eminescu-líceum lép, Eminescuról elnevezett román irodalmi körével. Az iskolában véteknek számított a magyar szó. Nem csoda tehát, hogy a 22 év alatt a körben magyar nyelvű

vagy magyar irodalmi, történelmi vonatkozású előadás el nem hangzott, A Nagyromániában élő legtekintélyesebb s legnagyobbszámú nemzeti kisebbség irodalmának elsőrangú román költőktől fordított műveinek bemutatására sem került sor. Hísz a cél az ezeréves magyar műveltség nyomainak az irtása s nem ápolása.

A bécsi döntés utáni boldog szeptemberi napokban szomorúan vettük számba a hosszú rabságnak romboló hatását. A kör több ezer kötetes ifjúsági könyvtárát az idegen úrak feloszlatták, elkótyavetyélték. A kör vagyonát az intézet vagyonával együtt magukkal vitték. Mégis, koldusszegényen bár, de gazdag szellemi örökséggel indult meg az új magyar munka. Kazinczy töretlen harci kedve, akadályokat sohasem ismerő szelleme lelkesítette az ifjúságot s szent és nem lankadó tűzzel folyt a munka.

* * *

A kör munkáját ebben a tanévben Antal Péter tanár irányította. Az ifjúság nov. 16-án mutatkozott be a Mátyás király születésének ötszázéves fordulójának emlékére rendezett díszgyűlésen. Az alakuló ülést egy hét múlva tartottuk meg. Ezen a kör tisztikara a következőképpen alakult meg: Elnök: Békéssy Pál, alelnök: Nagy Sándor VIII. o. tanulók. Jegyző: Turterebessy György VII. o. t. Főkönyvtáros: Fragstein László br., VIII. o. t. Könyvtárosok: Róbel István VII. és Láng Tibor VI. o. t.

A kör vezetősége már az első üléseken észlelte, hogy a tagok jó része nem beszél szépen, világosan, szabatosan, noha szinte kivétel nélkül magyar anyanyelvűek. Az idegen tannyelvű iskolákba járt növendékeink ép nyelvézéke megromlott, kifejező készsége kezdetleges, szókinccse szegény. Tekintetbe véve továbbá, hogy a kör tagjainak egy vagy pár év alatt kell megszerezniök irodalmi és irodalomtörténeti műveltségüket, kettős célt tűzött ki ebben az iskolai évben a kör vezetősége: anyanyelvünk gondosan szerető ápolását és az iskolában szerzendő irodalmi ismeretek kiegészítését. Hogy a tagok a nyelvi és irodalmi munkásságnak minél több időt szentelhessenek, ebben az évben a kör csak irodalmi irányú szakosztályt létesített, a természettudományi irányú szakosztály megszervezését a következő tanévben vette tervbe.

A nyelvművelő mozgalom biztosítására és rendszeresítésére a kor megalakította a Szép Magyarossággal Beszélők Egyesületét s így az üléseken tervszerűen sor került a nyelvi idegenszerűségek következetes irtására. A később kezdett tanévben két műsoros díszülést rendezett a kör. Az egyiket karácsony ünnepén, a másikat március 15-én. Április hó 25-én szavalóversenyt tartottunk tíz résztvevővel.

A kör tagjai sorából saját költeményeivel kiemelkedett Makara Gyula VIII. o. t., énekszámáival Fragstein László VIII. o. t., zongora számáival Laár László VIII. o. t., komoly bírálataival Mitró János VII. o. t., szavalataival Ginál Béla VI. o. t.

A kör nyolc rendes ülésén 12 értekezés, 2 eredeti novella, 3 szavazat, 3 szabadelőadás, 1 párbeszédes vita, 2 énekszám és 3 könyvismertetés hangzott el.

Az ifjúsági könyvtárt is helyreállítottuk részben a közgyűjtemények erdélyi osztályától kapott, részben a régi ifjúsági könyvtár a városban szétszórta s becsületesen visszajuttatott példányaiból, részben pedig vásárlás útján szerzett művekből.

Megható volt a kisdíjak könyvszomja. A könyvtári órák során valóságos közelharcot vívtak az Egri csillagokért vagy Donászy egy-egy könyvéért.

Antal Péter
az Önképzőkör vezető tanára.

CSERKÉSZET

„..... A vérnek és a léleknek ereje ujjong abban a testvéri ölelésben, amellyel ledőlt trianoni határoszlopok fölött a szivünkre szorítjuk magyar testvéreinket.

Magyar legendák új életre keltek. . . .”

Ezekkel a szavakkal köszöntötte a magyar Cserkészszövetség a felszabadult Erdély és Keletmagyarország ifjúságát. Huszonkét éve annak, hogy ez az ifjúság elszakadt édesanyja öléből és mint árva, kivert gyermek küzdött végig serdülő korát. Szenvedéseken, megpróbáltatásokon és folytonos üldözéseken keresztül lett férfivá, erőteljes nemzeti egységgé.

Az elszakítás nem volt tökéletes. Nem is lehetett az! Egy nemzet testéből ugyanazon célértküzdő, egyérezésű, egy nyelvet beszélő tömeget sosem lehetett végleg kivágni. Nem lehetett ezt annál is inkább, mert a hazáját, faját és nemzeti egységét annyira szerető magyar nemzetről volt szó. Hiába húztak hármassal határt közénk mi mindig egyek voltunk, egy célért küzdöttünk.

A cserkészlet fejlődésében éppen a legdicsőbb korszak volt ez a 22 év. Az angol katonatiszt eszméjét átvéve, édes hazánk följébe átültetve kifejlődött egy teljesen új, a maganemében páratlan ifjúsági mozgalom: a magyar cserkészlet. Sosem volt nemzetközi a magyar cserkészlet. Mindig a magyar célt tartotta szemelőtt és mindig a magyar egységet erősítette. „Emberebb embert és magyarabb magyart” jelmonddal indult útjára és meg is közelítette a megközelítés végső határáig

Az elszakított ifjúság ez alatt az idő alatt is igyekezett lépést tartani testvérivel. Minden magyar nyelvű intézetben alakultak cserkészcsapatok. Nem kiabálhatták ki a „magyarabb magyar” jelszót, de cserkészotthonok négy fala között, az őrsi órák meghitt megbeszélésein izzott a hazasze-

retet, a vágyakozás szabad magyar hazánk után. Hogy milyen volt ez a munka azt a felszabadulást követő első hetek mutatták meg. A Magyar Cserkészszövetség felhívására tömegesen alakultak meg a cserkészcsapatok. Nincs olyan újjáéledt magyar intézet vagy ifjúság nevelésével foglalkozó egyesület, mely ne alakítana csapatot. Megindul gyors ütemben a vezetőképzés, megindul a csapatok belső munkája most már átölelve testvéreinket, ugyanazon cserkészszászló alatt, egyazon célért a: szebb magyar jövőért!

Az újjáéledt szatmárnémeti kir. kat. gimnázium tanári testülete is ösmerve a célt és eszközöket mellyel a magyar cserkészlet dolgozfk, elhatározta, hogy megindítja a cserkészmozgalmat intézetünkben. Megalakul a szervező testület, melynek elnöke dr. Lőrincz Lajos gimn. igazgató, tagjai Pakots Károly kanonok, országgyűlési képviselő, dr. Kováts Gyula kanonok, gr. Sztáray Mihály földbirtokos és a tantestület valamennyi tagja. A csapat főparancsnokául Pallós (Platz) Emil tanárt bízták meg, aki régi cserkésziszt és a legelső között volt, akit a Magyar Cserkészszövetség megbízott a felszabadult területek beszerzésével. Az első felszólításra 65 cserkészjelölt jelentkezett. Mindjárt megkezdődött a munka, melynek eredményeképpen március 16-án megrendezte a csapat az ünnepélyes ujoncavatást. Ez az avatás öröké emlékezetes marad a szatmári cserkészlet életében! 236 cserkész vonult fel tisztjeik vezetésével a kir. kat gimnázium dísztermébe, ahol egyszerre tették le a fogadalmat a magyar cserkésztestvéreinkre vitéz dr. Bessenyei György kerületi elnök kezébe. Ott volt a város és vármegye valamennyi vezető embere, dr. Kölcsey Ferenc főispán, Gáspár Gyula tankerületi kir. főigazgató és dr. Csóka polgármester vezetésével.

A Magyar Cserkészszövetség méltányolva munkánkat leigazolta a csapatot 369. sz. »Pázmány Péter« név alatt.

A husvétii vakációban résztvett a csapat 35 taggal a debreceni örsvezetői és segédtszti táborokon, ahol cserkészeink igen szépen szerepeltek és hivatalos igazolványt is kaptak. Május 18-án megrendeztük a »Hősök versenyét« ahol, mint egyike a legjobb csapatoknak elnyertük a Szövetség szallagját. Közben két kirándulást rendeztünk, egyet az Avas hegységbe másikat Nagybánya vidékére. Június hónapot nagytáborra való készülődéssel töltötte a csapat. A Szövetség kimondotta a jelszót; csak azért is táborozni! Leküzdve a sokszor leküzdhetetlennek látszó akadályokat, megrendeztük július 1-14. között a »Felszabadulás« táborunkat. Gyönyörű vidékre a vadregényes és évszázados tölgyek között fekvő gr. Sztáray Mihály birtokában lévő Barkócára mentünk elvonulni a világ zajától és átélni a felszabadulás gondolatát. A táborunk sikeréhez nagyban hozzájárultak a cserkészmozgalmat megértő személyek és egyesületek segélyei. Elsősorban gr. Sztáray Mihály, aki átengedve birtokát megfizethetetlen anyagi

segítséget nyújtott táborunknak. A helybeli Textilgyár 13 m. vászonna ajándékozott meg. A Princz gyár egy teljes konyhafelszereléssel járult hozzá táborunk sikeréhez. Természetbeni adományt kaptunk még Fodor István főintézőtől, valamint Murányi Endre főerdész uraktól. Pénzbeli adományokkal járultak csapatunk felszereléséhez és a táborozási kiadások fedezésére Szatmárvármegyei Gazdasági Bank 100 P. Szülők 550 P. Magyar nemzeti Bank 75. P. dr. Lőrincz Lajos 50 P.

Július második felében a segédtsztek a szentendrei vizivezetői kiképző táborba mennek, hogy elsajátítsák a vizicserkészés megindításához szükséges alapismereteket és jövőre a cserkészésnek ezt az ágát is megindíthassuk.

Évköben nem egyszer résztvett a csapat úgy a jótékony célú gyűjtésen, mint a légo szolgálatban.

Áttekintve nyolchónapi munkánkat, tiszta lelkiismerettel mondhatjuk jó munkát végeztünk magyar hazánk szebb jövője érdekében.

Pallós (Platz) Emil, cs. parnok.

FOTÓKÖR. Az intézet fotóköre f. é. június hó 5-án tartotta meg alakuló közgyűlését Murányi Endre tanár vezetésével. A körnek 19 tagja van. Az idő rövideje miatt ebben a tanévben komoly munkát nem végezhetett az ifjúság. A kör vezető tanára általános utasításokkal látta el a tanulókat és az őszi találkozásra tűzte ki a vakációi munka felülbíráását. Az intézet igazgatósága legmesszebbmenő támogatásban részesíti a kört és hiszi, hogy nagymértékben hozzájárul ez a megmozdulás az ifjúság szépérzékének fejlesztéséhez.

JELENTÉS A KÜLFÖLDI DIÁKLEVELEZÉS MŰKÖDÉSÉRŐL

Mivel az élőnyelvek megtanulására a legjobb eszköz az állandó gyakorlás, beszédben és írásban; felhívtuk tanulóink figyelmét a *külföldi idegen nyelvű levelezés* előnyeire. Tanulóink örömmel vállalkoztak arra, hogy külföldi tanuló társaikkal német vagy francia nyelven levelezésbe lépjenek. Összesen 20 tanuló jelentkezett. Ezek közül német nyelven Svájccal négy, Finnországgal öt, Hollandiával egy, francia nyelven Svájccal 11 (tizenny) tanuló óhajtott levelezni.

A jelentkezésre, a háborus állapotok miatt, eddig csak négy levelet kaptunk Finnországból. Ezek csak bemutatkozó jellegűek. Jövőre előreláthatólag több levelezőtagra és gyakoribb levélváltásra számíthatunk

SPORTKÖR

Az intézet sportköre f. é. január hó 9-én tartotta alakuló gyűlését, amelyen a következő tisztikart választották meg: Elnök: Fonó Károly

VIII. o- t., pénztáros: Fúgel Béla VII. o, t., jegyző: Hoffman Rudolf V. o. t. A megalakulástól kezdve heti 2 órában gyakorló gyűléseket tartott a sportkör. Résztvett iskolaközi labdarugó versenyen és asztali tenniszversenyen, majd egy házi asztali tennisz és atletikai versenyt rendezett a következő eredménnyel: asztali tenniszverseny egyéni: I. Tatár Miklós VII., I. Fecser János V. o. t. A páros mérkőzésen: I. Tatár Miklós VII.— Szűcs János VI., II. Ádámsik Gyula VII.— Vinkler Tibor V. o. t.

Az atlétikai mérkőzések eredményei a következők: 100 m. síkfűtés: I. Bercsényi Béla VIII. 12 másodperc, II. Antal Sándor VII. 12'1 másodperc. 200 m. síkfűtés: I. Bercsényi Béla VIII. 25 másodperc, II. Antal Sándor VII. o. t. 26 másodperc.

Magasugrás: I. Némethi Andor VIII. o. t. 157 ½ cm., II. és III. Juranits Miklós VIII. és Fugel Béla VII. o. t. 155 cm. eredménnyel.

Távolugrás: I. Fugel Béla VII. o. t. 538 cm., II. Némethi Andor VII. o. t. 508 cm.

Súlydobás 7 ¼ kg. golyóval: 1. Biriki Mihály VI. o. t. 940 cm., II. Némethi Andor VII. o. t. 898 cm.

Diszkoszvetés: I. Némethi Andor VII. o. t. 27 m. 19 cm. II. Schlagetter Nándor VII. o. t. 26 m. 20 cm.

Az állandó esőzés miatt csak az utolsó 2 héten lehetett a legszükségesebb edzéseket megtartani, nagyrészt ennek tulajdonítható a gyenge ifjúsági eredmény.

A Sportkör vagyona 9 P 54 fillér, mely összeg a helybeli ref. gimnázium labdarugó csapatával játszott mérkőzés tiszta bevételének felerésze. A Sportkör központi száma: 766.

DIÁKKAPTÁR.

A vezető tanár a VIII. oszt. tanulókkal március 4-én rövid megbeszélést folytatott a Diákkaptár mozgalom szervezetéről és céljáról. A megbeszélést tett követte, megalakult a szervező bizottság és előkészítette az alakuló gyűlést. Megfelelő előkészületek után március 5-én d. u. tartotta az intézeti Diákkaptár alakuló gyűlését nagy lelkesedés mellett. A tisztikar megválasztása után a tagok összeírásához láttak. Rövid néhány nap után a tagok száma 309-re emelkedett.

A Diákkaptár alakulása után mlndjárt meg is kezdte gyűjtési munkáját. Március 18-án volt az első anyagbeváltás az intézet udvarán. Rég nem látott forgalomnak volt szemtanuja az intézet. Megjelentek a ruhás kosarak; toló kocsik, bevonultak hátizsákkal megrakott diákok. Mindenkinek volt valami hozni valója, mindenki szemtanúja akart lenni a kaptár első munkájának.

Az első anyagbeváltás eredménye a következő volt: 101.90 kg. ko-

vácsolt vas, 29 kg. öntött vas, 2.30 kg. sárgaréz, 135 kg. vegyespapír és 21 kg. ujságpapír.

A gyűjtéseket hetenként megismételtük. Feltűnően sok volt a folyóirat és a rézkilincs. Másnap jelentkezett egy kárt szenvedett intézet is és megtalálták a rézkilincseit.

A gyűjtési kedv fogyni kezdett, mert a kaptár csak az értékesíthető anyagért fizetett. A gyűjtés azonban tovább folyt. Az összegyűjtött anyagot teljes mértékben csak az évzáró után tudtuk értékesíteni, amikor az országos vas- és fémgyűjtő kiküldötte mindennemű fémhulladékot átvett. A vasnapok alkalmával a Diákkaptár 742 kg. vasat, 186 kg. kereskedelmi öntvényt, 39 kg. kereskedelmi vasat, 174 kg. bádogot, 5 kg. horgonyt, 4 ólmot, 7 kg. vörösrezt, 15 kg. sárgarezet értékesített.

A Diákkaptárnak 105 P 29 fillér betétje van. A Kaptár tagjai nem feledkeztek meg az árvizkárosultakról sem. Szerény jövedelméből 20.25 P-t ajánlottak fel az árvizkárosultaknak. Az intézet Diákkaptára a kezdet nehézségein túl van, az új tanévben friss erővel látnak majd munkához a nemzet kis munkásai.

ISKOLAI HATÓSÁGOK.

Az iskola fenntartója a m. kir. államkincstár. Az épület tulajdonosa a magyar Katólikus Tanulmányi Alap.

Vallás és közoktatásügyi miniszter: *Dr. Hóman Bálint* m. kir. titkos tanácsos.

Államtitkárok; Fáji Fáy István, dr. Szily Kálmán, dr. Stolpa József és báró Wlassics Gyula.

A nevelés és közokt. csoport főnöke; dr. Kósa Kálmán min. osztályfőnök.

A visszacsatolt erdélyi és keletmagyarországi ügyek osztályának élén: dr. Balassa Brunó miniszteri osztályfőnök áll.

A középiskolai (V. 1.) ügyosztály főnöke: dr. K. Kovács Gyula min. osztályfőnök.

A szatmárnémeti tankerület kir. főigazgatója: Gáspár Gyula, helyettese Tereh Géza tanügyi tanácsos, szakelőadó.

Tanári testület

Folyószám	A TANÁR NEVE	Minősége	Képesítése	Szolgálati éve		Mely tárgyat, mely osztályokban és heti hány órában tanít?	Heti óraszám	JEGYZET
				Összesen	Ennel az intézménnyel			
1	Dr. Lőrincz Lajos	ig. tanár	föld.r. tört.	23	1	Történelem VIII. 4.	4	
2	Antal Péter	h. tanár.	német magyar	3	1	Magyar VI. 4. VIII. 5. Német III., V., VI., VII., VIII. 3-3.	24	VI. o. f. a. t. k. óre, a Kazinczy Onképző kör v. tanára
3	Burai Béla	h. tanár	földrajz történelem	3	1	Földrajz I. a. I. b. II. b. 4-4, VII. 2. Történelem IV. b. 3.	17	I. a. oszt. f. a földrajzi szertár óre
4	Czibalmos László	h. tanár	menyiség t. természettan	5	1	Mennyiségtan II a. 5. Természettan III. 2. Magyar IV. a., IV. b. 4-4. V. 4.	19	III. oszt. f.
5	Dr. Dancu Vazul	rendes tanár	történelem román	23	1	Román I. a., I. b., II. a., II. b., III., IV. a., IV. b., V., VI., VII. 2-2.	20	
6	Dr. Dobos János	kat. megbiz. h. tanár	r. kat. hittan	1	1	Hittan I. a., I. b., II. a., II. b., III., IV. a., IV. b., V., VI., VII., VIII. 2-2.	18	Intézeti Mária Kongregáció vezető
7	Gnándt János	kat. megbiz. tanár	történelem földrajz	5	1	Történelem V., VII. 3. Földrajz III. 2. IV. a., IV. b. 1-1. VIII. 2-2.	12	irodába beosztott tanár
8	Groza Ferenc	rendes tanár	latin görög	33	33	latin III., VI. 3. Német IV., a. IV. b. 3. Magyar ny. II. a. 5.	17	
9	Hartly Domokos	rendes tanár	m. tan. term. t.	19	1	Mennyiségtan II b. 5.	5	ig.-h.
10	Haller Ferenc	h. tanár	term. rajz term. tan. vegytan	1	1	Term.-r. V. 4. Tört. I. b. 2. Eg.-t. IV. a. IV. b. 1. Testn I. b. II. a. II. b. 3-3.	17	I. b. o. f.

Folyószám	A TANÁR NEVE	Minősége	Képesítése	Szolgálati éve		Mely tárgyakat, mely osztályokban és heti hány órában tanított?	Heti óraszám	JEGYZET
				Összesen	Ennél az intézetnél			
11	Kirilla Tivadar	rendes tanár	testnevelés	23	23	Testnevelés III., IV. a., IV. b., V., VI. VII. VIII. 3-3.	21	A Sportkör vezetője
12	Kis-Horváth Jenő	s. díjas tanár	magyar német	1	1	Magyar nyelv I. a. 6. II. b. 5. VII. 4. Földrajz II. a. 4.	19	Az ifj. kör vezetője IV. a. o. f.
13	Dr. Láng Ferenc	r. tanár	latin tört.	21	1	Latin VIII. 3. Tört. I. a., II. a., II. b. 2. III., IV. a., VI. 3-3.	19	VIII. oszt. főnöke
14	Medveczky Lajos	s. díjas tanár	magyar német	3	—			1941. jun. 7-én left kinevezve
15	Murányi Endre	k. megb. r. tanár	francia román	8	1	Francia ny. V., VI. 4-4. VII., VIII. 3. Magyar nyelv III. 4.	18	VII. o. f. A Fotóköri vezetője
16	Nagy Lajos	h. tanár	m.-tan term.-tan	4	1	Mennyiségtan I. a, I. b. 4. V. 3. Természettan VII., VIII. 4.	19	V. oszt. f. Term. sz. óre
17	Pallós-Platz Emil	r. tanár	m.-tan term.-tan	8	1	M.-tan III. IV. a. IV. b. VI. VII. 3 VIII. 3. Gazd. és társ. ism. VI. 2.	20	Dijkezelő Cserkész pr.-nok.
18	Schneider József	r. tanár	term rajz vegytan	35	18	Term. r I a I b 2 II. a II b. 2 IV. a IV b 3 VI. 3. Ének I a I b. 2 II a II b 2 III o 1.	21	III a oszt f A term rajzi szertár óre
19	Szopos Kálmán	r. tanár	rajz	5	1	Rajz I a I b II a II b. III, IV a. IV. b. 2-2 Szépirás I a. I b. II a. II b 1-1.	18	II. b o f A rajz sz. óre
20	Terebesi János	r. tanár	latin, görög, román	6	4	Latin ny. IV. a. IV. b V VII. 3-3 Magyar nyelv I. b 6.	8	V b o f

A rendes órarend keretén kívül tanító hittanárok és oktatók:
 Ulicsák Sándor (magyar g. k.), Dr. Dragomir János (román g. k.), Szabó Sándor (ref.), Matos Pál (ev.), Frischmann Máyer (izr. ort.), Kalmár Miklós (izr. neolog.)
 Altisztek és szögák: Ophent István, Kiss György, Liteczky Lajos, Szabó József.

TANÁROK TÁRSADALMI ÉS IRODALMI MUNKÁSSÁGA

Dr. Lőrincz Lajos szatmári püspöki tanácsos, szentszéki bíró, Szatmárnémeti szab. kir. város törvényhatóságának tagja, a szatmármezei Kölcsey Kör alelnöke, a szatmári róm. kat. Karitás egylet szakosztályelnöke. Ünnepi beszédeket tartott az intézet ünnepélyein. Több alkalmi ünnepi beszédet és szentbeszédeket tartott Szatmáron és más helyen. Előadója a szatmári népfőiskolának. Megírta a gimnázium 21 éves román megszállási történetét és más kisebb cikkeket.

Antal Péter a szatmárnémeti Jótékony Nőegylet választmányi tagja, népfőiskolai előadó. Magyar helyesírási tanfolyamot tartott a r. k. leányklub rendezésében. A Szamos napilapban nyelvművelő cikke jelent meg.

Burai Béla a szatmárnémeti népfőiskola előadója.

Gnándt János a szatmárnémeti népfőiskola előadója.

Dr. Láng Ferenc a szatmárnémeti Jótékony Nőegylet főtítkára. Az Erdélyi Párt igazgatósági tagja. A püspöki könyvtár őre. A »Hildegárda« lap munkatársa. Több cikket írt helybeli lapokba.

Murányi Endre a szatmárnémeti Jótékony Nőegylet választmányi tagja, a népfőiskola előadója.

Platz Emil a Pázmány Péter cserkészcsapat parancsnoka, a kat. Karitás választmányi tagja. Több cikket írt a cserkészzel kapcsolatban.

Szopos Kálmán a szatmárnémeti Jótékony Nőegylet választmányi tagja, több esztétikai cikket írt.

TANKÖNYVEK

Az 1940—41. iskolai évben használt tankönyvek:

I. osztály. Nagy katekizmus, Szt. István Társulat kiadása. Alszeghy—Sik—Techert: Magyar Nyelvtan I. Alszeghy—Sík—Brisits: Magyar olvasókönyv I. Balogh: Magyarok története III. Bodnár—Kalmár: Magyarország földrajza. Kerékgyártó—Mohay: A ház és kert természetrajza. Gidró—Holenda: Mennyiségtan I—II. Németh—Sólymos: Daloskönyv I.

II. osztály. Dr. Pokorny: Ószövetségi bibliai történet. Alszeghy—Sik—Techert: Magyar nyelvtan I. Alszeghy—Brisits—Sík: Magyar olvasó II. Balogh: Magyarok története III. Bodnár—Kalmár: A világrészek nép és földrajza. Kerékgyártó—Mohay: A magyar föld és az idegen tájak természetrajza. Gidró—Holenda: Mennyiségtan II. Németh—Sólymos: Daloskönyv.

III. Osztály. Dr. Pokorny: Ujszövetségi bibliai történetek. Alszeghy—Sik—Techert: Magyar nyelvtan III. Alszeghy—Brisits—Sík: Magyar olvasó III. Balogh: Magyarok története III. Bodnár—Kalmár: Általános földrajz. Bodnár—Kalmár: Magyarország földrajza I. Bodnár—Kalmár: (Az öt világrész földrajzából) Észak-Amerika földrajza. Dr. Jirka Alajos: Latin olvasó I. Jámbor—Kemenes: Latin nyelvtan. Bitter—Puhr: Német nyelvkönyv III. Öveges: Fizika. Borosay—Holenda: Mennyiségtan III. Biró: Művészeti alkotások III—IV., Német—Sólymos: Daloskönyv III.

IV. osztály, Dr. Auberman Miklós: Kat. Szertartástan. Alszeghy—Brisits—Sík: Magyar irodalmi olvasókönyv IV. Marczinkó—Pálfy—Várady

A magyar nemzet elbeszélő története. Bodnár—Kalmár; Magyarország története I. Dr. Jirka Alajos: Latin olvasókönyv IV. Bitter—Puhr: Német olvasó. Kerékgyártó—Somogyi: Ásványtan és földtan. Borosay—Holenda—Korányi: Mennyiségtan IV. Melly—Pordányi—Mohay: Egészségtan IV. Biró: Művészeti alkotások.

V. osztály. Dr. Töttössy; Hittan. Alszeghy—Brisits—Sik: Magyar irodalmi olvasó V. Marczell—Szegedi: Az antik világ és a keresztény Európa története. Marczell—Szegedi: Középkor és újkor története. Márkus: Szemelvények Livusból. Vézner; Latin lírai költemények. Bitter—Puhr: Német nyelvkönyv. Birkás; Francia nyelvkönyv V., Kerékgyártó—Mohay: A természet élő világa. Borosay—Holenda—Korányi: Algebra-mértan.

VI. osztály. Töttössy M.: Erkölcsstan. Alszeghy—Brisits—Sik: Magyar irodalmi olvasó VI. Marcell—Szegedi: A legújabb kor története. Csóka—Zibolen: Gazdasági és társadalmi ismeretek. Cicero In. Cat. Dr. Márkus: Szemelvények Vergilius Aeneiséből. Bitter—Mayer—Puhr: Német nyelvkönyv VI. Birkás—Petrich: Francia nyelvtan VI. Borosay—Holenda—Korányi: Mennyiségtan VI. Horváth—Simon: Négyjegyű logaritmus.

VII. osztály. Töttössy M.: Egyháztörténet. Prónay—Alszeghy—Sik: Magyar irodalom és olvasókönyv VII. Marczell—Szolomayer: Világtörténet IV. rész. Miskolczi—Szolomayer: Magyarország oknyomozó története. Bálint: Magyarország földrajza lic. II. o. Márkus: Szemelvények Vergilius Aeneiséből. Csengeri: Cicero De officiis. Bitter—Teveli: Német irodalmi olvasó VII. Birkás: Francia irodalmi olvasó VII. Mattyasovszky—Bodocs: Fizika VII. Borosay—Mattyasovszky: Algebra II. Horváth—Simon: Négyjegyű logaritmus.

VIII. osztály. Töttössy M.: Hitvédelem. Prónay—Alszeghy—Sik: Magyar irodalom VIII. Miskolczi—Szolomayer: Magyarország oknyomozó története. Alkotmánytani és földrajzi ismeretek a falszabadult területek középiskoláinak VIII. osztálya számára, kiadta a Vkm. Vézner; Horatius, Édes—vitéz Esztergomy: Szemelvények Cornelius Tacitus műveiből. Bitter: Német irodalmi olvasó VIII. Birkás: Francia irodalmi olvasó VIII. Mattyasovszky Bodocs: Fizika VIII. Borosay...Mattyasovszky: Geometria. Horváth—Simon: Négyjegyű logaritmus.

ÉRDEMSOROZAT

A rövidítések magyarázata: r. k. = róm. kat.; g. k. m. = magyar gör. kat.; g. k. r. = román gör. kat.; ref. = református; ev. = ágostai hitvallású evangélikus; g. kel. = gör. kel.; izr. = izraelita. A számok magyarázata: 1 = jeles; 2 = jó; 3 = elégséges; 4 = elégtelen. Az általános tanulmányi eredmény: 1 = kitűnő, 1 = jeles, 2 = jó, 3 = elégséges, 4 = elégtelen. A díjkezdvezmények fokánál: 1 f. = 1. fokozat (80 P), 2 f. (60 P), 3 f. (40 P), 4 f. (20 P), m. = díjmentes, i = internátusban lakó növendék.

A gimn. II. és III. osztályába felvételi vizsgálatot tett tanulók érdemjegyei

A tanuló neve és vallása	Melyik osztályba	A vizsgálat ideje	Tantárgyak		JEGYZET
			Magyar- nyelv	Mennyi- ségtan	
Barényi Antal r. k.	II.	nov. 13.	3	3	
Danku László r. k.	II.	nov. 13.	2	2	
Dvorzsák Lajos r. k.	II.	nov. 7.	2	3	
Haris Kálmán r. k.	II.	nov. 24.	3	3	
5. Herváth János r. k.	II.	nov. 7.	3	3	
Jäger Béla r. k.	II.	nov. 13.	1	1	
Lebedi István r. k.	II.	nov. 24.	3	3	
Nevezi Sándor r. k.	II.	nov. 7.	3	3	
Palencsár Vilmos r. k.	II.	nov. 7.	3	3	
10. Papp József r. k.	II.	nov. 13.	3	3	
Popozsnyi István r. k.	II.	nov. 7.	2	2	
Roskó József gk. m.	II.	nov. 13.	2	2	
Schreier Ferenc r. k.	II.	nov. 7.	3	3	
Vagrín István r. k.	II.	nov. 13.	3	3	
15. Winkler László r. k.	II.	nov. 7.	3	3	
Marthy Vilmos r. k.	III.	nov. 7.	2	2	
Pék György r. k.	III.	nov. 7.	1	2	
Tündik László r. k.	III.	nov. 7.	1	1	

I. A. osztály.

Osztályfőnök: *Burai Béla.*

Folyószám	A tanuló neve, vallása	T a n t á r g y a k											Ált. tanulm. ered,	Tandíj			
		Magaviselet	Rendszeretet	Hittan	Magyar nyelv	Történelem	Földrajz	Természetr.rajz	Mennyiségtan	Rajz	Testnevelés	Szépíráás			Ének	Román nyelv	
	Anderco Romulus gk. r. i.	1	1	1	3	3	2	2	2	3	2	2	2	1	3	—	
	Babb István rk.	2	2	1	3	3	3	3	4	3	3	2	2	1	4	—	
	Balogh Péter gk. m.	1	2	2	3	3	3	2	3	2	2	2	3	1	3	II. f.	
	Barna Gyula rk. i.	2	3	1	3	3	2	2	3	2	1	2	2	1	3	II. f.	
5	Bayer Ernő rk.	1	1	1	3	3	3	2	3	2	2	1	1	2	3	—	
	Bánk József gk. m.	1	1	1	2	3	2	2	2	2	3	2	2	2	2	—	
	Berendi István gk. m. ism.	1	1	1	3	3	3	2	3	1	1	1	2	2	3	II. f.	
	Biró András rk.	1	1	1	1	2	1	1	2	1	3	1	1	1	2	II. f.	
	Czinzel József rk. i.	2	2	1	3	3	3	3	4	3	1	3	2	2	4	I. f.	
10	Dolóczki Géza rk.	2	1	2	3	3	3	3	3	3	1	2	3	2	3	I. f.	
	Duli Béla gk. m.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	m.	
	Geng István rk. i.	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	1	1	1	III. f.	
	Ginál István rk. i.	1	1	1	3	1	3	2	2	3	1	2	1	1	3	II. f.	
	Gnándt Zoltán rk. i.	2	4	3	4	3	3	4	4	3	2	3	3	2	4	—	
15	Hegyessy Sándor rk. i.	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	1	1	1	III. f.	
	Hirth József rk. ism. i.	2	2	2	3	2	3	2	4	3	2	2	2	1	4	—	
	Husztai Zoltán ref.	2	2	1	4	3	3	3	3	3	2	3	2	2	4	I. f.	
	Halász Imre gk. m.	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	1	1	1	IV. f.	
	Jakab Pál rk. i.	1	2	1	3	2	3	3	3	3	3	3	2	1	3	II. f.	
20	Kiss Géza rk.	1	1	2	3	3	3	3	3	2	2	3	2	1	3	I. f.	
	Kiss Lajos rk. i.	1	2	2	2	3	3	2	3	2	2	3	1	1	3	I. f.	
	Kófity Pál gk. m.	1	1	1	2	1	3	1	3	3	2	3	1	1	3	I. f.	
	Komoróczy Miklós rk.	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	—	
	Kozányi Zsigmond rk.	1	1	1	1	1	2	1	2	2	1	3	1	1	2	II. f.	
25	Kozma László gk. r.	2	2	1	3	3	3	3	3	3	2	3	2	2	3	—	
	Lieb Károly rk. i.	1	1	1	3	3	3	3	2	3	1	2	1	2	3	II. f.	
	Ludescher István rk. i.	1	1	1	3	2	3	2	3	3	2	3	1	2	3	—	
	Lujdort Antal rk.	1	1	1	3	2	2	3	3	2	3	2	2	2	3	II. f.	
	Lupcsa Mihály rk.	1	1	1	1	3	2	2	2	2	2	1	1	1	2	III. f.	
30	Mán Dénes gk. m.	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2	2	1	1	1	II. f.	
	Marián János gk. r.	2	1	1	2	3	2	1	4	2	2	2	1	1	4	—	
	Mitró Károly gk. m. i.	1	1	1	2	2	2	1	2	2	1	3	1	2	2	III. f.	
	Nagy Attila rk.	2	1	3	3	3	3	3	4	3	3	1	2	2	4	—	
	Nagy Kálmán rk.	2	2	1	3	3	3	3	4	3	1	2	3	2	4	—	
35	Pintye András gk. m.	2	2	2	3	3	3	3	3	3	1	3	2	2	3	—	
	Popovics István gk. m. i.	1	1	1	3	2	2	2	3	3	2	2	1	1	3	I. f.	
	Ráthonyi Kristóf rk.	1	1	1	2	1	2	2	2	2	2	2	1	1	2	III. f.	
	Sándor István gk. m.	2	2	1	4	3	3	3	4	2	1	3	1	1	4	—	

I. A. osztály.

Osztályfőnök: *Burai Béla.*

Folyószám	A tanuló neve, vallása	T a n t á r g y a k											Ált. tanulm. ered.	Tandíj		
		Magaviselet	Rendszeretet	Hittan	Magyar nyelv	Történelem	Földrajz	Természetr.rajz	Mennyiségtan	Rajz	Testnevelés	Szépirás			Ének	Román nyelv
40	Sándor László ref.	1	1	1	2	2	2	2	3	2	1	2	1	1	2	II. f.
	Sirgel József rk.	1	1	2	3	3	3	3	3	2	1	3	2	2	3	II. f.
	Siska Miklós gk. m. ism.	1	2	2	3	3	3	3	3	1	1	2	1	1	3	II. f.
	Szabó Ferenc rk.	1	3	1	2	2	3	2	3	1	2	1	1	2	3	II. f.
	Szenczi Sándor rk. i.	2	1	1	3	3	3	2	3	3	2	3	2	1	3	—
	Tepfenhardt János rk.	2	1	2	3	3	3	3	4	3	2	2	1	2	4	—
45	Tempfli Gyula rk.	2	1	2	4	3	3	3	3	2	2	3	1	2	4	—
	Tóth György gk. m. i.	2	1	1	3	2	2	2	3	2	2	3	1	1	3	—
	Turi András gk. m.	2	1	1	3	1	3	3	4	3	3	3	2	2	4	—
	Wieland Ferenc rk. i.	1	1	1	3	1	2	2	2	2	1	3	2	1	2	II. f.
	Weisz László izr.	1	1	1	1	2	1	1	1	2	3	2	1	1	2	—
50	Winkler István rk. i.	1	1	1	3	3	3	2	2	3	1	2	1	2	3	I. f.
	Windt Rudolf rk.	2	3	2	3	1	3	2	4	3	2	3	2	1	4	—
	Záha János gk. r.	1	1	1	3	3	2	3	2	3	3	3	1	2	3	—
	Zichermann Jenő izr.	1	1	1	2	2	1	1	1	3	3	3	1	1	2	—
	Zolcsák István rk. i.	1	1	1	1	2	1	1	2	3	3	2	1	2	2	III. f.
55	<i>Magántanulók:</i>															
	Anderkó József gk. r.	-	2	1	3	2	3	3	3	3	3	2	3	2	3	—
	Anderco Szergej gk. r.	-	1	1	2	1	1	1	2	3	2	2	1	2	2	—
	Bráz Sándor rk.	-	2	1	3	3	3	2	2	2	3	3	3	3	3	60P.
	Czier Antal rk.	-	2	1	3	1	1	2	3	3	3	3	3	3	3	25 »
60	Führ Lajos ref. ism.	-	3	2	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4	60 »
	Haris Károly rk.	-	3	1	3	2	2	3	2	3	3	3	3	3	3	25 »
	Káel Gábor rk.	-	2	1	2	2	3	2	1	2	2	2	2	1	2	—
	Kirilla József gk. m.	-	2	2	3	3	2	3	2	2	2	3	2	3	3	60 »
	Klyucsuk Viktor gk. m.	-	3	1	3	1	2	3	3	2	3	3	3	3	3	25 »
65	Konrád Gyula rk.	-	2	1	1	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	60 »
	Metzig István rk.	-	2	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2	1	2	— »
	Pers Jenő rk.	-	2	1	1	1	2	2	2	2	2	2	3	2	2	m.
	Reiz István rk.	-	3	1	3	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	60 »

Nem jelentkezett vizsgálatra: Hrițiu Teofil, Margittay László,
Mindák László, Szabó Géza, Vavrek Antal.

Kimaradt: Kávási Gábor.

Összesen: 73.

I. B. osztály.

Osztályfőnök: *Haller Ferenc.*

Folyószám	A tanuló neve, vallása	T a n t á r g y a k											Ált. tanulm. eredm.	Tandíj		
		Magaviselet	Rendszeretet	Hittan	Magyar nyelv	Történelem	Földrajz	Természetről	Mennyiségtan	Rajz	Testnevelés	Szépíráás			Ének	Román nyelv
	Anderkó Viktor gk. m.	1	2	2	3	3	2	3	3	3	2	3	2	3	3	—
	Bendel János rk. i.	1	2	1	2	2	3	3	3	2	1	2	2	3	3	II. f.
	Biró Péter rk. i.	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	2	1	1	1	III. f.
	Bognár Béla gk. m. ism.	1	1	1	2	2	3	2	3	3	1	2	2	3	3	—
5	Csuka János rk. i.	1	2	2	3	3	2	2	3	2	3	2	1	3	3	II. f.
	Demeter Sándor gk. m.	1	1	1	2	2	3	3	2	3	1	3	2	3	3	I. f.
	Enyedi Ferenc rk.	2	3	2	3	3	2	3	4	3	2	3	3	3	4	—
	Farkas Ferenc rk.	2	2	1	3	2	3	3	4	3	2	2	3	3	4	—
10	Fehér Kálmán rk. i.	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	III. f.
	Fenyvesi Géza rk.	1	1	1	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	III. f.
	Fodor Kálmán rk. i.	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	III. f.
	Grünfeld József izr.	2	2	1	2	2	2	2	1	3	3	3	1	2	2	—
	Győrfi László rk.	1	2	2	3	3	3	2	3	1	2	2	1	2	3	—
	Hintalan Béla rk.	2	2	2	3	3	3	3	4	3	1	3	3	3	4	I. f.
15	Hochdorfer Ferenc rk.	2	3	2	3	4	3	2	3	3	3	3	1	3	4	I. f.
	Holájer István rk.	1	1	1	2	2	2	2	2	1	1	2	2	2	2	III. f.
	Horneac Aurél gk. r.	2	2	1	3	3	3	3	3	2	2	3	1	1	3	I. f.
	Hudák István rk.	1	1	1	2	1	1	1	2	1	2	1	1	1	2	III. f.
	Janiczky Pál rk.	1	1	2	3	3	3	1	2	2	2	1	1	3	3	—
20	Jékel István rk.	1	2	1	3	2	3	3	3	2	1	2	1	3	3	I. f.
	Kis Ferenc rk. i.	2	2	2	3	3	3	3	4	3	1	3	3	3	4	I. f.
	Klein Imre izr.	1	1	1	1	1	2	1	1	2	2	1	1	1	2	—
	Kosztya Gábor gk. m.	1	2	1	2	2	3	3	3	3	2	3	2	3	3	—
	Krájnik István rk.	2	2	1	4	3	3	2	3	2	2	2	2	2	4	—
25	Krucz István rk. i.	2	3	1	3	3	3	3	4	2	3	3	3	2	4	—
	László István g. kel.	1	3	2	3	2	3	2	3	2	2	2	1	2	3	I. f.
	Morar János gk. m.	1	2	1	3	2	2	2	1	2	2	3	1	2	2	III. f.
	Nagy István gk. m. ism.	2	2	2	3	3	3	2	3	2	2	3	1	2	3	—
	Nyirán József gk. m.	2	3	2	4	3	3	3	3	3	2	3	3	3	4	—
30	Oláh József gk. m.	1	2	1	3	2	3	2	3	2	2	2	1	2	3	II. f.
	Pap János gk. r.	2	3	1	4	3	4	3	4	3	2	3	2	3	4	—
	Payer József rk.	2	3	1	4	3	3	2	3	3	3	3	2	3	4	—
	Pál János rk.	1	2	3	3	3	3	2	3	2	2	3	2	2	3	I. f.
	Pátyodi Endre rk.	1	1	1	2	2	2	2	3	2	1	2	2	2	2	II. f.
35	Perémi Ferenc rk. i.	2	3	1	3	3	3	2	4	3	2	2	2	3	4	—
	Petrovai Mihály rk.	1	2	1	2	2	3	2	2	2	2	2	1	2	2	I. f.
	Pintili Pál gk. m. i.	1	1	1	2	2	2	2	1	3	1	2	1	1	2	—
	Pollák József rk. i.	2	3	3	4	4	2	3	4	3	3	3	2	2	4	—

I. B. osztály.

Osztályfőnök: *Haller Ferenc.*

Folyószám	A tanuló neve, vallása	T a n t á r g y a k											Ált. tanulm. eredm.	Tandíj		
		Magaviselet	Rendszeretet	Hittan	Magyar nyelv	Történelem	Földrajz	Természettud.	Mennyiségtan	Rajz	Testnevelés	Szépíráás			Ének	Román nyelv
40	Pop Máriusz gk. r.	2	2	1	3	3	3	3	3	3	2	3	2	1	3	—
	Popper Mihály izr.	1	2	2	2	3	3	2	3	3	3	2	1	2	3	—
	Poszet József rk. i.	1	1	1	2	1	1	1	2	3	1	2	1	1	2	III. f.
	Princz Péter izr.	1	1	1	1	2	2	1	2	3	3	2	1	2	2	—
45	Rácz József gk. m.	2	2	2	3	3	3	3	4	2	2	3	1	3	4	—
	Reiz Antal rk.	1	1	1	2	2	2	1	3	2	2	3	1	2	2	III. f.
	Román István gk. m.	2	1	1	3	2	3	3	4	3	1	1	1	3	4	I. f.
	Róbel Antal rk. i.	1	2	1	2	2	2	2	2	3	1	3	1	2	2	III. f.
50	Rózsa Győző gk. r.	2	2	1	3	3	3	3	3	2	3	3	1	1	3	—
	Schlachter János rk. i.	1	2	1	3	1	1	2	2	2	2	2	1	2	2	III. f.
	Sebesi Gyula gk. m. i.	1	2	1	2	3	1	2	2	2	3	3	2	2	2	—
	Selmeczi Sándor rk. i.	1	1	1	2	1	1	2	2	2	1	2	1	2	2	III. f.
55	Simonca László gk. r.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	III. f.
	Steinbinder Márton rk. i.	2	2	1	4	3	3	3	3	3	2	3	2	3	4	—
	Szmutku Sándor rk. i.	1	2	1	3	2	2	2	3	3	2	3	2	3	3	I. f.
	Szpivák Ferenc gk. m. i.	2	3	2	3	3	3	3	4	3	2	3	2	3	4	—
55	Vendlinger György rk. i.	2	2	2	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	3	—
	Vieland István rk. i.	1	2	1	3	2	1	1	2	1	1	2	2	2	2	II. f.
	Zimán János gk. m.	1	1	1	3	1	2	2	2	2	2	3	1	2	2	—

Kimaradt: Czier Antal, Maxim Aurél.

Megtelt: Pintye György.

Összesen: 60.

II. A. osztály.

Osztályfőnök: Schneider József.

Folyószám	A tanuló neve, vallása	T a n t á r g y a k											Tandj			
		Magaviselet	Rendszeret	Hittan	Magyar nyelv	Történelem	Földrajz	Természetr.rajz	Mennyiségtan	Rajz	Testnevelés	Szépirás		Ének	Román nyelv	Ált. tanulm. eredm.
	Asztalos Béla rk.	1	1	1	2	2	2	2	3	2	2	2	1	2	2	II. f.
	Barbul András gk. m. i.	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	3	1	1	2	II. f.
	Barényi Antal rk. i.	1	1	1	1	2	3	1	3	3	fm	1	1	2	3	III. f.
	Békéssy József rk.	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2	3	3	2	2	II. f.
5	Brodács János rk. i.	1	1	1	1	1	3	1	3	3	2	2	2	2	3	III. f.
	Buzás János gk. r.	2	2	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	—
	Darabán József gk. m.	1	1	1	2	1	2	1	3	2	2	2	1	2	2	II. f.
	Fried Gábor izr.	1	1	1	1	2	2	1	1	3	2	2	1	1	2	—
10	Góznér József rk. i.	1	1	1	2	2	2	1	2	3	2	3	1	2	2	III. f.
	Haris Kálmán rk.	2	2	1	3	3	3	3	3	2	2	2	1	2	3	I. f.
	Hájtájer Gyula rk.	1	1	1	1	3	2	1	3	3	2	2	1	2	3	—
	Horváth Bertalan rk.	1	1	1	2	2	2	1	2	3	2	3	1	2	2	—
	Juhász János rk. i.	2	2	1	3	3	3	3	4	3	2	2	3	2	4	—
15	Kamenszky Sándor rk. i.	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	1	1	IV. f.
	Koskocsák Gyula rk.	1	1	1	1	3	2	2	2	2	1	2	1	1	2	II. f.
	Krájcsi Viktor rk. i.	2	2	2	2	2	2	2	3	3	2	3	1	2	3	—
	Kramli Károly rk.	1	2	1	2	2	3	2	3	3	3	2	1	2	3	III. f.
	Marina László gk. m. i.	2	2	1	2	3	3	3	3	3	3	3	2	2	3	—
20	Mellau György rk. i.	1	1	1	1	1	1	1	2	2	fm	1	1	1	2	IV. f.
	Mets Miklós rk.	1	1	1	2	3	3	2	3	3	2	2	1	2	3	I. f.
	Mosiczuk Sándor rk. i.	1	1	1	3	3	3	2	3	3	fm	3	3	2	3	I. f.
	Pántlik Béla rk. i.	1	2	2	2	3	3	1	3	3	2	3	1	2	3	II. f.
	Pászti Mihály rk. i.	1	2	1	1	1	1	1	2	3	2	2	1	1	2	III. f.
25	Popovics Sándor gk. m. i.	1	1	1	2	2	2	1	3	3	1	2	1	1	3	—
	Riczmann István rk. i.	1	2	1	3	2	3	2	3	3	2	2	2	2	3	II. f.
	Roskó József gk. m.	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	2	1	1	1	II. f.
	Róth Ferenc rk.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	IV. f.
	Savanyu János gk. m.	2	2	2	3	3	3	2	3	3	1	3	1	2	3	I. f.
30	Schlachter István rk. i.	1	1	1	2	2	2	2	2	3	2	3	1	2	2	III. f.
	Schreier Ferenc rk.	1	1	1	3	2	2	2	2	2	1	3	1	2	2	IV. f.
	Simf Sándor rk.	1	1	1	2	3	2	2	2	2	1	1	2	2	2	I. f.
	Szabó Béla rk.	1	1	1	1	1	2	1	3	2	1	2	2	1	2	—
	Tempfli Tibor rk. i.	1	1	1	1	2	2	1	2	3	1	3	2	1	2	I. f.
35	Vagrín István rk. i.	2	2	1	3	3	3	3	3	2	2	2	3	2	3	I. f.
	Winkler Ferenc rk.	2	2	2	2	3	3	3	3	3	2	3	2	2	3	I. f.
	Winkler László rk. i.	2	2	2	3	3	3	2	4	3	2	2	1	2	4	—

II. A. osztály.Osztályfőnök: *Schneider József.*

Folyószám	A tanuló neve, vallása	Magaviselet	Rendszeretet	T a n t á r g y a k										Alt. tanulm. eredm.	Tandíj		
				Hittan	Magyar nyelv	Történelem	Földrajz	Természetrajz	Mennyiségtan	Rajz	Testnevelés	Szépírás	Ének			Román nyelv	
40	<i>Magántanulók:</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Holájer György rk.	-	1	2	2	3	2	2	1	2	2	1	1	2	2	2	-
	Káel Gábor rk.	-	3	1	2	3	4	3	3	3	2	2	3	3	4	4	-
	Ligeti István rk.	-	2	1	3	3	3	3	4	2	2	2	3	2	4	4	-
	Metzig István rk.	-	2	1	3	2	3	2	3	3	2	2	2	2	3	5	0
	Németh Tibor rk.	-	2	3	4	4	3	3	4	3	2	2	2	3	4	4	-
	Pasca Livius g. kel.	-	1	1	2	2	2	1	1	3	2	1	1	1	2	2	-
Szereday Béla rk. ism.	-	2	1	2	2	3	2	2	2	2	2	3	2	2	2	-	

Nem jelentkezett vizsgálatra: Dragus Gyula, Göbel György.

Kimaradt: Belbek Gyula, Farkas Rezső, Gergely Tibor, Haltea Gyula, Szilágyi János.

Összesen: 50.

II. B. osztály.

Osztályfőnök: Szopos Kálmán.

Folyószám	A tanuló neve, vallása	T a n t á r g y a k											Alt. tanulm. eredm.	Tandíj		
		Magaviselet	Rendszeretet	Hittan	Magyar nyelv	Történelem	Földrajz	Természettudomány	Mennyiségtan	Rajz	Testnevelés	Szépíráás			Ének	Román nyelv
	Ambrus András rk.	2	1	1	2	2	2	1	2	2	1	2	1	2	2	III. f.
	Bán Tamás izr.	2	2	1	3	3	3	2	1	3	2	3	1	3	3	—
	Bélteki Ferenc gk. m.	1	1	1	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	—
	Braun Tamás izr.	2	2	1	3	3	3	2	2	2	2	2	1	3	3	—
5	Bretán Romulus gk. r.	2	2	2	4	4	4	3	3	3	2	3	3	3	4	—
	Buday István rk.	2	2	2	3	3	3	3	3	3	2	3	3	2	3	—
	Bumbuluj János gk. r.	2	2	1	4	3	4	2	3	3	2	2	2	1	4	—
	Csapó László rk.	2	2	2	2	3	3	1	3	2	1	2	1	3	3	II. f.
	Danku László rk.	2	2	1	3	2	3	2	3	2	2	3	1	3	3	—
10	Darida György rk.	2	2	1	2	2	3	3	3	2	3	2	1	3	3	I. f.
	Dobosi Fláviusz gk. r.	1	2	1	2	2	2	2	2	3	2	2	1	1	2	—
	Dvorzsák Lajos rk.	2	2	1	1	3	3	3	2	2	2	2	1	2	3	—
	Gárdos László gk. m.	3	3	1	3	3	3	2	2	1	2	2	1	3	3	II. f.
	Hadady Lajos rk. i.	1	1	1	3	3	3	1	2	2	2	2	1	1	3	—
15	Herváth János rk.	2	2	1	3	3	3	2	3	3	2	2	3	2	3	I. f.
	Jäger Béla rk.	2	2	2	2	3	3	2	3	2	2	3	2	3	3	IV. f.
	Kiss Béla rk.	3	3	3	4	3	4	3	4	3	3	3	3	3	4	—
	Kölcsey István rk.	1	1	1	2	2	3	1	2	2	2	3	1	3	3	—
20	Kuki Béla rk.	3	3	1	3	3	3	2	3	3	3	2	1	2	3	I. f.
	Lebedi István rk.	2	2	1	3	3	3	3	3	2	2	2	3	3	3	—
	Milián László rk.	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	2	1	1	1	II. f.
	Nagy Gusztáv gk. r.	1	1	1	3	3	3	2	2	2	2	1	1	1	3	I. f.
	Náp Mihály gk. m.	3	3	1	4	3	3	3	3	3	3	3	2	2	4	—
	Nevezi Sándor rk.	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	III. f.
25	Palencsár Ernő rk. i.	1	1	1	2	2	2	2	3	2	2	3	1	2	2	II. f.
	Palencsár Vilmos rk. i.	1	1	1	3	3	3	3	3	2	2	3	2	2	3	I. f.
	Payer Károly rk.	1	1	1	2	1	3	2	2	2	1	2	2	2	2	III. f.
	Papp József rk. i.	1	1	1	2	1	1	2	2	2	1	2	1	2	2	—
	Pobozsny István rk.	1	1	1	2	2	1	2	2	2	1	2	1	2	2	III. f.
30	Podolák Tivadar rk.	2	2	1	3	3	3	3	3	3	2	3	1	2	3	I. f.
	Pridál Jenő rk. i.	3	3	1	3	3	3	3	4	3	3	3	1	3	4	—
	Rohonczi Miklós gk. m. ism.	3	3	2	3	3	3	3	3	3	fm	2	2	3	3	—
	Sándor József gk. m. i.	2	2	2	3	3	4	3	3	3	3	2	1	3	4	—
	Szabó József gk. m.	3	3	2	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	—
35	Szegedi Barna rk. ism.	3	3	2	2	3	2	2	2	2	2	1	2	3	3	III. f.
	Turzuly József rk. i.	3	3	2	3	3	4	3	3	3	2	3	1	3	4	—
	Vaszil Ferenc gk. m.	2	2	2	4	3	4	3	4	3	3	3	3	3	4	—

Kimaradt: Dobosi Tibor, Borgida Tibor, Buzi István, Fernea László,
Heinrich György, Krisán János, Merk József, Teodor Bálint.

Összesen: 45.

III. osztály.

Osztályfőnök: Czibalmos László.

Folyószám	A tanuló neve, vallása	T a n t á r g y a k													Tandij		
		Magaviselet	Rendszeretet	Hittan	Magyar nyelv	Történelem	Földrajz	Latin nyelv	Német nyelv	Természettan	Mennyiség. mért.	Rajz	Testnevelés	Ének		Román nyelv	Ált. tanulm. eredm.
	Achim Győző gk. m.	2	2	1	3	3	3	2	3	2	1	3	2	3	2	3	I. f.
	Anderkó József gk. m.	2	3	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	—
	Anderkó Konstantin gk. m.	2	3	2	4	3	3	3	4	4	4	3	2	2	2	4	—
	Bátor Lajos rk.	2	2	1	2	2	2	3	4	2	2	3	1	2	3	4	I. f.
5	Blága György gk. r.	3	3	1	4	4	4	4	4	4	4	3	3	3	2	4	—
	Bressel Géza rk. i.	1	2	1	2	2	2	2	2	2	3	3	3	2	2	3	I. f.
	Csirák Antal rk. ism. i.	1	2	1	3	3	3	2	1	2	3	1	1	3	2	3	I. f.
	Czira László gk. m.	2	2	1	3	3	2	3	3	2	2	1	2	2	1	3	—
	Dalia László gk. m. ism.	2	2	2	3	3	3	3	4	3	3	2	2	1	3	4	I. f.
10	Darabán Emil gk. r.	3	2	2	3	3	3	3	3	3	3	2	2	1	2	3	—
	Deák Imre gk. m.	3	3	2	4	3	4	4	3	3	3	4	3	3	3	4	—
	Dobos Rudolf rk. i.	2	2	1	3	3	2	3	3	3	3	2	2	1	3	3	I. f.
	Donucz János gk. m.	3	3	2	3	4	4	4	4	4	4	2	3	3	2	4	—
	Fárcaş Tibor rk.	2	2	2	3	3	3	3	4	3	3	2	2	2	2	4	—
15	Fecser Mihály rk. i.	1	1	1	2	2	2	2	2	1	1	2	fm	1	2	2	II. f.
	Fischer Endre izr.	1	2	1	2	1	2	2	2	2	2	3	1	1	1	2	—
	Gergely Viktor gk. m.	2	2	2	3	4	3	3	4	4	4	3	2	2	2	4	—
	Germán László gk. r.	3	3	1	3	3	4	3	3	3	3	3	3	3	2	4	—
	Hegedűs Mihály gk. r.	3	3	2	4	4	4	4	4	4	4	3	2	3	2	4	—
20	Horváth Gyula rk. i.	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	3	1	1	1	2	III. f.
	Hrenyó Kornél gk. m.	2	2	1	3	3	3	3	3	4	3	3	2	3	3	4	—
	Ilea Péter gk. r.	1	1	1	2	2	2	1	1	2	2	1	1	1	1	2	—
	Katona Sándor gk. r. i.	2	1	1	3	3	3	2	2	3	3	2	1	1	1	3	—
	Keszler Tibor rk. i.	1	1	1	2	1	2	1	2	2	2	2	1	1	1	2	III. f.
25	Kremmer József rk.	3	2	1	2	2	3	2	2	2	2	1	1	1	1	3	II. f.
	Leményi Gyula gk. r.	2	2	1	4	3	3	3	3	3	3	2	2	2	1	4	—
	Ligeti László rk.	2	2	1	3	3	3	3	3	3	2	3	2	2	2	3	—
	Linszter György rk.	2	2	2	3	3	3	3	3	3	2	2	2	3	3	3	—
	Marthy Vilmos rk.	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	3	fm	2	2	2	III. f.
30	Medgyesi József rk. i.	1	1	1	1	2	2	2	2	1	1	3	1	1	2	2	III. f.
	Mets László rk.	1	1	1	2	2	1	2	2	1	1	3	1	1	2	2	III. f.
	Miklós János gk. r. i.	2	2	1	3	3	3	2	3	3	3	3	2	3	2	3	—
	Nonn István rk. i.	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	III. f.
	Nusser György rk. i.	1	1	1	3	2	2	1	2	2	2	3	1	2	2	3	II. f.
35	Nyisztor Ervin gk. m.	1	1	1	1	2	2	1	2	1	1	2	1	1	1	2	III. f.
	Palencsár Géza rk. i.	1	2	1	3	3	2	2	2	2	3	3	1	2	2	3	II. f.
	Pap Kornél gk. m. i.	3	3	2	4	3	4	3	4	3	4	2	2	3	2	4	—
	Pataki Zoltán rk.	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	1	1	2	3	—

III. osztály.

Osztályfőnök : Czibalmos László.

Folyószám	A tanuló neve, vallása	T a n t á r g y a k													Ált. tanulm. eredm.	Tandíj	
		Magaviselet	Rendszeretet	Hittan	Magyar nyelv	Történelem	Földrajz	Latin nyelv	Német nyelv	Természettan	Mennyiségt. mérf.	Rajz	Testnevelés	Ének			Román nyelv
40	Pék György rk.	1	1	1	2	2	2	2	3	2	2	2	2	3	2	2	III. f.
	Pénzes Géza gk. m. i.	1	1	1	2	1	2	2	1	2	1	2	2	1	1	2	III. f.
	Princzinger Ferenc rk. i.	1	1	1	2	1	2	1	3	2	1	3	2	1	2	3	III. f.
	Rácz Pál rk. i.	1	1	1	2	3	2	1	3	3	3	3	1	1	2	3	II. f.
	Rosenfeld Sándor izr.	1	1	1	2	2	2	1	2	2	1	2	2	1	1	2	—
	Róth Gyula r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	IV. f.
45	Sălăjean András gk. r.	3	3	1	4	4	3	3	4	3	4	3	3	2	2	4	—
	Sălăjean Gábor gk. r. ism.	2	2	1	3	3	4	3	3	3	3	3	2	1	2	4	—
	Silimon Imre rk. i.	1	1	1	3	2	1	1	2	2	2	2	2	1	1	2	III. f.
	Stern Alajos izr.	2	2	1	3	3	3	3	2	3	2	3	2	1	2	3	—
	Szmutku László gk. m. i.	2	2	1	3	2	2	2	3	3	3	3	3	fm	3	3	—
50	Szolomájer Márton rk. i.	1	1	1	2	2	1	1	2	2	2	1	1	1	2	2	II. f.
	Szönyi Gábor izr.	1	2	1	2	1	3	2	2	3	3	3	3	3	2	3	—
	Sztojka Tibor rk.	2	2	1	3	3	3	3	4	3	3	2	2	3	2	4	—
	Tempfli József rk.	2	2	2	4	3	3	3	3	3	3	2	1	1	3	4	—
	Tündik László rk. i.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	IV. f.
55	Vaszil László gk. m.	3	3	3	3	4	4	4	4	3	4	3	3	2	2	4	—
	Vizsnyovszky Pál rk.	3	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	3	—
	<i>Magántanulók:</i>																
	Holájter György rk.	-	1	1	1	2	2	2	1	3	2	2	1	2	2	2	50 P
	Megyeri László ref.	-	2	2	2	3	3	3	2	2	3	3	2	2	2	3	50 »
60	Papp László ref.	-	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	3	50 »
	Reszler Pál rk.	-	2	3	2	2	2	3	3	2	3	3	2	2	3	3	—
	Sándor Miklós gk. m.	-	3	2	3	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3	3	—
	Szereday Béla rk.	-	2	2	2	3	3	3	2	3	1	3	1	3	2	3	50 »

Vizsgára nem jelentkezett : Rónay Kornél.

Kimaradt : Buhai Péter, Codrean László, Costea Viorel, Cristea János, Csaba István, Gavrus Sándor, Gottlieb Márton, Hatosz Emil, Jeremiás László, Kassa Tibor, Kerezsi Sándor, Maxim János, Muresan Valér, Pinteá László, Román György, Szilágyi János.

Összesen : 79.

IV. A. osztály.

Osztályfőnök: *Pallós-Platz Emil.*

Folyószám	A tanuló neve, vallása	T a n t á r g y a k												Ált. tanulm. eredm.	Tandíj			
		Magaviselet	Rendszeret	Hittan	Magyar nyelv	Történelem	Földrajz	Latin nyelv	Német nyelv	Természettan	Mennyiségtan	Rajz	Testnevelés			Egészségtan	Román nyelv	
	Adorján László rk. i.	2	3	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	3	2	3	—
	Ármás László gk. r.	1	2	1	2	2	2	2	3	3	3	3	3	fm	3	2	3	—
	Balogh Tamás rk.	1	1	1	1	2	1	3	2	3	3	2	2	2	1	3	II. f.	
	Barbul László gk. r.	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	
5	Barna Károly rk. i.	1	2	1	3	2	3	3	2	2	1	2	2	2	2	3	II. f.	
	Campion Miklós gk. r. i.	2	2	1	3	3	3	3	3	3	2	3	1	2	1	3	—	
	Deák István gk. m. i.	1	2	1	2	3	3	3	3	2	2	1	2	3	1	3	—	
	Farmathy Sándor rk. i.	2	1	2	3	3	3	4	3	3	3	2	3	3	2	4	—	
	Fischer Lajos izr.	1	1	1	2	1	2	1	1	1	2	3	2	2	1	2	—	
10	Földes Péter rk. i.	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	2	1	1	II. f.	
	Grázel István rk.	1	1	1	1	2	2	2	1	1	1	2	2	2	1	2	—	
	Gyávol József gk. m. i.	2	2	2	3	2	3	3	3	3	3	3	2	3	2	3	I. f.	
	Hajdú Ferenc rk. i.	2	2	2	3	3	3	3	3	3	4	3	3	3	2	4	—	
	Hegedűs János izr.	1	3	1	2	2	2	2	1	1	2	3	3	2	2	2	—	
15	Jankó Tibor rk. i.	2	2	2	3	3	3	4	3	3	3	3	3	3	2	4	—	
	Jeremiás Pál izr.	2	2	1	3	3	3	3	3	3	3	2	3	2	3	—		
	Kerekes Gábor ref. i.	2	2	2	3	3	3	3	3	3	4	3	3	3	2	4	—	
	Lemák Mihály gk. m.	2	3	1	3	3	3	2	2	2	2	2	1	2	1	3	II. f.	
	Mándi Lajos rk.	2	2	1	3	3	3	3	3	3	4	3	2	3	2	4	—	
20	Máriás Miklós gk. r.	2	2	1	3	3	3	3	3	3	3	2	3	1	3	—		
	Mátray Loránd rk.	2	1	2	2	3	3	3	3	3	2	2	3	1	3	I. f.		
	Mezei János rk.	1	1	1	2	1	2	1	1	1	2	2	2	1	1	2	II. f.	
	Morzsa Gyula gk. m.	1	2	1	2	2	3	1	1	2	1	2	1	2	1	2	II. f.	
	Munkácsy László rk. i.	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	3	—		
25	Palencsár Antal rk. i.	1	1	1	1	2	2	1	1	2	1	2	1	2	2	2	III. f.	
	Papolczy László rk.	2	3	3	4	3	3	4	3	4	4	2	4	3	2	4	—	
	Pazsiczky Lóránd rk. i.	2	2	1	3	3	3	3	3	3	2	3	3	2	2	3	I. f.	
	Pop Mircea gk. r.	1	2	1	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	—	
	Rácz János rk. i.	1	1	1	2	3	2	2	1	2	1	2	1	2	1	2	IV. f.	
30	Sarkadi Sándor gk. m.	2	2	2	4	3	3	3	4	4	4	3	2	3	3	4	—	
	Szabó Emil gk. m. i.	1	1	1	2	3	3	2	1	2	2	2	2	2	1	3	—	
	Szabó János rk.	2	2	1	3	3	3	3	3	3	3	2	3	2	3	—		
	Szabó Rezső rk. i.	2	2	2	4	3	3	3	3	3	2	3	3	2	3	4	I. f.	
	Szerémi Sándor gk. m.	2	2	2	3	3	3	3	3	2	3	2	1	2	1	3	—	
35	Szücs István rk.	2	3	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	—	
	Toma Sándor gk. r. i.	2	3	1	4	3	3	3	3	3	3	3	2	3	2	4	—	
	Vonház István rk. i.	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	2	1	3	2	3	—	

IV. A. osztály.

Osztályfőnök: *Pallós-Platz Emil.*

Folyószám	A tanuló neve, vallása	T a n t á r g y a k													Tandíj			
		Magaviselet	Rendszeretet	Hittan	Magyar nyelv	Történelem	Földrajz	Latin nyelv	Német nyelv	Természettan	Mennyiségtan	Rajz	Testnevelés	Egészségtan		Román nyelv	Ált. tanulm. ered.	
40	<i>Magántanulók:</i>																	
	Fecser János rk.	—	2	1	3	1	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	—
	Lujdort András rk.	—	2	3	3	4	3	4	4	3	3	2	3	3	2	4	3	—
	Mikle Ignác rk.	—	1	1	3	3	3	3	3	2	3	2	1	2	3	3	3	—
	Pilhoffer Gyula rk. ism.	—	2	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	2	3	3	3	50
	Rác István rk. ism.	—	2	1	2	1	2	3	3	2	3	3	1	2	2	3	3	—
	Reszler György rk.	—	2	1	4	3	3	3	3	3	3	3	2	2	3	4	3	50
Schlagetter Bálint rk.	—	3	3	3	3	3	3	3	3	4	3	2	3	3	4	3	50	

Vizsgálatra nem jelentkezett: Haris Géza, Kató Árpád.

Kimaradt: Bujor László, Dobosi Romulusz, Gherghel Mircea,
Lupán Aurél, Sonkojás Bálint.

Összesen: 51.

IV. B. osztály.

Osztályfőnök: Terebesi János.

Folyószám	A tanuló neve, vallása	T a n t á r g y a k													Ált. tanulm. eredm.	Tandíj		
		Magaviselet	Rendszeret	Hittan	Magyar nyelv	Történelem	Földrajz	Latin nyelv	Német nyelv	Természettan	Mennyiségtan	Rajz	Testnevelés	Egészségtan			Román nyelv	
	Bacsó Pál gk. m.	1	1	1	2	2	2	3	2	2	2	1	2	2	2	2	2	II. f.
	Denciuț László gk. r.	2	2	1	3	3	3	3	3	3	4	3	3	3	1	4	—	
	Dörner László ág. ev.	3	2	1	2	3	3	3	2	3	3	3	3	2	2	3	—	
5	Duli Zoltán gk. m.	1	1	1	3	1	1	3	2	2	3	3	2	2	2	3	I. f.	
	Gajdos Zoltán ref.	1	1	1	3	2	2	3	2	3	2	2	3	2	2	3	—	
	Gerdán Sándor rk.	2	1	1	2	2	3	3	3	2	3	1	1	2	1	3	I. f.	
	Hatvani Antal rk.	2	2	2	2	2	3	3	3	3	3	3	2	2	2	3	I. f.	
	Hirschorn Tibor izr.	2	2	2	3	3	3	3	4	3	3	3	3	2	4	—		
10	Horváth Gusztáv rk.	2	2	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	3	—	
	Jakab József ref. ism.	2	2	2	4	2	3	3	2	3	3	2	2	2	4	—		
	Krespai Aurél gk. r.	2	3	2	3	3	4	3	3	4	4	3	3	3	2	4	—	
	Kirilla Sándor rk.	1	1	2	3	3	2	3	2	1	2	2	1	1	2	3	III. f.	
	Kurcz András rk.	2	2	1	3	3	3	4	3	3	3	2	1	3	2	4	—	
	Láday József rk.	1	1	1	2	2	2	2	1	1	2	2	1	2	2	—	III. f.	
15	Markos Sándor gk. m.	2	1	2	3	2	3	2	3	3	3	2	2	3	2	3	—	
	Mik László gk. r.	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	1	1	2	1	2	II. f.	
	Petruska György gk. m.	3	2	2	3	3	3	3	3	3	4	3	2	3	2	4	—	
	Pop György gk. r.	1	1	1	3	3	2	3	2	2	2	3	1	3	1	3	—	
20	Rákosi Miklós gk. r.	2	1	1	2	3	3	3	3	3	3	2	1	3	2	3	—	
	Rohonyi József rk.	3	2	2	2	3	3	4	3	3	3	2	1	3	2	4	—	
	Róka Aurél gk. r.	2	2	2	3	3	4	3	3	3	3	3	fm	3	1	4	—	
	Róka Illés gk. r.	2	3	1	3	4	3	3	3	3	3	3	3	3	2	4	—	
	Rózsa László gk. r.	2	2	2	4	4	3	3	3	4	4	3	1	3	2	4	—	
	Rózsa Péter gk. r.	2	3	1	3	3	2	3	2	3	1	3	2	2	1	3	—	
25	Sándor József gk. r.	2	2	1	2	3	2	2	2	2	2	3	2	2	1	3	—	
	Suta László gk. r.	1	1	1	2	3	1	2	1	2	1	3	3	1	1	3	—	
	Szabó László gk. m.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	I. f.	
	Szaniszló József rk.	2	2	1	2	3	3	3	2	3	3	3	2	2	2	3	IV. f.	
	Szilágyi Pál rk.	1	1	1	2	3	2	3	1	1	2	2	1	2	1	3	II. f.	
30	Szoboszlai István rk. ism.	1	1	1	2	3	2	3	1	2	3	3	3	2	1	3	—	
	Ulicsák Mihály gk. m.	1	1	1	2	3	3	3	2	3	2	2	2	3	1	3	II. f.	
	Voisza Emil gk. r. i.	3	3	1	4	4	3	4	3	3	4	3	3	3	2	4	—	

Kimaradt: Buha Oktavián, Bura Aurél, Ciociu György, Filip Sándor, Filip József, Jonescu János, Kontrás József, Takács Péter, Zancu Aruél.

Összesen: 41.

V. osztály.

Osztályfőnök: Nagy Lajos.

Folyószám	A tanuló neve, vallása	T a n t á r g y a k											Tandíj		
		Magaviselet	Rendszeret	Hittan	Magyar nyelv	Történelem	Latin nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Természettan	Mennyiség	Testnevelés		Római nyelv	Ált. tanulm. eredm.
	Balogh Artur rk.	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	fm	1	2	—
	Bálintfi Imre rk.	1	1	1	2	2	1	1	1	1	2	2	1	2	III. f.
	Bánhegyi Vilmos rk.	1	2	2	2	2	3	3	3	3	3	2	1	3	I. f.
	Betuker Ferenc rk. i.	1	1	1	2	2	2	1	2	2	3	1	2	2	I. f.
5	Bittner Róbert rk.	1	2	1	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	—
	Borgida Tibor izr.	1	2	1	2	1	1	1	1	1	2	2	1	2	—
	Bretán Aurél gk. r.	2	2	1	4	3	3	3	3	3	2	2	1	4	—
	Chira János gk. r.	3	3	1	4	4	3	4	3	3	3	1	2	4	—
	Costin Győző gk. r. i.	2	2	1	3	4	3	3	3	3	3	2	1	4	—
10	Csata Ödön rk.	1	1	2	2	2	2	1	1	2	3	3	1	2	III. f.
	Czumbil István rk. i.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	IV. f.
	Elsner Bálint rk.	2	2	1	3	3	4	3	4	3	4	3	2	4	—
	Erni Márton rk. i.	2	2	2	3	3	4	4	4	3	3	3	2	4	—
	Feldner István izr.	2	4	1	3	2	3	3	3	3	3	3	1	3	—
15	Fecser János rk. i.	2	2	2	3	2	3	4	4	4	4	2	4	4	—
	Friedman Béla izr.	2	2	1	3	2	2	2	3	3	4	3	2	4	—
	Gacsályi Sándor ref.	2	3	1	2	3	3	3	3	3	4	2	2	4	—
	Gazdag András rk. i.	2	1	1	2	3	3	3	3	3	3	1	3	3	—
	Germán János gk. r.	1	1	1	3	2	3	3	2	2	3	2	1	3	—
20	Géczy Ferenc rk.	1	1	1	2	2	3	3	3	2	3	1	2	3	—
	Grosz Áron izr.	1	1	1	2	2	1	2	1	2	2	2	1	2	III. f.
	Hoffmann Rudolf rk.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	IV. f.
	Jankovits János rk. i.	1	2	1	2	2	2	2	1	2	2	2	1	2	—
	Jobb Miklós rk. i.	1	2	1	3	3	3	1	2	2	3	1	1	3	—
25	Kirilla Tivadar rk.	2	1	2	3	2	3	3	3	3	3	1	1	3	II. f.
	Kiss Ottó gk. r.	2	2	1	4	3	3	3	3	3	3	2	1	4	—
	Komoróczy István rk.	2	3	2	3	3	3	3	3	2	4	3	4	4	—
	Korabián József gk. r.	2	2	1	3	3	4	3	3	4	4	2	1	4	—
	Kovács Árpád rk.	2	2	2	4	3	3	3	3	3	3	2	3	4	—
30	Köllő Zoltán rk.	1	1	1	2	2	3	1	3	2	2	2	2	3	—
	Kőrösi János ref.	2	2	1	3	3	3	3	3	3	3	1	1	3	—
	Manfrédi Antal rk.	2	1	2	3	3	3	4	3	3	3	1	1	4	—
	Marthi László rk.	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	III. f.
	Matulay Sándor rk.	1	1	1	2	2	3	2	3	2	3	2	3	3	—
35	Májner Tibor rk.	1	2	1	2	2	3	2	3	3	2	2	3	3	—
	Mosyczuk János rk.	2	1	1	3	3	3	3	3	3	3	1	1	3	I. f.
	Nádasi Valér g. kel.	3	3	2	3	4	3	3	3	3	4	1	2	4	—
	Papp István rk.	1	1	1	2	2	2	3	2	2	2	2	1	2	III. f.

V. osztály.

Osztályfőnök: Nagy Lajos.

Folyószám	A tanuló neve, vallása	T a n t á r g y a k											Tandj		
		Magaviselet	Rendszeretet	Hittan	Magyar nyelv		Latin nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Természettud.	Mennyiségtan	Testnevelés		Román nyelv	
					Történelem	Ált. tanulm. eredm.									
40	Reiz Károly rk. i.	1	1	1	2	3	2	2	1	2	2	1	1	2	II. f.
	Reizer Mihály rk. i.	1	2	1	2	2	2	1	2	2	3	1	2	2	II. f.
	Rentye József gk. m.	2	2	1	3	3	3	3	3	3	3	1	1	3	—
	Réz István rk.	2	2	1	3	3	3	3	3	2	2	1	1	3	II. f.
	Riedl Gerhard ág. ev.	1	2	1	3	3	3	2	3	3	2	1	2	3	—
45	Schlagetter Kálmán rk.	1	2	1	2	1	2	1	1	2	3	1	1	2	—
	Steer János gk. r.	1	2	1	3	2	3	2	2	2	3	1	1	3	—
	Suta Aurél gk. r.	2	2	1	3	3	4	3	3	3	3	2	1	4	—
	Szakács János rk.	2	3	1	2	3	3	3	3	3	3	2	1	3	—
	Winkler Tibor rk. i.	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	1	1	2	III. f.
50	<i>Magántanulók:</i>														
	Fogarassy József rk.	-	2	3	2	3	4	3	3	4	4	3	1	4	—
	Herman Ferenc rk.	-	3	2	2	4	3	2	3	4	4	3	2	4	50
	Horváth Győző rk.	-	2	1	3	3	3	3	2	3	3	2	3	3	—
	Rác István rk.	-	2	2	2	3	2	2	3	3	3	2	2	3	50
Venczel István rk.	-	2	3	2	3	3	3	3	3	4	1	2	4	—	

Vizsgálatra nem jelentkezett: Majláth Zoltán, Molnár Vilmos, Pap Győző.

Kimaradt: Baitan Bálint, Filep György, Friedmann Lajos, Garcsár Ferenc, Hornung István, Kerekes Sándor, Kerekes Simon, Pop István, Pop Ágoston, Prunilla László, Racolța János, Racolța Sándor, Scheierman Ferenc, Székely Károly.

Összesen : 70.

VI. osztály.

Osztályfőnök: Antal Péter.

Folyószám	A tanuló neve, vallása	Magaviselet	Rendszeret	T a n t á r g y a k											Ált. tanulm. eredm.	Tandíj			
				Hittan	Magyar nyelv	Történelem	Gazdasági és társadalmi ismeretek	Latin nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Olasz nyelv	Természettud.	Mennyiségtan	Testnevelés			Román nyelv		
	Balogh Antal rk.	1	1	1	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	1	1	3	I. f.
	Barth István rk. i.	1	1	1	2	1	2	1	1	2	2	1	1	1	3	1	1	2	II. f.
	Biriki Mihály rk. ism.	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	1	2	3	—
	Böszörményi Tibor rk. ism.	2	2	2	3	3	2	2	3	3	3	3	3	3	3	1	2	3	—
5	Csucska Elek gk. m.	2	2	1	3	2	2	3	3	2	2	2	2	2	1	1	3	3	I. f.
	Danila Mihály gk. r.	2	2	1	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3	2	1	3	3	—
	Duli Tibor gk. m.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	m.
	Garancsy Tibor gk. m. i.	1	1	1	2	1	1	2	3	3	3	3	2	2	1	2	3	3	III. f.
10	Ginál Béla rk. i.	1	1	1	2	1	2	2	3	3	3	3	2	2	1	2	3	3	—
	Glück Ernő izr.	1	1	1	2	1	1	2	2	2	2	2	1	1	3	1	2	2	—
	Haraszti Pál rk.	1	2	1	3	2	2	2	3	3	3	3	2	2	3	3	1	3	I. f.
	Jagos Sándor rk. i.	2	2	1	3	2	2	3	3	3	3	3	3	3	1	2	3	3	I. f.
	Láng Tibor rk. i.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	m.
	Lieb Ottó rk. i.	1	1	2	3	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	1	3	3	I. f.
15	Pap János gk. m.	1	1	1	2	2	1	2	3	2	2	2	2	2	2	1	2	2	II. f.
	Rendek Géza rk.	2	2	2	3	3	2	3	4	3	3	3	2	3	2	1	4	4	—
	Sikolya Bálint rk.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	m.
	Soltész Pál gk. m.	1	2	1	3	1	2	2	3	3	3	3	2	3	3	2	3	3	I. f.
20	Szendrey István rk.	1	1	1	2	2	1	2	2	2	2	2	1	1	1	1	2	2	III. f.
	Szolomájer István rk. i.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	m.
	Szücs János rk.	2	1	1	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	2	1	3	3	I. f.
	Takács Géza rk. i.	1	2	1	3	2	2	3	3	3	3	3	2	3	2	1	3	3	—
	Trifán János gk. r.	1	2	1	3	3	2	3	3	3	3	3	2	3	1	1	3	3	I. f.
	<i>Magántanulók:</i>																		
25	Farkas István rk.	-	2	2	2	3	2	3	2	3	3	3	2	3	2	3	3	3	—
	Gergely Zoltán ref.	-	2	3	3	4	3	4	4	4	3	3	2	4	3	2	4	4	—
	Horváth Győző rk.	-	2	2	2	2	2	4	3	3	3	3	2	3	3	2	4	4	50
	Járay János ref.	-	2	3	4	3	3	4	3	3	3	3	2	4	2	3	4	4	m.
	Corodán Tivadar gk. r.	-	2	2	2	3	3	3	3	3	4	3	2	2	2	2	4	4	—
	Szirmay Gyula rk.	-	3	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4	2	1	4	4	25

Vizsgálatra nem jelentkezett: Böhler István, Járay Ferenc.

Kimaradt; Balogh Ádám, Dobosi János, Kávási Kornél, Kerecsi János, Steiner Bertalan, Stern Alajos.

Összesen: 37.

VII. osztály.

Osztályfőnök: *Murányi Endre.*

Folyószám	A tanuló neve, vallása	Magaviselet	Rendszeretet	T a n t á r g y a k										Ált. tanulm. eredm.	Tandíj			
				Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történelem	Földrajz	Természettan	Mennyiségtan			Testnevelés	Román nyelv	
5	Antal Sándor ref. i.	2	2	1	3	2	—	2	2	2	2	2	2	2	1	1	2	—
	Ádámsik Gyula rk. i.	2	2	1	2	4	—	3	3	3	3	3	3	3	2	2	4	—
	Brendli Gyula rk. i.	1	1	1	2	2	—	2	1	2	2	1	1	2	2	1	2	III. f.
	Deák Antal gk. m. i.	2	2	1	4	4	—	4	3	3	3	3	3	3	2	2	4	—
	Déry Károly rk. i.	1	1	1	2	2	—	3	2	1	1	2	2	1	1	2	—	—
	Fekete György rk.	1	2	1	2	2	—	1	2	3	2	3	2	fm	1	3	I. f.	—
	Fischer Tibor izr.	1	1	1	2	1	—	1	2	2	1	1	2	1	1	2	—	—
	Fuchs Sándor izr.	1	1	1	2	1	—	1	1	2	2	1	1	fm	1	2	—	—
10	Fugel Béla rk. i.	2	2	1	3	3	—	2	3	3	3	3	3	1	2	3	I. f.	—
	Jereb Ottó rk. i.	2	2	1	3	3	—	3	3	3	2	2	2	1	2	3	—	—
	Kóczy László gk. m.	1	1	1	2	2	—	2	2	3	2	1	1	2	1	2	III. f.	—
	Kovács Pál rk. i.	2	2	2	3	3	—	3	3	3	3	3	3	2	2	3	—	—
	Krájnik Sándor rk.	2	2	1	3	3	—	3	3	3	3	2	2	2	1	3	—	—
15	Medesan Gábor ref. i.	2	1	2	3	3	—	3	3	3	3	3	4	2	1	4	—	—
	Mitró János g. k. m.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	IV. f.	—
	Némethy Andor rk.	1	1	1	2	3	—	2	3	2	1	3	2	1	2	1	—	—
	Poszet Antal rk. i.	2	2	1	2	4	—	3	3	3	3	3	3	2	2	4	—	—
	Racolța József gk. r. i.	2	2	1	3	2	—	2	3	3	3	3	3	2	1	3	—	—
20	Róbel István rk. i.	1	2	1	2	2	—	2	1	2	2	2	2	1	1	2	III. f.	—
	Roca Gergely gk. r.	2	2	1	3	2	—	3	3	3	3	2	3	1	1	3	—	—
	Rohonyi Antal rk.	2	2	2	3	3	—	4	3	3	3	2	1	2	1	4	I. f.	—
	Rög József rk. i.	1	1	1	2	3	—	3	2	2	2	3	3	2	1	3	I. f.	—
	Schlagetter Nándor rk.	1	1	1	2	3	—	1	2	1	1	2	3	1	1	3	—	—
25	Schwartz Valter izr.	2	1	1	2	1	—	1	1	2	2	1	1	2	1	2	—	—
	Tatár Miklós gk. m.	2	2	1	4	3	—	4	3	4	3	3	3	1	2	4	—	—
	Tiba Gyula ref.	1	1	1	2	2	—	2	2	2	2	2	2	1	1	2	—	—
	Turterehesi György r. k. i.	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1	1	1	1	IV. f.	—
	Ulicsák Béla gk. m.	2	2	1	3	3	—	3	3	3	3	3	4	1	1	4	—	—
	Vulkán László rk. i.	1	1	1	2	3	—	2	3	3	2	1	1	2	1	3	I. f.	—
30	Winkler Mihály rk. i.	1	1	1	3	2	—	2	3	3	3	2	3	1	1	3	—	—

Magántanuló: nemjelentkezett vizsgálatra: Farkas István, Horn István, Illyés József, Járay Zoltán, Strempl Vilmos, Székely István.

Kimaradt: Anderco János, Csonka Liviusz, Deghid János, Dobosi Aurél, Fecske István, Pap János, Strec Gyula, Valcean Győző.

Összesen: 44.

VIII. osztály.

Osztályfőnök: Dr. Láng Ferenc.

Sorszám	A tanuló neve, vallása	Magaviselet	Rendszeret	T a n t á r g y a k											Ált. tan. eredmény	Tandíj	
				Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Angol nyelv	Történelem	Földrajz	Természettan	Mennyiségtan			Testnevelés
40	<i>Magántanulók:</i>																
	Árki László rk.	—	2	1	2	3	—	3	2	—	2	2	3	3	1	3	—
	Reszler József rk. ism.	—	2	1	2	3	—	3	3	—	3	3	3	3	2	3	—
	Szolomájer Ferenc rk.	—	2	1	3	3	—	3	3	—	3	3	3	3	3	3	—
	Szontagh József rk. ism.	—	2	3	4	4	—	3	3	—	4	3	4	4	3	4	—
Zicher Jenő rk.	—	2	1	1	1	1	1	—	—	1	1	2	2	2	2	—	

Magánvizsgálatra nem jelentkezett: Czumbel Károly r. k.

Kimaradt: Buzgó János, Iliés Radu, Kardos Aurél, Sili Alajos.

Összesen: 46.

Összefoglaló vizsgálatot tett: Brenner László: Magyar nyelv és irodából: elégséges, történelemből: elégséges, föld- és néprajzból: elégséges, filozófiából: elégséges egészségstanból: elégséges eredménnyel.

Decemberi és májusi rendkívüli, júniusi rendes érettségi vizsgálatok.

Keletmagyarország és Erdély egy részének visszacsatolása után a magyar kormányzat alkalmat nyújtott a román érettségi vizsgálatra nem jelentkező vagy bukott tanulóknak az érettségi vizsgálat letételére.

A m. kir. honvéd vezérkar főnöke a 13. sz. közérdekű közigazgatási parancsában a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszter úrral egyetértve, 6091-1940. sz. Vkf. közig. rendeletével a rendkívüli érettségi vizsgálatok idejét 1940. december hóra tűzte ki.

Az érettségi vizsgálatok a fennálló magyar érettségi vizsgálati utasítások értelemszerű alkalmazásával, de a román tanterv szemelőtt tartásával történtek.

Akik az elmúlt évek során sikeres írásbeli érettségi vizsgálatot tettek, de a szóbeli vizsgálat sikertelensége miatt ismétlésre utasítottak és ezt anyakönyvek hiányában az intézet volt két tanárának tanuságával igazolni tudták, javító érettségi vizsgálatot tehetek. Ez alkalommal a javító érettségi vizsgálat a teljes szóbeli vizsgálat letételéből állott.

A rendelet az érettségi vizsgálat anyagát — tekintettel a volt román tantervre — két csoportra osztotta: humanisztikus és természettudományi csoportra.

Az írásbeli érettségi vizsgálat tárgyai:

a) a humanisztikus tagozatban: magyar (román, német), latin, francia nyelv (esetleg román a magyar és németből vizsgázóknál).

b) a természettudományi tagozatban: magyar (román, német), második idegen nyelv, (esetleg román a magyarból és németből vizsgázóknál) és francia nyelv.

A szóbeli érettségi vizsgálat tárgyai:

a) a humanisztikus tagozatban: magyar (román, német), latin, magyar történelem, természetrajz, filozófia.

b) a természettudományi tagozatban: magyar, (román, német), második idegen nyelv, magyar történelem, mennyiségtan, természettan.

Az érettségi vizsgálaton a magyar alkotmány és a földrajz vázlatos ismeretét is kivánták.

Érettségi vizsgálatra bocsáttattak azok a tanulók is, akik a régebbi román rendelkezések szerint gimnáziumi tanulmányaikat a VII. osztállyal fejezték be.

A vizsgálóbizottság tagjai ez alkalommal a helybeli m. kir. állami kir. kat. gimnázium, a róm. kat. leánygimnázium és a ref. gimnázium tanári karából tevődött össze.

Az érettségi vizsgálatokon Gáspár Gyula tanker. kir. főigazgató úr elnökölt. Mint miniszteri biztos Szász Árpád, a zilahi ref. gimnázium igazgatója, volt kinevezve a román nyelvhez.

A bizottság tagjai: Dr. Lőrincz Lajos m. kir. állami gimn. igazgató, Ligeti Imre ref. gimn. igazgató, Dr. Láng Ferenc, Murányi Endre, Schneider József áll. gimn. tanárok, Trampusch Franciska irgalmas nővér, Ruber M. Colúmbieris irgalmas nővér r. k. leánygimnáziumi tanárok, Nagy Béla, Kakassy János, Jámbor Sándor ref. gimnáziumi tanárok.

Az érettségi vizsgálat ideje 1940. december 2-től 14-ig. — Érettségi vizsgálatra jelentkezett 135 jelölt. Ebből 113 fiu, 22 leány. 3 visszalépett.

Írásbeli tételei:

1. Magyar nyelv- és irodalomból: a) A hazafias líra szebb darabjai, b) Erdély természeti kincsei és szépségei.

2. Latin nyelvből és irodalomból: Titus Livius: *Ab urbe condita* lib. XXII. cap. XXIV. 1. 30.

3. Német nyelv- és irodalomból: A Rajna.

4. Francia nyelv- és irodalomból: a) *Les idées pédagogiques de Rousseau*, b) fordítás Chateaubriand: *A kereszténység szelleme* c. munkájából. — Román nyelv- és irodalomból: a) *Caracterizarea pieselor lui Caragiale*, b) *Paralela între poeziile lui Petőfi și Eminescu*.

Az írásbeli vizsgálat eredménye a következő:

Román nyelven írt 6 tanuló, német nyelven 2. Magyar nyelv- és irodalomból: 7 jeles, 33 jó, 29 elégséges; a német nyelven írt dolgozatokból: 1 jó, 1 elégséges; a román nyelven írt dolgozatokból: 1 jó, 1 elégséges, 4 elégtelen.

Latin nyelvből: 16 jó, 49 elégséges, 6 elégtelen.

Francia nyelvből: 20 jó, 27 elégséges.

Román nyelvből: 4 jeles, 18 jó, 18 elégséges.

Régi román írásbeli alapján érettségi vizsgálatot tett: 51 tanuló.

Szóbeli vizsgálatra mehetett 132 tanuló. Ebből kitüntetéssel érett: 1, jelesen érett: 2, jól érett: 30, érett: 83, javít: 13, ismételt: 3.

Kitüntetéssel érett: *Boruzs Andor*.

Jelesen érett: *Papp József*.

Jól érett: *Bartha Katalin, Borbély Gedeon, Csáti Béla, Demkó Pál, Elefánt Miklós, Fischer László, Gellért Sándor, Hadadi Lajos, Kind Imre, Koronka Sándor, Kürthy Zoltán, Lakatos István, Lakatos Károly, Láng Lajos, Lebovits Aliz, Ligeti Imre, Ligeti László, Madarassy György, Máthé Elek, Moldován Mária, Oláh Áron, Osváth Ferenc, Papp László, Schmiedt János, Soltész Mária, Steuer Etel, Szabó Zsolt, Szeibel János, Szűcs Klára, Ulmer Gyula*.

Érett: *Angeli János, Ávrám Sándor, Bencze László, Birtók Ferenc, Bodonyi Árpád, Bodó Dénes, Breckó Lajos, Csendes Ernő, Csepregy Győző, Csontos Emilia, Daubner László, Domahidy Károly, Epstein Éva, Erdei István, Fecser János, Felner Rudolf, Fenyvessy János, Inkey Erzsébet, Geiger József, Gelinek László, Gergely Győző, Grieszmüller Edit, Hajdu Ilona, Hevesi Gábor, Horn Alajos, Imricsák Gyula, Iring Jenő, Jeney Elek, Katra István, Kelemen Pál, Kellenberger István, Kerekes Róza, Kertész István, Kertész Olga, Kind Ferenc, Kocsán Margit, Kovács Lajos, Kovács Sándor, Kósa Lajos, Kupsán József, Láng Ferenc, Lenkey László, Ludescher Antal, Maár Lajos, Makay Miklós, Mánherz János, Májér Róza, Medveczky Márta, Nagy Sándor, Nehiba Zoltán, Neubauer Zoltán, Ninács József, Ottmayer Gyula, Paksi Béla, Papp István, Pap István, Pink Erzsébet, Pfeifer Elemér, Repka József, Ritli Lőrinc, Szilághi János, Scheffler Pál, Sebestyén Gábor, Seres István, Seress József, Stark János, Sütő István, Szabó Lajos, Szabó Pál, Szerémi Sándor, Szász Győző, Szőke Kálmán, Szűcs Lajos, Tasi István, Teveli István, Ulicsák Anna, Varga Károly, Vitek*

János, Zakariás Ilona, Zagyva Kornél.

Egy tárgyból elégtelen: *Antal László, Berindea Mircea, Bónis László, Czumbil István, Éliás Zoltán, Gallisz Péter, Hortobágyi László, Joó István, Lahner Vilmos, Matei Aurél, Moldován Lujza, Wald Zoltán, Wohl Margit.*

Több tárgyból elégtelen: *Czik Hanna, Rosenfeld Náthán, Turcu István.*

Négy külön elbírálás alá eső jelölt eredménye a következő: *Jaczkovits Gyula érett, Láng György érett, Goschy Béla (honosító) mindkét tárgyból jeles, Nehiba Oszkár érett.*

A második rendkívüli érettségi vizsgálat 1941. május 5-től 14-ig.

Az érettségi vizsgálaton Gáspár Gyula tankerületi kir. főigazgató úr elnökölt. A vizsgálobizottság tagjai az intézet tanárai voltak.

A vizsgálatra jelentkezett 44; javítóvizsgálatra 13 és honosító érettségi vizsgálatra 1 jelölt. Humanisztikus tagozatra 33, természettudományira 1 jelölt jelentkezett.

Írásbeli tételek:

1. Magyar nyelv és irodalomból: a) Eposzíróink, b) Pázmány Péter és az ellenreformáció.

2. Latin nyelv és irodalomból: M. T. Ciceronis in C. Verrem, Liber IV. c. XXXV.

3. Német nyelv és irodalomból: a) Goethes und Schillers schönste Balladen, b) Fordítás a Botond c. mondából.

4. Francia nyelv és irodalomból: Elbeszélés fordítása.

5. Román nyelv és irodalom: a) Evolutia romanului românesc, b) Szent Erzsébet és a lakodalmi köntös c. elbeszélés fordítása.

Az írásbeli vizsgálat eredménye a következő:

Régi román írásbeli alapján jelentkezett vizsgálatra 13 jelölt. Magyar nyelven tett érettségi vizsgálatot 30 és román nyelven 1 jelölt.

Az írásbeli vizsgálatokat f. é. május 5, 6, 7-én tartottuk.

Magyar nyelvből: 3 jeles, 13 jó, 10 elégséges, 4 elégtelen.

Latin nyelvből: 2 jeles, 8 jó, 18 elégséges, 2 elégtelen.

Román nyelvből: 15 jeles, 10 jó, 5 elégséges.

Francia nyelvből: 3 elégséges.

Szóbeli vizsgálatra mehetett 44 tanuló. Ebből jelesen érett: 1, jól érett. 4, érett. 31. Egy tárgyból bukott 5. Több tárgyból bukott 3.

Jelesen érett: Kókai József.

Jól érett: Dán Erzsébet, Golkovszky József, Héjja János, Muha Vilmos.

Érett: Ambrus Kálmán, Brenner László, Égly Gyula, Hága Ferenc, Halmágyi László, Harácsek József, Hittel Edit, Kerekes Sándor, Kесе Ferenc, Kovács-Mihok Ferenc, Légrádi Sándor, Rusu-Lovag László, Majdik Tivadar, Márton Ferenc, Mayer Sára, Miszovits Olivér, Orendi Mihály, Papp Sándor, Róka János, Schönplflug Károly, Sipos János, Sipos László, Stein Zsuzsanna, Steingiszer Salamon, Szegedy István, Tamás Ágoston, Tivadar Lajos, Vida Ferenc, Weisz Jenő, Windholz Ödön, Zöld Aladár.

Egy tárgyból elégtelen: Felber János, Kővári István, Mihálka Ferenc, Szinetár Adorján, Wieland György.

Több tárgyból elégtelen: Fekete Erzsébet, Ploszka János, Rakolti Gyula.

Sikeres javító érettségi vizsgálatot tett: Bónis László, Czumbil István, Éliás Zoltán, Gállisz Péter, Hortobágyi László, Joó István, Lahner Vilmos, Matei Aurél, Moldován Lujza, Wald Zoltán, Huéber Sándor, Berinde Mircea.

Érettségi vizsgálatot többé nem tehet: Antal László.

Honosító érettségi vizsgálatot tett: Csengery Judit. Írásbeli eredménye magyar nyelv és irodalomból: jeles. Szóbeli vizsgálata mindkét tárgyból jeles.

1941. április havában honosító érettségi vizsgálatot tett: Zsidovits Tibor tanuló. Magyar nyelv és irodalomból elégséges, történelemből jó, eredménnyel.

1941. június hóban tartott VIII. osztályt végzett tanulók érettségi vizsgálata.

A vizsgálaton *Gáspár Gyula* tankerületi kir. főigazgató úr elnökölt.

Az írásbeli vizsgálatokat f. é. június hó 16, 17, 19-én tartottuk. 36 nyilvános és 4 magántanuló vizsgázott.

Írásbeli tételek:

1. Magyar nyelv és irodalomból: a) A magyar regény a XIX. században. b) Trianon.

2. Latin nyelvből és irodalomból: Vergilius: Aeneis XI. 59—85.

3. Német nyelv és irodalomból: A tihanyi visszhangról szóló monda fordítása magyarról németre.

4. Francia nyelv és irodalomból: Különböző olvasmányokból összeállított magyar nyelvű szöveg.

5. Román nyelvből: Mikszáth Kálmán: A játszótársak c. novellájából fordítás.

Az írásbeli vizsgálat eredménye a következő:

A magyar nyelvből és irodalomból: 8 jeles, 12 jó, 17 elégséges, 3 elégtelen.

Latin nyelvből és irodalomból: 7 jeles, 7 jó, 22 elégséges, 4 elégtelen.

Német nyelvből és irodalomból: 7 jeles, 4 jó, 9 elégséges, 4 elégtelen.

Francia nyelvből és irodalomból: 1 jeles, 3 elégséges, 2 elégtelen.

Román nyelv és irodalomból: 5 jeles, 4 jó.

Az írásbeli alapján Kővári János és Szaszarán Kornél a teljes vizsgálatot egy év múlva megismételheti.

Szóbeli vizsgálatra mehetett tehát 38 tanuló. Ebből kitüntetéssel érett 1, jelesen érett 4, jól érett 10, érett 16, javít 6, ismételt 1 tanuló.

Kitüntetéssel érett: Wohl András.

Jelesen érett: Békéssy Pál, Juranits Miklós, Makara Gyula, Nagy Sándor.

Jól érett: Fila Sándor, Fogarassy Sándor, Glück Endre, Görbe István, Hájek Ernő, László József, Somogyi Jenő, Tempfli Ferenc, Tempfli Vilmos, Zicher Jenő,

Érett: Barna Ferenc, Boka Mihály, Engländer György, Fekete Kázmér, Fonó Károly, Góznér István, Kind István, Konrád Imre, Laár László, Mellau Ferenc, Munkácsy Lajos, Putnok Péter, Schlachter Béla, Tatár Sándor, Szolomájer Ferenc, Zelovics Sándor.

Javít: Bánkos Lajos, Bercsényi Béla, Br. Fragstein László, Koppány Károly, Reszler József, Vituly Pál.

Ismételt: Árki László.

Az iskola népessége 1920—21. tanévtől

Tanév	O s z t á l y o z o t t n y i l v á n o s t a n u l ó k													Oszályzott magántanulók								Nyilv. és magán i. összesen											
	I.			II.				III.			IV.			V.		VI.		VII.		VIII.			Össze- sen										
	A	B	C	A	B	C	D	A	B	C	A	B	C	A	B	A	B	A	B	A	B												
1920—21	43	—	—	55	—	—	—	27	—	—	19	—	—	16	—	18	—	15	—	25	—	218	1	8	4	3	4	5	10	7	42	260	
1921—22	36	35	—	44	—	—	—	56	—	—	26	—	—	19	—	24	—	18	—	19	—	277	9	4	1	6	2	4	2	7	35	312	
1922—23	43	44	—	55	—	—	—	54	—	—	50	—	—	28	—	19	—	22	—	21	—	336	11	18	4	12	6	3	2	3	59	395	
1923—24	61	63	56	44	44	38	54*	72	—	47*	67	—	44*	33	—	26	22*	29	24*	13	35*	795	11	11*	11	19*	2	1	6	1	56	851	
1924—25	54	41	53	50	45	50	—	51	53	47*	67	—	33*	31	23*	37	19*	26	21*	26	20*	758	18	15	6	9	1	4	4	4	61	819	
1925—26	57	49	50	39	34	39	—	43	42	46	34	38	35*	45	34	43	—	31	18*	24	19*	686	4	11	9	12	—	3	5	5	49	735	
1926—27	59	55	—	40	42	39	—	46	44	—	36	33	36	49	—	36	—	38	—	20	15*	588	3	3	8	6	4	6	4	7	41	629	
1927—28	42	40	36	47	44	—	—	38	39	34	43	41	—	32	31	27	27	38	—	35	1*	605	5	7	2	7	3	8	4	3	39	644	
1928—29	50	47	—	50	49	—	—	46	49	—	46	47	—	37	34	31	31	31	32	—	—	580	2	1	3	—	3	3	2	—	14	594	
1929—30	49	47	—	48	46	—	—	44	46	—	25	29	—	32	34	33	32	30	30	—	—	525	2	5	4	3	5	2	6	—	27	552	
1930—31	49	45	—	36	36	—	—	39	40	—	29	28	—	24	25	33	38	32	30	—	—	484	7	1	4	2	1	1	3	—	19	503	
1931—32	48	52	—	43	43	—	—	41	38	—	30	29	—	26	27	25	25	29	33	—	—	489	9	6	1	7	—	1	1	1	—	25	514
1932—33	48	50	26	55	54	—	—	39	39	—	36	32	—	28	29	28	30	22	26	—	—	542	11	3	5	1	1	1	5	—	27	569	
1933—34	50	48	46	52	54	—	—	50	51	—	35	31	—	31	31	23	22	25	27	—	—	576	9	10	4	4	3	1	1	—	32	608	
1934—35	50	49	39	42	41	42	—	46	47	—	48	46	—	28	26	27	27	24	27	—	—	609	14	6	4	6	1	2	2	—	35	644	
1935—36	48	46	43	49	48	35	—	52	52	—	40	41	—	26	25	25	23	25	17	21	21	637	13	13	6	5	3	3	4	1	48	685	
1936—37	48	48	48	47	49	32	—	47	47	31	51	48	—	25	27	23	24	42	—	43	—	680	9	8	18	6	4	3	4	3	55	735	
1937—38	49	49	35	47	45	36	—	47	43	29	40	44	25	32	33	41	—	33	—	33	—	661	9	3	7	12	4	6	6	5	52	713	
1938—39	40	36	—	49	49	—	—	48	48	—	45	48	—	40	—	39	19	27	—	36	—	525	5	13	10	18	22	2	7	8	85	610	
1939—40	40	42	—	36	34	—	—	44	47	—	44	48	—	40	—	40	—	36	33	30	—	514	4	2	10	7	10	14	2	5	54	568	
1940—41	54	57	—	36	37	—	—	56	—	—	37	32	—	48	—	23	—	30	—	36	—	446	13	7	6	7	5	6	—	5	49	495	

*) A csillaggal jelölt osztályok magyar tagozatúak.

STATISZTIKA.

A tanulók száma és fontosabb adatai.

		I.*	II.*	III.	IV.*	Összesen I-IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen V-VIII	Összesen I-VIII.
a)	A tanulók száma											
	Beirt nyilv. tanuló	115	86	72	83	356	62	29	38	40	169	525
	„ magán „	16	9	7	9	41	8	8	6	6	28	69
	Oszt. nyilv. „	111	73	56	69	309	48	23	30	36	137	446
	„ magán „	13	7	6	7	33	5	6	—	5	16	49
	„ összes „	124	80	62	76	342	53	29	30	41	153	495
	Ezek közül ismétlő	3	5	9	6	23	8	2	2	1	13	36
b)	életkor szerint											
	1930-ban született	15	.			15						15
	1929-ben „	45	7			52						52
	1928-ban „	25	31	5		61						61
	1927-ben „	22	23	20	10	75						75
	1926-ban „	4	9	22	25	60	5				5	65
	1925-ben „		3	7	19	29	26	4			30	59
	1924-ben „			1	10	11	10	9	3		22	33
	1923-ban „				2	2	5	2	16	7	30	32
	1922-ben „			1	3	4	1	2	5	11	19	23
	1921-ben „						1	3	5	13	22	22
	1920-ban „								1	5	6	6
	1919-ben „							1			1	1
	1918-ban „											
	1917-ben „											
	1916-ban „											
	1915-ben vagy korábban született											
c)	vallás szerint											
	róm. kat.	65	50	29	30	174	31	15	18	27	90	264
	g. k. magyar	28	12	14	13	67	1	4	4	4	13	80
	g. k. román	9	8	9	18	44	8	3	2	3	16	60
	g. keleti	1	—	—	—	1	1	—	—	—	1	2
	ref.	2	—	—	3	5	2	—	3	—	1	6
	evangelikus	—	—	—	1	1	1	—	—	—	1	2
izraelita	6	3	4	4	17	4	1	3	2	10	27	
d)	anyanyelv és nyelvism. szerint											
	magyar anyanyelvű	101	65	46	50	262	38	20	28	33	119	381
	német „	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1
	szlovák „	—	—	1	1	2	—	—	—	—	—	2
	román „	10	8	9	18	45	9	3	2	3	17	62
	cseh „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	más „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	csak magyarul tud	29	20	4	12	65	9	3	9	10	31	96
németül is tud	8	2	2	2	14	4	2	3	15	24	38	

		I.*	II.*	III.*	IV.*	Összesen I-IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen V-VIII.	Összesen I-VIII.
anyanyelv- és nyelvismeret szerint	<i>franciául is tud</i>	—	—	—	—	—	—	—	9	—	9	9
	<i>szlovákul is tud</i>	1	2	2	2	7	—	3	—	—	3	10
	<i>románul is tud</i>	72	48	49	54	223	35	24	18	25	102	325
	<i>horvátul szerbül is tud</i>	1	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—
	<i>egyéb nyelven is tud</i>	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—
f) szüleik lakhelye szerint	Az isk. székh. lakik	51	41	25	35	152	30	11	13	11	65	217
	A vármegyében »	53	27	26	23	129	10	10	14	19	53	182
	Ugocsa m.-ben »	5	3	3	2	13	6	—	3	—	9	22
	Szilágy m.-ben »	1	2	—	3	6	—	1	—	1	2	8
	Debrecenben »	—	—	1	1	2	—	—	—	—	—	2
	Miskolcon »	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1
	Pest m.-ben »	—	—	—	1	1	1	—	—	—	1	2
	Máramaros m. »	—	—	—	2	2	1	—	—	—	1	3
	Bihar m.-ben »	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1
	Szolnok-Doboka »	—	—	—	1	1	—	—	—	1	1	2
	Borsod m.-ben »	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1
	Háromszék m. »	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
	Romániában »	—	—	1	—	1	—	—	—	3	3	4
	e) szüleinek foglalkozása szerint	középbirtokos, bérlő	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—
kisbirtokos, kisbérlő		29	10	9	18	66	6	3	7	12	28	94
egyéb önálló ősterm.		4	—	—	—	4	—	—	—	—	—	4
gazdasági tisztviselő		2	—	—	1	3	1	—	—	—	1	4
nagyiparos, bányav.		1	2	—	—	3	2	—	—	—	2	5
kisiparos, bányaváll.		26	12	15	9	62	3	3	3	7	16	78
ipari v. bánya-tisztv.		3	—	—	1	4	3	—	4	7	7	11
egyéb ipari v. bányasegédzs.		2	4	—	—	6	—	—	—	—	—	6
nagykereskedő		1	—	—	—	1	2	—	—	1	3	4
kiskereskedő		4	8	—	2	14	2	1	1	2	6	20
keresk. tisztviselő		3	4	1	—	8	3	—	—	—	3	11
« napszámos		3	—	—	1	4	—	—	—	—	—	4
közlekedési kisváll.		—	—	1	1	2	—	—	—	—	—	2
« tisztviselő		3	—	8	—	11	8	2	—	—	10	21
egyéb közl. szem.		9	1	—	—	10	2	—	—	—	2	12
köztisztviselő		10	16	7	11	44	5	4	3	9	21	65
pap, tanár, tanító		8	6	2	7	23	3	3	3	—	9	32
más értelmiségi		2	4	7	6	19	6	2	3	—	11	30
közhiv. v. más ért. altiszt		—	—	—	5	5	—	—	—	—	—	5
katona v. csendőrtiszt		—	—	—	—	—	—	2	1	1	3	7
« « « altiszt		—	1	—	—	1	—	—	1	1	2	3
nyugdíjas köztisztv.		1	2	4	4	11	1	3	—	2	6	17
egyéb « «		—	—	1	2	3	—	—	—	—	—	3
nyugdíjas altiszt		—	—	—	1	1	—	1	—	1	2	3
tőkés, járad., házt.		—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	2
egyéb ismeretlen fog.		—	—	—	—	—	—	—	3	—	3	3
házi cseléd		—	1	—	—	1	—	—	3	—	3	4

		I.*	II.*	III.*	IV.*	Összesen I-IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen V-VIII	Összesen I-VIII.	
A z o s z t á l y o z o t t t a n u l ó k	g) közül bejárók	10	1	3	7	21	1	2	—	—	3	24	
	kerékpáron	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	
	kocsin	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	gyalog jár be	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	h) lakás szerint (intern.)	60	44	28	43	175	33	13	13	13	72	247	
	szüleinél lakik	13	3	6	5	27	2	—	1	3	6	33	
	kosztadónál lakik	38	26	22	21	107	13	10	16	20	59	166	
	az internátusb. lakik	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	i) óra mulasztása	84	55	39	45	223	27	14	13	12	66	289	
	30 óránál kevesebbet mulasztott	2418	2622	1113	1671	7824	1441	971	1178	1235	4825	12649	
igazoltnan mulasztott órák száma	39	237	216	70	562	48	—	6	3	57	619		
igazolatlanul mulasztott órák száma	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
j) ált. előmenetele	1	1	2	2	5	2	3	2	1	8	13		
kitünő előmenetelű jeles	9	3	1	3	15	—	1	—	4	13	33		
«	29	23	14	11	77	14	4	9	12	39	116		
jó	43	36	21	36	136	17	14	12	19	62	198		
elégséges	25	6	9	14	54	9	1	5	—	15	69		
elégt. egy tárgyból	1	1	—	—	2	1	—	—	—	1	3		
« két	3	3	9	5	20	5	—	2	—	7	27		
« több	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
k) közül rendkívüli tárgyakat tanul	111	73	56	69	309	40	23	30	—	93	402		
Román nyelv	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
kötelező rendkívüli tárgy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
l) közül tandíjat fizet, tandíjmentes	51	31	31	46	159	33	7	20	14	74	233		
100 Pengőt fizet	19	14	6	8	47	3	8	5	7	23	70		
80 «	20	12	6	10	48	4	2	—	5	11	59		
60 «	19	11	11	3	44	6	2	3	9	20	64		
40 «	1	5	2	2	10	2	—	2	1	5	15		
20 «	1	—	—	—	1	—	4	—	—	4	5		
tandíjmentes	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

Vonaton bejáró tanulók községenként: Batiz 10, Batizvasvári 1, Csenger 1, Halmi 2, Mikola 1, Nevetlenfalva 1, Pátyod 1, Porcsalma 1, Szatmárvári 2, Tiszaszászfalu 1, Zajta 3.

Kerékpáron bejáró tanulók községenként: Batiz 1.

A magaviselet, a rendszeretet és a

Tantárgyak	O s z t á l y o k . — N y i l v á n o s - é s																							
	I. A. o. 54+13				I. B. o. 57				II. A. o. 36+7				II. B. o. 37				III. o. 56+6							
	jeles		jó		elégséges		elégtelen		jeles		jó		elégséges		elégtelen		jeles		jó		elégséges		elégtelen	
	jeles	jó	elégséges	elégtelen	jeles	jó	elégséges	elégtelen	jeles	jó	elégséges	elégtelen	jeles	jó	elégséges	elégtelen	jeles	jó	elégséges	elégtelen				
Magaviselet	35	19	—	—	35	22	—	—	27	9	—	—	11	16	10	—	24	21	11	—				
Rendszeretet	39	20	7	1	19	28	10	—	24	18	1	—	11	17	9	—	1	4	3	—				
Hittan	53	12	2	—	40	15	2	—	36	6	1	—	27	9	1	—	43	17	2	—				
Magyar nyelv	13	12	37	5	6	17	28	6	12	19	11	1	2	13	17	5	6	20	28	8				
Történelem	17	19	31	—	10	21	24	2	8	17	17	1	3	9	24	1	7	19	30	6				
Gazd. és társ. ism.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Föld- és néprajz	12	20	35	—	10	16	30	1	5	18	19	1	4	5	23	5	5	23	26	8				
Latin nyelv	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	18	27	5				
Görög nyelv	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Német nyelv	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	20	23	12				
Francia nyelv	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Olasz nyelv	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Angol nyelv	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Természetrajz	15	26	25	1	11	25	21	—	18	16	9	—	5	17	15	—	—	—	—	—				
Természettan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	22	27	6				
Mennyiségtan	6	23	27	11	5	17	24	11	5	13	21	4	1	15	18	3	12	16	26	8				
Rajz	10	26	31	—	8	23	26	—	2	15	26	—	2	19	16	—	8	20	32	2				
Testnevelés	18	31	18	—	19	27	10	—	10	27	3	—	5	23	8	—	2	3	1	—				
Egészségtan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Szépírás	11	27	29	—	6	23	28	—	6	23	14	—	2	21	14	—	—	—	—	—				
Ének	35	19	13	—	30	20	7	—	26	9	8	—	21	9	7	—	—	4	2	—				
Román nyelv	34	26	7	—	11	23	23	—	13	27	3	—	5	13	19	—	15	37	10	—				

tantárgyak tanulmányi eredménye.

magántanulók száma. — Érdemjegyei.																															
IV. A. o. 37+7				IV. B. o. 32				V. o. 48+5				VI. o. 23+6				VII. o. 30				VIII. o. 36+5											
jeles		jó		elégséges		elégtelen		jeles		jó		elégséges		elégtelen		jeles		jó		elégséges		elégtelen		jeles		jó		elégséges		elégtelen	
15	22	—	—	12	16	4	—	25	21	2	—	16	7	—	—	15	15	—	—	31	5	—	—								
12	25	7	—	15	13	4	—	19	26	7	1	13	15	1	—	15	15	—	—	28	12	1	—								
27	13	4	—	22	10	—	—	40	11	2	—	20	7	2	—	27	3	—	—	38	2	1	—								
5	10	24	5	1	14	14	3	2	26	21	4	4	10	14	1	2	15	11	2	7	14	19	1								
5	10	28	1	2	19	8	3	4	22	23	4	8	11	9	1	4	9	16	1	11	15	14	1								
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	14	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—								
2	11	31	—	3	10	17	2	—	—	—	—	—	—	—	—	6	11	13	—	6	18	17	—								
6	6	28	4	1	5	23	3	5	13	30	5	5	9	12	3	5	10	12	3	9	12	19	1								
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—								
10	4	28	2	4	9	19	—	10	14	25	4	5	6	16	2	7	11	9	3	9	8	24	—								
—	—	—	—	—	—	—	—	9	10	31	3	3	9	15	1	5	8	16	—	9	14	15	—								
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—								
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—								
6	12	23	3	4	11	14	3	4	20	25	4	6	18	5	—	—	—	—	—	—	—	—	1								
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	10	12	—	11	12	17	1								
7	11	20	6	4	8	15	5	2	14	27	10	7	5	14	3	8	9	11	2	11	8	21	1								
3	18	23	—	4	9	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—								
11	20	11	1	10	11	10	—	21	23	8	—	14	9	5	—	15	13	—	—	18	21	2	—								
1	22	21	2	4	14	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—								
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—								
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—								
16	21	7	7	12	20	—	—	30	15	1	—	18	9	2	—	22	8	—	—	—	—	—	—								

Az iskolaépületre vonatkozó kimutatás.

a) A tantermek száma: 18. Területe: Földszinten 1.sz.51'66, m² II. sz. 71'95, III. sz. 71'95, I. emeleten IV. sz. 59, V sz. 51, VI. sz. 59, VII. sz. 51, VIII. sz. 59, IX. sz. 73'71, II. emeleten X. sz. 59, XI. sz. 51, XII. sz. 59, XIII. sz. 51, XIV sz. 59, XV. sz. 56'89, XVI. sz. 32'76, XVII. sz. 59, XVIII. sz. 73'71, m².

b) Egyéb termek és helyiségek: Tornaterem 200, m², öltöző 20'22, tornateremhez tartozó tanári szoba 30'40, fizikai szertár 84, vegytani szertár 35, természetrajzi szertár 73'77, fizikai laboratórium 20, fizikai előadó 103, fizikai szertárhoz tartozó tanári szoba 15'07, természetrajzi laboratórium 18'09, kézimunka-terem 121, tanári szoba 28'29, rajzterem 120, tanári szoba 28'95, zeneterem 138'05, diszterem és kápolna 192'15, orvosi fogadó 18'35, szülői fogadó 22'14, tanári tanácskozó 63'02, igazgatói iroda 26'52, titkári iroda 29'64 m².

c) Igazgatói lakás I. szoba 35'64, II. sz. 39'60, III. sz. 28'22, IV. sz. 31'06, V. sz. 43'05, szolgálakások: I. lakás 25'91, II. lakás 1. sz. 21'12, 2. sz. 27'67, III. szolgálakás 1. sz. 21'62, 2 sz. 27'67 m².

d) A beépített terület 2003 m². az intézet udvara 986 m². Az intézet egészen alá van pincézve. Jól megépített 650 személyt befogadó légoltalmi pincéje van.

e) Az iskola épülete a Katólikus Tanulmányi alap tulajdonát képezi. Ugyancsak a Tanulmányi alap tulajdonát képezi a Vajay utcában levő Pázmány internátus is.

Tájékoztató az 1941-42. iskolai évre.

Javító vizsgálatok augusztus 25- és 26-án lesznek. E vizsgálatokra a tanulók hozzák magukkal tanulmányi értesítőjüket.

Írásbeli különbözeti és magánvizsgálatok augusztus 25- és 26-án. A szóbeli különbözeti és magánvizsgálatok augusztus 27- és 28-án. Az érdekelt tanulók jól teszik, ha augusztus 23-án beosztásuk végett az irodában jelentkeznek.

Az ismétlő érettségi vizsgálatok írásbeli napjai augusztus 27., 28. és 29., szóbeli napja augusztus 30. E vizsgálatra jelentkezhettek azok, akik a decemberi rendkívüli érettségi vizsgálaton ismétlésre utasítottak. A májusi rendkívüli érettségi vizsgálaton és a júniusi rendes érettségin egy, tárgyból elégtelen osztályzatot nyert jelöltek javítóérettségi vizsgálatára augusztus 29-én reggel kezdődik. Mind az ismétlő, mind a javító érettségi vizsgálatra augusztus 15-ig kell jelentkezni az intézet igazgatóságánál az előző érettségi bizonyítvány benyújtásával.

Pótbeiratások augusztus 29- és 30-án. A beiratáson minden tanulónak személyesen kell megjelennie az előző tanévről szóló iskolai bizonyítvánnyal. Az 1. osztályba beiratkozók vagy a mi intézetünkbe más iskolából jövő tanulók kötelesek szülői vagy gyám kíséretében megjelenni és az iskolai bizonyítványon kívül születési anyakönyvi kivonatukat és újraoltási bizonyítványukat magukkal hozni.

A beírásnál fizetendő díjak: felvételi díj 8 P, járulék 1 P 20 f. katolikus tanáregyesületi díj 1 P. 50 f., filmdíj az előző tanév második felében élvezett tandíjfokozat egész tanévre számított összegének 3 %-a.

A tandíj teljes összege egy tanévre nyilvános tanulóknak 100 P. A tanulók magaviseletük és tanulmányi előmenetelük és főképp anyagi ráutaltságuk alapján tandíjkedvezményt és tandíj mentességet nyerhetnek a tandíjszabályzatban megállapított százalék keretein belül. A tandíjkedvezmény folyamodványok szeptember 15-ig nyújtandók be. Folyamodni csak az irodában díjtalanul igényelhető nyomtatott folyamodvány űrlap kitöltésével lehet. A magántanulók tandíja 150 P., melyet az írásbeli vizsga megkezdéséig egy összegben kell befizetni. A nyilvános tanulók tandíjaikat öt egyenlő részletben fizetik október, november, január, március és április hó 5-ig. A befizetés postán történik az intézeti csekklap felhasználásával.

A tanév ünnepélyes megnyitása szeptember 15-én délelőtt 10 órakor. Az előadások szeptember 16-án reggel 8 órakor kezdődnek.

A tanulók tankönyveket csak szeptemberben vásároljanak, mert egyes tárgyaknál tankönyvváltozás történt.

A jövő tanévtől kezdve kötelező minden tanulóra az intézeti egyen sapka viselése. Szülők — ha gyermekeiknek új ruhát csináltatnak — intézeti egyenruhát rendeljenek.

A gimnáziumunk mellett működő állami Pázmány-konviktusban a beiratkozások és kedvezményes hely elnyerését kérő folyamodványok benyújtásának határideje szeptember 1. Évi tartásdíj 500 P.

Tartalomjegyzék.

A Szatmárra diadalmasan bevonult vitéz nagybányai <i>Horthy Miklós</i> Kormányzó	3 old.
Úr Öfőméltósága köszöntése	5 »
Gáspár Gyula	7 »
Év megnyitó beszéd	11 »
Az iskola története	13 »
Az iskola a 21 éves román megszállás alatt	37 »
A gimnáziumhoz tartozó Pázmány-konviktus 1940/41. évi története	39 »
Az 1940/41. tanév története	43 »
Személyi változások a tanári karban	43 »
Hivatalos látogatások	43 »
Testvérintézeteink	44 »
Valláserkölcsi nevelés	46 »
Hazafias nevelés	47 »
Iskolai ünnepélyek	51 »
Fegyelmi állapot	54 »
Szociális nevelés és segítség	57 »
Könyvademánnyok az iskola és ifjúság számára	58 »
Értelmi nevelés	64 »
Ifjúsági körök	71 »
Iskolai hatóságok. Tanári testület	76 »
Felvételi vizsgát tett tanulók	77 »
A tanulók névjegyzéke és érdemsorozata	95 »
Decemberi és májusi rendkívüli, júniusi ren- des érettségi vizsgálatok	99 »
Statisztika	107 »
Tájékoztató az 1941/42. iskolai évre	